Poštnina plačana v gotovini.

Leto XVII., št. 156 Ljubljana, četrtek 9. julija 1936 Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Vprašanje morskih ožin

V pogajanjih glede utrditve Dardanel in prehoda vojnih ladij skozi morsko ožino v Montreuxu je bil sprva nastopil nenaden in neprijeten preokret. Še niso dobro izzvenele hvalnice in pohvalne izjave na naslov Turčije, ki da je dala vsemu svetu dober vzgled, ko je revizijo dardanelskega statuta predložila komisiji istih držav, ki so podpisale dosedanjo ureditev, že se je pokazalo, da Turčija za svojo lojalnost ne bo nagrajena po zaslugi, kakor se je morda kdo nadejal prvi dan pogajanj, ko je vsak član komisije smatral za svojo dolžnost, da zapoje Ankari toplo občuten slavospev. Kakor hitro je namreč Ruždi Aras razložil zahteve Turčije, takoj so se začuli pomisleki in ti pomisleki izhajajo od držav ,ki niso neposredno interesirane na položaju v Črnem morju, medtem ko so bile ravno one države, ki leže ob njem, s turškim predlogom zadovoljne in sporazumne.

Ankara je predložila razne omejitve za vse vojne ladje, izvzela pa samo po sebi umevno vojne ladje Rusije, katere ozemlje ne leži samo ob Črnem morju in mora zato nje brodovje imeti možnost svobodne medsebojne zveze ne glede na različna morja. Ta izjemni zemljepisni položaj Rusije je Turčija vpoštevala zelo prijateljsko, širokogrudno ter z izredno uvidevnostjo pri sestavi svojih predlogov. Toda velesile, ki niso neposredno prizadete z novo uredbo dardanelskega prehoda, niso pokazale enake uvidevnosti.

Angleški pisatelj Wells pravi v svoji kratki svetovni zgodovini: »Kakor rdeča nit se vleče skozi angleško politiko večno nasprotovanje Rusiji, to tudi v primerih, ko britanski interes ni na kocki; tudi v takih primerih lete z angleške strani polena pod noge Rusom«. Prav odkrito je britanski delegat izjavil, da ne more dovoliti, da bi se rusko brodovje pojavilo v Sredozemskem morju in da bi Moskva dobila možnost prevažati svoje vojaške sile po morju v druge dele Evrope. Zoper to možnost se hoče zavarovati ona Anglija, ki smatra za svojo dobro pravico, da pošlje svoje čete v Črno morje, ako bi se pokazala taka potreba. Velika Britanija ne pomni več krimske vojne, ko je skozi Dardanele svobodno prevažala svoje, francoske in sardinske čete, da so lahko napadle Rusijo na njenem lastnem obrežju in v zaprtem Črnem morju. Angleška tajna je jasna: Rusko črnomorsko brodovje, kolikor ga je in kolikor ga še bo, mora ostati zaprto in ne sme nikoli postati činitelj v Sredozemskem morju. V tem pogledu se Angleži tudi nočejo več spomniti, koliko jim je rusko brodovje pomagalo v Sredozemskem morju v njihovem boju proti Napoleonu. Črno morje bi se smelo ruskim ladjam odpreti samo tedaj, kadar bi to služilo angleškim načrtom. Danes tak položaj ni dan.

Svoj ugovor je pristavila tudi Japonska, katere soodločevanje v evropskih zadevah predstavlja gorostastno zablodo nekdanje antante. Dardanelski problem je celo za večino evropskih držav zadeva vzporednega in čisto podrejenega pomena, za Japonsko je to tembolj; toda v tem primeru gre za to, da se nasprotniku ohromi važen del udarne sile, ki bi se v izpremenjenih prilikah lahko uspešno uporabila v boju na Dalnjem vzhodu. Ali se Angleži zavedajo, v kako slabi družbi so, kadar se njihovim protestom pridružuje azijska velesila, ki propagira geslo »Azijo Azijcem«, pa se vkljub temu vmešava v izrazito evropski problem? Ali naj se dopušča Japonski, da soodločuje v čisto notranjih vprašanjih belega plemena, ko se je odrekla ženevskemu mednarodnemu občestvu in ko sama z izredno ljubosumnostjo zavrača vsako ingerenco evropskih sil na onem ozemlju, ki ga smatra za svoje področje? V tem je ona usodna zmota antante, da je Japonski odmerila vplivno stališče v Evropi, naivno se zanašajoč, da bo otoška država Daljnjega vzhoda pomagala graditi novo ureditev sveta.

Tudi italijanski protest v poluradnem tisku Apeninskega polotoka kaže čisto določne nagibe, iz katerih se je rodil. Z abesinskim pohodom se je v Sredozemskem morju začel tih toda neizprosen boj med Anglijo in Italijo. Svobodni prehod ruskih vojaških sil skozi Dardanele bi stvoril možnost, da sedanje razmerje sil vsak čas lahko skali nenadni prihod ruskega brodovja. V sedanji tekmi bi Italijani morali računati samo z eno komponento. ruska možnost pa bi neverjetno komplicirala njihove sedanje račune. Ko omenjene tri velesile računajo z različnimi možnostmi v bodočnosti in se boje moskovskega nastopa, je vsekakor nekoliko čudno, da te bojazni nimajo najbližji sosedje Črnega morja Rumunija, Bolgarija, Turčija in Grška. Odgovor na ta čudni paradoks je menda samo ta: Naštete države nimajo imperialističnih namenov in so globoko uverjene, da jih tudi Rusija nima. Ako mislijo tako one države, ki bi prve prišle pod ruski udar, potem bo na tem vsekakor veliko resnice.

FRANCIJA IN JUGOSLAVIJA

Predsednik levičarske francoske vlade Leon Blum o odnošajih do Jugoslavije — Pogrešena Lavalova politika se mora popraviti

Beograd, 8. julija. p. Francoski ministrski predsednik Leon Blum je dovolil včeraj poročevalcu beograjske lista »Pravde« daljši intervju. Med drugim mu je izjavil:

»Moja največja želja je nele očuvanje, nego ustvaritev še bolj prisrčnih odnošajev med Jugoslavijo in Francijo. Francoska vlada se zaveda resnega položaja v srednji Evropi, zlasti glede na Avstrijo in se ne bo ustrašila niti največjih naporov, da bo ta problem rešen tako, da ga bodo lahko sprejeli vsi prizadeti narodi. To je edina rešitev, s katero se bo mogoče izogniti vojni.

Znano vam je, s kolikim zanimanjem spremljamo želje vaše države. Toliko bolj razumem potrebo tesnejših gospodarskih odnošajev med Jugoslavijo in Francijo. Vaše zahteve v tem pogledu so mi dobro znane in potrebno je, da mnogo polagamo na francosko-jugoslovensko prijateljstvo in da je to načelo, ki se po njem ravna moja vlada.

Storili bomo vse, kar je v naši moči, da ojačimo trgovski promet med našima državama. Jugoslavija nima nikakega razloga, da bi se vznemirjala. Vlada ljudske fronte si prizadeva ojačiti politične in gospodarske zveze, ki družijo francosko demokracijo z jugoslovensko državo.«

Ta izjava bo gotovo sprejeta z velikimi simpatijami v naši državi. V trenutku, ko se je pričelo zaupanje malih držav v veliko evropsko demokracijo in ženevsko institucijo majati, kaže izjava ministrskega predsednika Bluma, da je zunanja politika Francije v dobrih in prijateljskih rokah in da vlada ljudske fronte nima namena nadaljevati Lavalove politike. V razgovoru z jugoslovenskimi novinarji je francoski ministrski predsednik Leon Blum pokazal že ponovno veliko zanimanje za naše gospodarske težnje, zlasti glede na naš izvoz lesa tobaka in živine. Pričakovati je, da bodo ta vprašanja v Parizu v kratkem resno proučena in povoljno rešena.

Berlin na umiku

„Greiserjeva bomba" je prenaglo eksplodirala — Berlin si hoče ohraniti prijateljstvo Poljske — Francosko-angleška demarša v Berlinu

Berlin, 8. julija. r. V pričakovanju note poljske vlade, kateri je svet DN poveril posredovanje med Nemčijo in Gdanskom, je nemški tisk v obravnavanju gdanskega problema postal zelo rezerviran. Priča kujejo, da se bo Poljska obrnila neposredno na berlinsko vlado brez posredovanja DN. Oficiozna »Diplomatisch-politische Korrespodenz« pa danes priznava, da je Greiser govoril v Ženevi po naročilu Berlina.

Glede na to okolnost sta včeraj francoski poslanik Francois Poncet in odpravnik poslov angleškega poslaništva Newton — poslanik Phipps je na dopustu — posetila zunanje ministrstvo in izročila skupno demaršo, v kateri sta zahtevala pojasnila o nastopu Greiserja. Protestirala sta proti vmešavanju Nemčije v notranje zadeve Gdanska. Zastopnik nemškega zunanjega ministra Dickhoff je v odgovoru naglasil da Nemčija ne namerava storiti ničesar, kar bi moglo izzvati zmedo v mednarodnih odnošajih.

Ta izjava je v berlinskih diplomatskih krogih izzvala vtis da je Nemčija na umiku. Zdi se, da je k temu mnogo pripomogla izjava Edena v angleški spodnji zbornici, ko je naglasil, da Poljska ne bo pristala na nobeno spremembo gdanskega statuta. Spričo tega pa začasni umik Nemčije še ne pomeni, da se odreka zopetni priključitvi Gdanska Nemčiji. Po splošni sodbi so prišli v Berlinu do prepričanja, da je Greiserjeva bomba prenaglo eksplodirala. Zdi se, da berlinski vladni krogi vendarle ne odobravajo v celoti nastopa Greiserja v Ženevi, ker je s svojo aroganco izzval ogorčenje v vseh ženevskih krogih. V Berlinu se zavedajo, da bi taka politika spravila nemško-poljske odnošaje v nemogoč položaj in bi se lahko zgodilo, da bi Poljska zapustila svojo dosedanjo Nemčiji prijazno zunanjo politiko.

V Gdansku samem je nastal hud odpor proti nameram narodnih socialistov, ki se zavedajo, da imajo opozicijo celo v lastnih vrstah. Narodno-socialistični komisar je prepovedal izhajanje vseh opozicijskih listov, izvršene pa so bile tudi številne aretacije. Zatrjuje, se, da je bilo samo včeraj aretiranih nad 150 uglednih opozicionalcev. Položaj v Gdansku je skrajno napet in lahko pride do velikih nemirov. Zato nastopajo narodni socialisti z vso strogostjo. Vedno bolj jasno pa se tudi vidi, da skušajo z zunanje politično akcijo odvrniti pozornost javnosti od svojih notranjih težkoč in v tem je glavni vzrok Greiserjeve akcije za »osvoboditev« Gdanska.

Greiser odžagan?

Pariz, 8. julija. o. Neposredno po angleški in francoski demarši je dobilo berlinsko časopisje nalog ostro kritizirati nastop in govor predsednika gdanskega senata Greiserja v Ženevi. Preokret je moralo utemeljiti s tem, da ni bilo dovolj poučeno o dogodkih. Ni izključeno, da bo Greiser prisiljen podati ostavko na položaj predsednika gdanskega senata. Na njegovo mesto naj bi prišel neki drugi ugledni narodni socialist.

Misija Poljske

Varšava, 8. julija. r. Vladni organ »Ekspres Poranny« se bavi s posredovalno vlogo Poljske v gdanskem sporu in piše, da obstoja misija poljskega zunanjega ministra Becka v tem, da poravna spor, ki je nastal zaradi incidenta ob obisku nemške vojne ladje »Leipzig«. Ta incident spada med zunanje politične zadeve Gdanska, ki jih vodi po nalogu Društva narodov Poljska. Delovanje visokega komisarja Društva narodov pa je zadeva gdanskega statuta, ki ne spada med zunanje politične zadeve in se torej tudi ne tiče posredovanja akcije Poljske. Poljski zunanji minister bo po diplomatski poti skušal urediti nastali spor in bo v to svrho storil potrebne korake v Berlinu. Kar se tiče splošnih zahtev in predlogov Greiserja glede spremembe gdanskega statuta in sploh nove ureditve položaja Gdanska, pa opozarja list na to, da predsednik senata Gdanska, ki ni član Društva narodov, nima pravice staviti Društvu narodov kakršnekoli predloge ali zahteve. Gdansk je samo pod kontrolo Društva narodov in zato ima Društvo narodov pravico, da gre molče preko vseh Greiserjevih predlogov in zahtev.

Bodoča trgovinska politika Italije

Italija hoče vzpostaviti popolno ravnotežje med uvozom in izvozom posameznih držav

Rim, 8. julija. r. Pod naslovom »Bodoče naloge Italije« objavlja »Giornale d' Italia« daljši članek, v katerem se bavi s položajem Italije po ukinitvi sankcij in z bodočo trgovinsko politiko Italije ter piše med drugim:

Konec gospodarskega obleganja je Italija sprejela popolnoma mirno, odločno in dobro pripravljena tako na političnem, kakor na gospodarskem in finančnem polju. Za zopetno obnovo trgovinskih odnošajev z Italijo se z vso prizadevnostjo zavzemajo že številni poslaniki, trgovinski atašeji in trgovinske misije najrazličnejših držav, ki so izvajale sankcije proti Italiji. Vsak bi rad zopet zavzel svoje prejšnje mesto. Vse to dokazuje, kako važno mesto zavzema Italija v evropskem gospodarstvu, ki so jo hoteli v dobi ženevske ponorelosti izločiti iz celotnega gospodarskega sistema. Sedaj se mora začeti vse od kraja, ker Italija ni več voljna, da bi se vrnila na prejšnje razmerje.

Sankcijske države, ki se hočejo vrniti na italijanski trg, morajo priznati nove razmere in nove zahteve Italije, ki so jih po večini same izzvale. Italijanska zunanja trgovina se v bodoče ne bo več razvijala kot avtonomno gospodarsko udejstvovanje, temveč le še kot sestavni del produktivnega gospodarstva, služeč gospodarskim potrebam in nacionalnim interesom italijanskega naroda. Temeljna načela, ki bodo veljala za bodoče italijanske zunanjetrgovinske odnošaje, so naslednja: Kdor hoče Italiji prodajati svoje blago, mora najprvo kupovati italijansko blago. Izključeno pa je, da bi mogel v bodoče kdorkoli vsiliti Italiji blago, ki ga sedaj pod silo razmer v dobi gospodarskega obleganja sama izdeluje. Italija hoče v svojih gospodarskih odnošajih napram inozemstvu vzpostaviti popolno ravnotežje. To načelo bo merodajno za obnovo gospodarskih odnošajev z Italijo. Blagovni promet z vsako posamezno državo bo mogel doseči prejšnjo višino le, v kolikor bodo posamezne države priznale strogo izvajanje teh načel italijanske trgovinske politike.

Likvidacija sankcij proti Italiji

Beograd, 8 julija. o. V finančnem ministrstvu je bila danes konferenca zastopnikov gospodarskih ministrstev, na katerih so proučevali način likvidacije sankcij proti Italiji, ki so bile sedaj ukinjene. Na tej konferenci so načelno razpravljali o stališču, ki naj bi ga odobril in zavzel tudi ministrski svet v tem vprašanju. Posebno so proučevali tudi vprašanja, ki so v zvezi z obnovo trgovinskih odnošajev z Italijo po ukinitvi sankcij in protisankcij. Sestavljen je bil načrt, kako naj bi se zaščitili interesi naših izvoznikov.

Dardanelska konferenca na mrtvi točki

Rusija grozi z odhodom s konference, če ne bodo sprejete njene zahteve

Montreux, 8. julija. g. Kljub abstinenci Italije je konferenca o morskih ožinah na predlog turškega zunanjega ministra Ruždi Arasa nadaljevala svoje delo. Konferenca pa je že danes naletela na resne težkoče. Gre za režim v morskih ožinah v primeru vojne, v kateri ne bi bila udeležena Turčija. Angleška delegacija je predlagala klavzulo, ki bi zajamčila prehod brodovij vseh vojskujočih se držav z izjemo gotovih ukrepov, ki bi jih izvedla Turčija za svojo lastno varnost. Angleški predlog je podpiral japonski delegat, ostro pa je nastopal proti njemu Litvinov, ki bi hotel zapreti Črno morje za tuja brodovja. Ruski delegat je stavil izpreminjevalni predlog, po katerem bi se prehod dovolil samo onim brodovjem, ki bi operirala po nalogu DN ali na podlagi regionalnega pakta za medsebojno pomoč v duhu pakta DN. Ruska vlada je danes nenadoma dala Litvinovu instrukcije, naj takoj zapusti konferenco, ako njegovi načelni predlogi ne bi bili sprejeti. Ta korak ruske vlade je v vseh delegacijah povzročil veliko razburjenje in zmedo, tako da je konferenca prišla na mrtvo točko.

Nemčija in Lokarno

Nemčija bo najbrže sodelovala na prihodnji lokarnski konferenci v želji, da si zopet pridobi naklonjenost Anglije

Berlin, 8. julija. r. Po londonskih informacijah se bo 16. ali 20. t. m. sestala v Bruslju konferenca lokarnskih držav, da nadaljuje posvetovanje o ureditvi spora, ki je nastal z zasedbo Porenja s strani Nemčije. Ni še odločitve, ali bo na tej konferenci sodelovala tudi Nemčija, čeravno pričakujejo, da bo že te dni prejela povabilo. Kako stališče bo zavzela Nemčija, je odvisno predvsem od tega, ali bo v Berlinu zmagala radikalna struja narodnosocialistične stranke ali pa zmernejša struja zunanjega ministrstva, ki se slej ko prej zavzema za to, da si z udeležbo na lokarnski konferenci zopet pridobi naklonjenost Anglije. Sodijo pa, da se bodo morali radikalni elementi zadovoljiti »z gdanskimi bombami«, ter da bo sedaj v vodstvu zunanje politike imelo zopet glavno besedo zunanje ministrstvo. Odgovorni voditelji zunanje politike v Berlinu so mnenja, da še niso izčrpana vsa sredstva za dosego sporazuma z zapadnimi velesilami. Zato je verjetno, da se bo Nemčija udeležila bruseljske konference lokarnskih držav ter si skušala pridobiti podporo Anglije za uveljavljenje Hitlerjevih mirovnih predlogov. Malo je verjetno, da bi Nemčija odklonila sodelovanje na lokarnski konferenci zaradi Italije.

Odkar dela na zadevi poseben odbor, so se tudi v Londonu močno sprijaznili z mislijo, da mora Rusija postati pomorski faktor. Položaj jih pač sili, da popuščajo. Zato si je Anglija prizadevala, kako bi Rim spravila z Ženevo, Italija pa hoče za to spravo izvestne koncesije v abesinskem problemu. Najtežja bo stvar z Japonsko, ki je popolnoma prekinila z Društvom narodov, rada bi pa vseeno ohranila svojo pozicijo v dardanelski uredbi, da bi se lahko večno vmešavala v evropske zadeve. Kakor se glase zadnje vesti, v Angliji spričo sedanjega položaja niso več tako zelo nasprotni Rusiji, italijansko-nemško zbližavanje jih sili k zmernosti. Naj se pogajanja razvijejo že tako ali tako, svet je dobil na turškem primeru lep pouk. Kdor lojalno nastopa za izpremembo obremenjujočih obveznosti, se mu na pot stavijo večje ovire nego onemu, ki samolastno in enostransko odpoveduje svoje mednarodne pogodbe. Po takem izkustvu morda ne bo zlepa države, ki bi v bodoče ubrala legalno pot.

Eden gre na političen dopust?

London, 8. julija. r. Danes je bil objavljen uradni komunike, da bo zunanji minister Eden jutri nastopil osemdnevni dopust. Odhod zunanjega ministra na dopust v trenutku, ko je mednarodni položaj docela nejasen, je zbudil v vseh političnih krogih veliko pozornosti. Čeravno se v uradnem komunikeju dopust Edena utemeljuje s tem, da že 18 mesecev ni imel nobenega počitka, so v političnih krogih prepričani, da ima ta dopust politično ozadje. »Morning Post« celo domneva, da ni izključeno, da se Eden ne bo več vrnil v položaj zunanjega ministra. V vladnih krogih take domneve zavračajo in pravijo, da baš dopust zunanjega ministra dopazuje, da ni pričakovati kake nove poostritve v mednarodnem položaju.

Trgovinska centrala Male antante

Beograd, 8. julija. p. Na inicijativo češkoslovaške vlade in gospodarskih korporacij v Češkoslovaški je bil dosežen sporazum o ustanovitvi posebne ustanove, tako zvane trgovinske centrale Male antante. Ta ustanova bo služila v prvi vrsti pospeševanju izmenjave blaga med Jugoslavijo, Rumunijo in Češkoslovaško ter koordinaciji gospodarskih interesov vseh treh držav. Za enkrat bo ustanovljena posebna centrala te ustanove v Pragi, pozneje pa tudi v Beogradu in Bukarešti.

Tedenski vlaki Praga—Jadran

Beograd, 8. julija. AA. Generalno ravnateljstvo državnih železnic je v sporazumu s češkoslovaškimi turističnimi uradi uvedlo posebne tedenske vlake, iz Češkoslovaške na Jadran. Za potovanja s temi vlaki so dovoljene posebne olajšave. Ti posebni vlaki, ki vozijo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo in z našega Jadrana na Češkoslovaško, bodo vozili do septembra. Tako so v soboto 4. t. m. prispeli iz Češkoslovaške 4 posebni vlaki z izletniki, dva na Sušak in dva v Split z 2.100 potniki. Podobne vlake bo skušalo ravnateljstvo državnih železnic uvesti tudi za potovanja iz Avstrije v Jugoslavijo.

Huda neurja v Rumuniji

Bukarešta, 8. julija. r. V vsej državi, zlasti pa v severni Valahiji, v Moldaviji in Besarabiji so divjale zadnje dni hude nevihte z dolgotrajnimi nalivi. Vmes je padala tudi toča. Žetev je do polovice uničena. V nekaterih pokrajinah so nastale povodnji. V južni Besarabiji je voda odnesla velik železniški most. Železniški in avtomobilski promet je po večini ustavljen. Tudi telefonske in brzojavne zveze so prekinjene. Železniška uprava je imela zaradi vremenskih katastrof zadnjih dni nad 10 milijonov škode.

Abesinci umorili devet italijanskih oficirjev

Rim, 8. julija. AA. (Reuter) Abesinski razbojniki so napadli tri italijanska letala, ki so se spustila v pokrajini Džime na tla. Letala so priletela iz Adis Abebe. Padlo je osem ali devet italijanskih oficirjev. Vest uradno še ni potrjena. Med žrtvami je tudi pomočnik šefa letalskega generalnega štaba za vzhodno Afriko, kakor tudi polkovnik Locatelli, ki je prvi preletel Ande in izvršil več poletov nad Grenlandom in okrog Južnega tečaja.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Predlogi za reformo srednjih šol

Izvrši naj se strožja izbira učencev — Matura naj bi bila samo v banovinskih mestih za vso banovino — Uvede naj se sprejemni izpit na univerzah

Beograd, 8. julija. r. Prosvetni minister je stavil beograjski univerzi, glavnemu prosvetnemu svetu in direktorjem vseh gimnazij več vprašanj, nanašajočih se na konkretna prosvetna vprašanja. Vprašanja so šla v prvi vrsti za tem, kakšne odredbe bi bilo treba izdati, da se omeji ogromni priliv dijakov na srednje šole in preko njih na vseučilišča. Minister je pri tem posebej opozoril, da ima ministrstvo že sedaj nad tisoč prošenj diplomiranih filozofov, ki čakajo na namestitev. Enak je položaj tudi v drugih resorih.

Dotok dijakov na srednje šole je letos izredno velik. V beograjskih gimnazijah bo treba ustanoviti nad 20 novih oddelkov le za prvi razred. V Sarajevu je sprejemni izpit položilo preko tisoč novih učencev. Minister je nadalje stavil vprašanje, ali bi bilo treba reformirati način polaganja višjega tečajnega izpita.

O teh vprašanjih so razpravljale vse za svet vprašane ustanove in oblasti. Na vseučilišču so se vršile seje razširjenega senata in po daljši diskusiji je bila sprejeta resolucija, ki so jo predložili ministrstvu. Glavni prosvetni svet je razpravljal o postavljenih vprašanjih na več sejah. Prišel je do zaključka, da bi bilo v interesu boljše sistematične in dosledne šolske politike, da se vse vrste šol koncentrirajo v resore prosvetnega ministrstva. Na ta način bi se mogla izvajati načrtna prosvetna politika. Ureditev vprašanja gimnazij je v tesni zvezi z vprašanji ostalih šol. Zaradi tega bi bilo potrebno otvoriti možnost studija na eni strani, če jo je treba že omejiti na drugi. Reforma srednje šole je zelo potrebna. Glavni prosvetni svet pa je mnenja, da bi tudi sedanji sistem dal boljše rezultate, če bi se dala gimnaziji potrebna sredstva za pozitivno delo. Resnica je, da so se gimnazije otvarjale in da je njihovo število veliko. Toda tem gimnazijam se niso dali potrebni krediti niti za knjižnice, niti za zbirke, niti za druge stvari, ki so za uspešno delo neobhodno potrebne. Zaradi tega uspeh gimnazije ni mogel biti tak, kakor bi odgovarjal njihovi tradiciji in potrebam moderne družbe. Sistem selekcije je treba vršiti predvsem v nižjih razredih, od sedmega razreda dalje pa bi bilo treba uvesti metodo bifurkacije, kar pomeni, da bi se moral v tem razredu učenec opredeliti za eno ali drugo stroko.

Kar se tiče zrelostnega izpita, so bila mnenja razdeljena. Prevladovalo je mnenje, da se matura ohrani kot zaključni izpit na gimnaziji, da pa se uvede poseben sprejemni izpit za univerzo. Pojavilo se je tudi mnenje, da bi se mature polagale v banovinskih mestih, da bi se tako čimbolj izenačilo merilo izpitnih komisij.

O teh novih odredbah so razpravljali tudi v profesorskem društvu in v drugih strokovnih organizacijah. Organizirale se bodo tudi javne ankete, ker so vprašanja zelo velikega prosvetnega in socialnega pomena. Vsekakor odredbe glede ureditve teh problemov ne bodo radikalne, kakor je bilo prvotno v načrtu. Jasno pa je, da ni mogoče ostati pri dosedanjih polovičarskih odredbah, ker niso obrodile nikakih rezultatov.

V svrho ureditve teh vprašanj je glavni prosvetni svet določil poseben ožji odbor, v katerem so kot predsednik univ. prof. Vladimir Ćorović, rektor višje pedagoške šole v Zagrebu dr. Stjepan Bosanac ter gimnazijska direktorja dr. Stjepan Musulin iz Zagreba in Boško Bošković iz Beograda. Ta odbor je imel že več sej. Na sinočnji seji je bil sprejet sklep glede vprašanja višjega tečajnega izpita. Predlog odbora bo predložen najprej prosvetnemu ministrstvu, šele nato bo eventualno objavljen. Sodeč po vseh znakih se je glavni prosvetni svet odločil za polaganje višjih zrelostnih izpitov v banovinskih mestih.

Novi pravilniki o voznih olajšavah na državnih železnicah

Beograd, 8. julija. p. Glede nove uredbe o znižanih vozninah na železnicah in ladjah v državni eksploataciji ter pravilnika o voznih ugodnostih za državno prometno osebje, o znižani voznini in prevozu ter o prevozu in olajšavah za invalide, nezaposlene delavce, sezonske delavce, nepreskrbljene sirote, vračajoče se izseljence in begunce, je generalna direkcija državnih železnic objavila pojasnilo, v katerem pravi:

Po svetovni vojni in uedinjenju so se ob raznih prilikah in po potrebi večinoma pa brez potrebe in ne glede na proračune vnašale v nove zakone odredbe o znižani voznini na državnih železnicah in ladjah v državni eksploataciji. V dobi povojne konjunkture državne prometne ustanove teh bremen niso čutile tako močno, kakor sedaj v času gospodarske depresije, ko so njih dohodki zelo nazadovali. Zaradi tega je naravno, da si državna železniška uprava prizadeva uravnotežiti svoj proračun, obenem pa skuša doseči od pristojnih državnih oblasti za storjene usluge odgovarjajoče odškodnine, tako da bi si zagotovila kritje za znižanje voznin iz proračunov omenjenih oblasti. Ta težnja je izvedena v novi uredbi o voznih olajšavah.

Nova uredba predvideva tri pravilnike o znižanju voznin: 1. obči pravilnik za državno prometno osebje; 2. obči pravilnik o znižani voznini in prevozu in 3. pravilnik o znižani voznini za invalide, nezaposlene in sezonske delavce, nepreskrbljene sirote, vračajoče se izseljence in begunce.

Obči pravilniki so že podpisani in bodo v kratkem objavljeni. Dosledno načelu, da morajo tudi državne oblasti odškodovati se za usluge državnih železnic, je ukinjenih mnogo brezplačnih vozovnic. V bodoče si bo moralo vsako posamezno ministrstvo nabaviti potrebno število letnih kart po ceni od 3 do 12 tisoč Din glede na razred in število oseb, ki se bodo teh kart posluževale. V novih pravilnikih so določene naslednje železniške olajšave:

I. Državnim in banovinskim uslužbencem: 1. Z državnimi uslužbenci civilnega reda so izenačeni tudi banovinski uslužbenci, glede katerih je novost v tem, da lahko potujejo v razredu, z vlakom ali z ladjo po lastni izbiri. 2. Enake olajšave v tretjem razredu vlakov in v drugem razredu ladje so priznane tudi honorarnim uslužbencem in dnevničarjem ter ostalemu pomožnemu osobju po treh letih neprekinjene državne odnosno banovinske službe; morajo pa za vsako potovanje predložiti prošnjo, v kateri potrdijo pristojne oblasti ali ustanove, da so interesenti izpolnili zahtevane pogoje. 3. Upokojencem in članom družin aktivnih in upokojenih uslužbencev se prizna polovična vožnja za 24 potovanj na leto (doslej 6). Isto velja za člane družin pod 2 in pod omenjenimi pogoji. 4. Med tem ko so imeli otroci državnih uslužbencev pravico na olajšave do 18. leta, imajo sedaj otroci moškega spola do polnoletnosti, ženskega pa, dokler jih vzdržujejo starši, odnosno se ne omožijo.

II. Banovinska gledališča so izenačena z državnim.

III. Profesionalnim novinarjem, članom udruženja strokovnega tiska se prizna za 75 odstotkov znižana voznina za 24 potovanj na leto.

IV. Nositeljem Karadjordjeve zvezde se prizna 75-odstotno znižanje voznine za 12 potovanj na leto.

V. Uredništva domačih listov, ki izhajajo dnevno in neprestano vsaj eno leto, si lahko preskrbe za ceno po 3.000 Din še dve letni karti I. razreda. Tednikom bodo v bodoče izdajale brezplačne vozovnice za posamezna potovanja železniške direkcije.

VI. Borze cela; njih uslužbenci imajo enake ugodnosti na železnici kakor državni uslužbenci.

VII. Rdeči križ dobi v primeru velikih epidemij, poplav in drugih elementarnih katastrof, kakor so predvidene v § 29 njegove uredbe, brezplačne karte za posamezna potovanja svojih organov in uslužbencev, če potujejo v ogrožene kraje.

V tehničnem pogledu je uredba šla za tem, da se število legitimacijskih vzorcev čimbolj zmanjša. Tako bodo vse karte za 50-odstotni popust modre barve, vse karte s 75-odstotnim popustom pa sive barve. Na ta način bo službujočemu osebju znatno olajšana kontrola.

Ker bo treba za uvedbo novih legitimacij več časa, bodo nove odredbe stopile šele v veljavo 1. januarja 1937. Dotlej bodo veljale dosedanje olajšave na podlagi legitimacij, kolikor jih v splošnem nova uredba in pravilniki priznavajo posameznim upravičencem. Komur legitimacije po novih pravilnikih niso priznane, bo legitimacija odvzeta. Samo upokojencem in članom rodbin aktivnih in upokojenih uslužbencev bo takoj omogočeno izkoriščanje olajšav po novih pravilih na osnovi kuponov, s katerimi se kontrolirajo njihova potovanja.

Strahovita vročina in suša v Ameriki

New York, 8. julija. r. Že nad teden dni vlada v najbolj bogatih žitorodnih pokrajinah Zedinjenih držav strahovita vročina. Najhujše so prizadete pokrajine vse od visokih planin pa do Kentukija na zapadu. Temperatura se giblje že teden dni stalno nad 50 stopinj Celzija. Žetev v Minesoti in v severni Dakoti je že popolnoma uničena. Že dosedaj cenijo skupno škodo, povzročeno zaradi suše na 15 milijard dolarjev. V severni Dakoti je zaradi pomanjkanja vode in silne vročine poginilo nad 200.000 glav drobnice. Predsednik Roosevelt, ki se je vrnil s svoje turneje, je osebno prevzel vodstvo akcije, da se prizadetim krajem priskoči na pomoč. Predsednik farmerske zveze, ki je leta 1933 organiziral veliko stavko kmetovalcev, se je obrnil na predsednika Roosevelta z nujno prošnjo, naj nemudoma ukine zakon o omejitvi posevkov, ker bo sicer Amerika letos stradala. Že sedaj so začele cene kmečkim pridelkom, zlasti žitu, naglo skakati in se je bati, da bo zavladalo veliko pomanjkanje. Vlada naj se tudi pravočasno pobriga za uvoz žita iz inozemstv

V Evropi divjajo hude nevihte

Berlin, 8. julija. w. Po vsej Nemčiji zlasti v zapadni Nemčiji so preteklo noč in danes dopoldne divjale nude nevihte ki so povzročile velikansko škodo. V Kölnu in okolici je vihar ruval drevesa in brzojavne drogove. Raz mnoge hiše je vihar odnesel strehe. Več oseb je bilo zadetih od strele. Toča je na sadnih kulturah povzročila neprecenljivo škodo Državna avtomobilska cesta med Kölnom in Düsseldorfom je popravljena, Tudi v dolini Mozle so poplave zelo velike.

Pariz, 8. julija. w. V mnogih krajih Francije so veliki nalivi v zadnjih 24 urah povzročili ogromno škodo. Neurje je divjalo zlasti v okolici in v mestu Barbes, ki leži ob vznožju Pirenej. Neurje je spremljal vihar s točo. Vihar je odnesel ali poškodoval strehe na 4000 hišah in tovarnah. 2000 ljudi je ostalo brez strehe. Po dosedanjih cenitvah znaša škoda od 50 do 60 milijonov frankov.

Beležke

Občinske volitve bodo javne

Beograjska »Politika« poroča: »Zaradi bližnjih občinskih volitev je bilo postavljeno vprašanje, ali se bodo občinske volitve vršile z javnim ali tajnim glasovanjem. Kakor znano, je namreč obstojala prvotno namera, da se s spremembo zakona o občinah uvedejo tajne volitve. Po avtentičnih izjavah, ki jih je dobila »Politika«, se bodo vršile jeseni občinske volitve po starem zakonu ter bo glasovanje o vloženih kandidatnih listah javno kakor je bilo do dosedaj.«

Seja banovinskega odbora JNS za drinsko banovino

V torek se je vršila v Sarajevu seja banovinskega odbora JNS za drinsko banovino. Na seji so referirali delegati o poteku in sklepih kongresa JNS. Po referatih delegatov se je vršila obširna razprava o delu za reorganizacijo stranke v drinski banovini. S seje je bil tudi poslan pozdravni brzojav novemu predsedniku stranke, g. Petru Živkoviću. Končno je bil izvoljen za predsednika banovinskega odbora stari nacionalni borec, senator dr. Sava Ljubibratić.

Okrožnica Izvršnega odbora JNS

Izvršni odbor Jugoslovenske nacionalne stranke je poslal vsem svojim organizacijam daljšo okrožnico, v kateri jih obvešča o poteku kongresa in izvolitvi g. Petra Živkovića za predsednika stranke. V okrožnici se odločno zavračajo vse intrige, ki so se pojavile v zvezi z izvolitvijo novega predsednika. Dalje daje okrožnica navodila za reorganizacijo stranke na terenu ter za priprave za bližnje občinske volitve.

Nesloga v hrvatskem katoliškem taboru

Med zagrebško »Hrvatsko Stražo« in djakovskim tednikom »Hrvatska Odbrana« se je vnela ogorčena polemika o pravem pojmovanju katoličtva in hrvatstva. Djakovski tednik ostro napada zagrebške hrvatske klerikalce, češ da v gibanju Katoliške akcije preradi mešajo nacionalni moment in celo dnevno politiko. Osobito Zagrebčani skrivajo in olepšujejo razne stvari iz pokreta dr. Vladka Mačka, ki bi se morale ostro obsojati, ne pa hvaliti. Djakovski list je očividno navdahnjen zelo mahničevsko, ker na vsej črti odklanja nacionalizem in propagira čisto katoliško versko idejo brez vsake najmanjše narodnostne primesi. Strogemu Djakovčanu je osobito zoperno, da sta se na shodu katoliških mož v Zagrebu čuli Starčevićevo in Radićevo geslo »Bog i Hrvati« ter »Vera u Boga i seljačka sloga«. Na čisto verski priredbi se je opetovano imenovalo hrvatsko ime in neki govornik, da se je ustil: »Ne dopuščamo, da bi bil kdo bolji Hrvat od nas!« Taki »nacionalistični izbruhi« po mnenju djakovskega lista ne sodijo na zborovanja Katoliške akcije. Vse to je pravovernemu djakovskemu tedniku preveliko nacionaliziranje, tekma v hrvatstvu, politika in žaljenje tujega narodnega čuta skratka poganstvo, kakor je bilo pri nas ugotovljeno pred desetletji.

»Hrvatska Straža« se silno čudi temu glasu iz Strossmayerjevega mesta in se brani takega očitka s citati iz del raznih svetnikov in še živečih cerkvenih dostojanstvenikov. Nacionalni moment da se ne sme izločiti iz katoliške akcije, marveč se mora še poglobiti. Za primer navaja »Hrvatska Straža« italijansko katoliško akcijo, ki je po konkordatu vzela italijanske narodne in državne barve v svojo zastavo in goji katoliško misel na nacionalni osnovi. Katoliška akcija ne sme imeti narodnega pečata, kakor ga nima bogoslužje, liturgija, cerkvena glasba in znanost, — zoper to zahtevo djakovskega lista se najbolj bunijo Zagrebčani, — pri tem pa so čisto tiho glede očitka, da skrivajo in olepšujejo razne stvari iz Mačkovega gibanja.

Samouprava ostro napada dr. Mačka

Glavno glasilo JRZ »Samouprava« je imela do sedaj za dr. Mačka in njegovo politiko vedno kako lepo ali vsaj prizanesljivo besedo. Če mu je bilo povedati kako ostrejšo pripombo, je to navadno storilo splitsko JRZ glasilo »Država«, ki jo je potem »Samouprava« citirala. V ponedeljek pa ga je kar sama in to precej ostro prijela. Dr. Maček je baje po pisanju nekih inozemskih listov primerjal Jugoslavijo z bivšo črnožolto monarhijo. »Samouprava« pravi, »da ne more verjeti v resničnost te izjave, kajti če je avtentična, potem odkriva pomanjkanje zdravega razuma, ali pa še celo kaj hujšega. Tega nočemo niti predpostavljati. Če kdo ljubi to državo tako, kakršna je, kar zatrjujejo za dr. Mačka in njegove prijatelje znani politični gramofoni, potem je kazniva že samo misel, objavljati neke politične primerjave med Jugoslavijo in bivšo monarhijo. Naša država je homogena in nacionalna država, dočim je bila bivša monarhija protinacionalna. Vsako primerjanje med Jugoslavijo in bivšo monarhijo pomeni grdo potvarjanje zgodovine ter zanikavanje s krvjo posvečenega načela svobode narodov, ki je triumfiralo l. 1918. Mi verujemo, da ni niti enega poštenega Jugoslovena, ki se ne bi zgražal ob sami misli, da je Jugoslavijo mogoče primerjati z bivšo monarhijo, ki je propadla zato, ker je dušila svobodo narodov.«

Davidović snuje Ljudsko fronto

V okolici Ljube Davidovića zatrjujejo, da se resno bavi z mislijo sklicati konferenco pristašev bivše Demokratske stranke, v kolikor so ostali zvesti politiki te stranke. Na konferenci bodo razpravljali o političnem položaju ter o razgovorih z dr. Mačkom. Glavni predmet razprave pa bo mišljenje nekaterih odličnih članov bivše Demokratske stranke, da je treba pristopiti takoj k organiziranju »Ljudske fronte« v Jugoslaviji pod vodstvom bivših demokratov, ker sicer preti nevarnost, da bodo prevzeli za to akcijo drugi iniciativo. V prvi vrsti mislijo tu na dr. Dragoljuba Jovanovića, ki danes že javno nastopa proti vodstvu srbijanskega dela združene opozicije, češ da s svojim mišljenjem ne ustreza potrebam in zahtevam časa.

Odprto pismo g. nar. posl. dr. Vebletu

Po res že predolgi pavzi se me je »Slovenec« blagovolil dne 3. t. m. zopet enkrat spomniti. Priobčil je pismo, ki sem ga dne 17. oktobra 1933 poslal vam, gospod doktor. Ker to pismo pač ni moglo biti objavljeno brez vašega privoljenja, ste za ta čin odgovorni vi.

Predvsem sem mnenja, da »pismo«, iz katerega so skrbno izpuščeni vsi oni odstavki, ki pojasnjujejo kasnejša okreganja ali ozmerjanja, in v katerem so bodisi hote, bodisi z izgovorom na tiskarskega škrata spremenjeni gotovi izrazi, ni več pismo, temveč falzifikat. Zato vas prosim, g. doktor, da priobčite pismo v celoti ali pa vsaj naknadno še oni del, ki je bil v »Slovencu« izpuščen. To ste dolžni predvsem volilcem našega sreza, da bodo poučeni o vašem postopanju. Če tega ne boste storili, bom primoran jaz priti v javnost s potrebnim pojasnilom.

»Slovenec« bi rad s tem pismom dokazal, da smo pri občinskih volitvah leta 1933 izvajali teror. Pismo pa ga že samo demantira. Nosi namreč datum *17. oktobra 1933, torej dva dni po izvršenih volitvah.* Vsebina priobčenega dela pisma dalje dokazuje ravno dejstvo, da ste imeli pred volitvami in po volitvah popolno svobodo, da ste delali, kar ste hoteli in znali. Če niste uspeli, torej ni bil. kriv »teror«, ki naj bi ga bil izvajal jaz nad vami — dva dni po volitvah. Iz priobčenega dela pisma je tudi razvidno, da za vaše postopanje, ki sem ga orisal v izpuščenem delu pisma in ki se je nanašalo na vse kaj drugega kakor na vašo volilno agitacijo, nisem hotel izvajati nikakih konsekvenc pred volitvami.

Morda ste hoteli s priobčenim delom pisma pokazati javnosti, na kako grob način se zmerjajo »zaslužni možje«. Takih argumentov pač še več. Odkritosrčno po kmečko! Vedite, da sem znal — vedno za druge — lepo prositi, svariti, resneje in strogo zahtevati in če vse to ni pomagalo, tudi zrobantiti. Mnogokrat je pomagalo. In mnogi, ki so bili tega deležni so bili zadovoljni, ker so vedeli, da je s tem izvršeno in — pozabljeno. Tudi vi ste takrat tako storili. Ko sva se prvič po mojem pismu zopet srečala, ste bili prav prijazni in niste nič zamerili.

Kakor že rečeno, če hočete razpravljati o »terorju«, sem vam vedno na razpolago. Za vsak posamezni slučaj. Kar na dan z njimi! Lahko vam pa že danes zatrpam, da v politiki še nisem videl primera, ko bi oni ljudje, ki so se trudili in so pripomogli k izvolitvi kakega poslanca, od njegove družbe prejemali take batine, kakor nekateri siromaki v našem srezu. Če se ne motim sem vam tudi o tej stvari pred meseci napisal neko pismo. Priobčite še tega! Mnogo bolj zanimivo bo kakor ono, ki ste ga dali »Slovencu«.

Globoko, dne 7. julija 1936.

Ivan Urek

Roparski umor sredi Maribora

Žrtev grdega zločina je postal vpokojeni finančni preglednik Ivan Strajnšek v Mejni ulici — Neznani storilec je odnesel zlatnine in denarja za 30.000 Din

Maribor, 8. julija.

Maribor je bil danes pod vtisom skrivnostnega in drznega kriminalnega dejanja, ki je zahtevalo človeško življenje. Takoj v prvih popoldanskih urah so se razširile po mestu vesti o grozni najdbi v Mejni ulici št. 32, kjer je postal davi v času med pol 7. in 9. uro upokojeni finančni preglednik Ivan Stranjšek žrtev nasilnega roparja in morilca. Vest je tembolj presunila vse prebivalstvo, ker je bil Stranjšek v Mariboru splošno znan. Žal pa doslej še ni bilo mogoče dognati, kdo je izvršil roparski umor in je mariborska policija v permanentni akciji. O roparskem umoru so se izvedele doslej naslednje podrobnosti:

V Mejni ulici št. 32 sta stanovala zakonca Ivan in Marija Stranjšek. Ivan Stranjšek je bil upokojeni finančni preglednik, njegova žena Marija pa prekupčuje s sadjem in zelenjavo na trgu. Kakor vsak dan, tako se je podala tudi davi ob 6. na trg. Ko je odšla, je za seboj zaklenila stanovanje. Okrog pol 7. zjutraj pa je stopil v vežo hiše mlajši moški in vprašal pri Stranjškovi sosedi Elizabeti Hrastnikovi, ženi pismonoše, kje je Stranjšek. Hrastnikova mu je odvrnila, da je doma in da še spi. Za neznanega moškega se nihče ni več brigal.

Okrog pol 12. se je žena Ivana Stranjška vrnila domov. Na svoje začudenje pa je našla stanovanje zaklenjeno. Odklenila ga je in stopila v kuhinjo. Že v kuhinji pa jo je nekaj čudno pretreslo, kajti na tleh je zapazila krvave madeže in vse je bilo razmetano na okrog. Ko je stopila v sobo, se ji je nudil grozen prizor. V spalnici je v bližini okna zagledala na tleh ležečega moža, oblitega s krvjo in že mrzlega. Bil je pokrit s predpasnikom. Na njeno vpitje so prihitele sosede in takoj je bila obveščena tudi policija. Na lice mesta je prispela policijska komisija z vodjo kriminalnega oddelka višjim nadzornikom Canjkom in daktiloskopom Grobinom ter detektivi.

Policijska komisija je dognala, da so bile omare in druge stvari, ki se dajo zakleniti, nasilno odprte. Zločinec je odprl tudi v omari se nahajajoči kovčeg, v katerem je bila zlatnina in srebrnina. Stranjšek je imel v kovčegu shranjen denar in sicer avstrijske in druge zlatnike, kronske, dvokronske in petkronske avstrijske srebrnike, razno srebrnino in zlatnino v skupni vrednosti okrog 25 do 30 tisoč Din.

Dejanja je bil osumljen neki moški, ki je ob pol 7. zjutraj poizvedoval po Stranjšku. Pokojni Stranjšek je bil zelo varčen in si je s svojimi prihranki leta 1921 v Mejni ulici kupil lastno hišico z vrtom. Pred vojno je služboval pri finančni kontroli v Trstu, po vojni se je preselil v Maribor. Stranjšek ima hčerko, ki je žena prometnika v Št. Ilju v Slovenskih goricah. Hči je šele od urednika »Večernika« okrog 18. ure na Pobrežki cesti izvedela za grozno novico. Bila je pravkar namenjena k staršem. Še snoči je bil Stranjšek pri hčerki Elizi na Koroški cesti 62. Vrnil se je okrog pol 9. domov in legel k počitku.

Zanimivo je, da so snoči pokojnika obšle zle slutnje. Ko je prispel domov, se je, kakor sicer ni bila njegova navada, pričel, preden je zaspal, pomenkovati z ženo Marijo o grehih, o večnem pogubljenju in izpovedi. Tudi ženi je dejal, da ne bi rad umrl z madežem greha na duši. Žena se je čudila, saj je bil mož popolnoma zdrav in je še pripomnila, zakaj bi neki umrl, saj ga ni pod božjim solncem človeka, ki bi mu bil storil kaj zlega. Usoda, ki je zalezovala Stranjškove v zadnjem času je tem težja, ker je Mariji Stranjškovi pred nedavnim umrl tudi brat Jakob Zemljič, bivši narodni poslanec iz Kapele.

Policija storilca doslej še ni prijela, ima pa nekaj konkretnih podatkov o njem. Sodeč po stvarnih okoliščinah je domnevati, da je morilec dejanje izvršil takole: Ko je sprašal sosedo Elizabeto Hrastnikovo, kje se Stranjšek nahaja, je par trenutkov nato Stranjšek hotel v stranišče. Slišal je, ko je odprl kuhinjska vrata, da nekdo po njem povprašuje. Zato je vprašal sosedo, kdo ga je iskal. Ko mu je soseda pojasnila, da ga išče neki mlajši moški, jo je Stranjšek prosil, naj nemudoma steče za njim in naj ga privede nazaj. Soseda Hrastnikova je še povedala, da je dotični mlajši moški stopil za Stranjškom v kuhinjo in zaprl vrata ter da se je potem čulo iz kuhinje neko šepetanje, nakar je nastal popolen mir. Neznanec je prišel v kuhinjo očividno dobro pripravljen, pograbil po kratkem razgovoru s Stranjškom grebačo pri štedilniku in mahnil z njo nekajkrat Stranjška po glavi in temenu, o čemer pričajo še krvavi zidovi. Nato pa mu je z neko obvezo, ki jo je bila Stranjškova žena dala prejšnji večer sušit na dvorišče, zajel Stranjška okrog vratu in ga zadavil. Zavlekel je nesrečnega moža po sobi skoraj do okna in ga pokril s predpasnikom. Nato je nemoteno izvršil svoj roparski posel.

Očividno je, da je moral biti storilec dobro poučen o razmerah pri Stranjškovih, ko je vendar dejanje izvršil baš v času, ko je bila Stranjškova na trgu in ko se je tudi soseda podala na trg. Vedel je torej, da bo našel v hiši samega Stranjška, ki pa je bil tako slabe telesne konstitucije, da se mu ni bilo treba bati resnega odpora. Po opisu, ki ga je podala soseda Elizabeta Hrastnikova, je bil storilec star okrog 25 do 30 let, okroglega obraza, velike postave z malimi pristriženimi brki. Oblečen je bil v rjavo obleko s črnimi in belimi pikami. Zanimivo je, da je približno takega moškega videl tudi neki sosed že davi pred 6. uro stati prav blizu Stranjškove hiše. Iz tega sklepajo, da je čakal, dokler ni Stranjškova žena odšla na trg.

Pokojni Stranjšek si je hotel pred kratkim kupiti še zemljišče v bližini hiše in je v ta namen hranil denar. Morilec pa ni našel njegove hranilne knjižice Mestne hranilnice, v kateri je imel 4.000 Din. Tudi je pustil pri miru ženin kovčeg pri njeni postelji, v katerem je bilo nekaj njene zlatnine. Hiša pokojnega Stranjška ne stoji na samem, nego v strnjenem sklopu malih hišic v Mejni ulici. Vest o roparskem umoru, ki je bil zelo rafinirano in drzno izveden, je napravila v Mariboru zelo globok vtis, zlasti še, ker mariborska kronika o roparskih umorih takega dejanja ne beleži od Čiča in Žlahtniča sem. Jutri bo sodna komisija na mestnem pokopališču na Pobrežju obducirala Stranjškovo truplo.

Nesreča ali zločin

Maribor, 8. julija.

Danes okrog poldne so našli v hiši na Radvanjski c. št. 32 mrtvo 69-letno vpokojenko po davčnem uslužbencu in hišno posestnico Marijo Kranjčevo. Žena se je zaklenila v svoje stanovanje in je bila še v spalni srajci. Ker je ni bilo dalj časa na spregled, so sosedi opoldne vdrli skozi okno v stanovanje in jo našli mrtvo. Takoj so obvestili policijo in na Radvanjsko cesto je prišla tudi sodna komisija s preiskovalnim sodnikom dr. Turatom in sodnim zdravnikom dr. Zorjanom. Vendar pa komisija ni mogla nič pozitivnega ugotoviti. Na njenem telesu ni bilo očitnih znakov nasilja, pa tudi se niso opazili običajni znaki naravne smrti. Verjetna je zato domneva, da je po čudnem naključju padla na tla in da je zaradi padca nastopila smrt. Za to zadevo govori tudi okoliščina, da so bila vrata njenega stanovanja od znotraj zaklenjena. Državno tožilstvo bo jutri odločilo, ali se bo izvršila obdukcija.

Silno povečanje vojnih kreditov v Angliji

London, 8. julija. AA. Spodnja zbornica bo še pred odhodom na počitnice morala sprejeti več vojnih kreditov. Že prihodnje dni bo objavljen zakonski dekret, ki predvideva nov vojni kredit v višini 6 do 7 milijonov šterlingov. Letošnji vojni proračun bo torej znašal 30 milijonov funtov šterlingov.

ČSR se ne bo udeležila olimpiade?

Praga, 8. julija. g. Berlinski olimpijski komite je poslal na Češkoslovaško propagandne plakate, na katerih je meja med Češkoslovaško in Nemčijo označena tako, kakor da bi nemška obmejna ozemlja na Češkoslovaškem pripadala k Nemčiji. Češkoslovaške oblasti so zaplenile te plakate. Listi označujejo to nemško postopanje za nesporno provokacijo. Socialistične stranke zahtevajo soglasno odpoved češkoslovaške udeležbe na berlinski olimpiadi. Poleg tega se zavzemajo za to, da se odpove tudi češkoslovaška udeležba pri stafeti Atene-Berlin. Svojo zahtevo utemeljujejo s tem, da se v pretežno nemških krajih Češkoslovaške pripravljajo politične demonstracije. Poleg tega obstoji nevarnost, da bodo socialisti v drugih krajih priredili demonstracije proti tej stafeti, tako da bi se morala proga zavarovati, kar bi zahtevalo mnogo stroškov. Socialistični listi opozarjajo tudi na to, da so nemške olimpijske oblasti kratkomalo sporočile, da bo stafeto spremljalo dvoje nemških letal, ne da bi olimpijske oblasti smatrale za potrebno prositi za dovoljenje, da bosta smeli leteti nad češkoslovaškim ozemljem.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Oblačno, soparno, ponekod nevihte.

Naši kraji in ljudje

Ribnica vabi

Premnogokrat se sliši: Povsod sem že bil, Ribnice pa še nisem videl. Delajo se popotni načrti in sklepi, prelepa ribniška dolina, obkrožena z vabljivimi hribi, visoko Veliko in Malo goro, številne lepo urejene vasi, ki so posajene sredi pisanega polja okrog slavne Ribnice kakor piščeta okrog svoje koklje, pa vendar ne pridejo do svojih turistov. In vendar je Ribnica eden najprikupnejših krajev v naši ožji domovini. Šegav narod je doslej pokazal smisla že za prav vse panoge, razen za tujski promet. Pa vendar ni to vpliv bližnjih Kočevarjev, ki so pred vojno trdili, da so

Urban iz Ribnice

od vsega sveta gospodarsko tako neodvisni, da bi lahko okrog svoje republike potegnili kitajski zid. Ribničani niso tako ošabni, nočejo pa nikogar vabiti, zakaj to je njih taktika. Zato so se pa še vedno vsi, ki so prišli tja bodisi poslovno ali za zabavo, pohvalili in se vedno znova vračajo.

Pred vojno, ko o tujskem prometu še ni bilo govora, so se vedno znova pojavljali Tržačani in Dunajčani na počitnicah. Neki Švicar, s katerim sem se slučajno peljal pred leti po dolenjski progi, je bil tako navdušen za Dolenjsko in naše lepe kraje, da je trdil, da niti njegova domovina nima tako lepo speljane železnice, da bi prišla vsa naravna krasota bolj do veljave. Pozimi so ugodne snežne razmere, saj leži Ribnica okrog 500 m nad morjem. Velika gora z nad 1000 m visokimi grebeni nudi nele ogromno lesa, marveč ustavlja oblake, skrbi za zadostne padavine in daje vsej pokrajini pravo alpinsko obeležje. Dolina ima več manjših in večjih potokov, ki vsi ponikajo, ko so dali prebivalstvu svojo moč za nebroj slikovitih mlinov in žag. Med njimi prednjači Bistrica, ki teče skozi Ribnico in ki nudi kopalcem prijetno ohlajenje in priložnost plavanja. Predaleč bi prišli, ako bi hoteli našteti vse dobrine. Da Ribnica ni brez dobrih gostiln, se boste prepričali, ko jo obiščete.

Ribniška dolina je igrala v davnih vekih važno zgodovinsko vlogo. Valile so se preko nje armade raznih narodov in baje je v njeni okolici pokopan hunski vladar Atila, čigar grob so iskali podjetni kmetje, da se prilaste bajnega zaklada, ki je baje v grobu. Turki so neštetokrat plenili po ribniški okolici, dočim jim je ribniška graščina menda nudila vedno odločen odpor in so stari ribniški gardisti vsakokrat znova dokazali svoje junaštvo ter jih napodili. Za časa Napoleona so se Ribničani ogrevali za novi pokret in obstoja več osebnih sporočil iz tedanjega življenja.

Da je Ribnica rojstni kraj slavnega skladatelja Petelina Galusa, čigar spominsko ploščo je pritrdila ljubljanska Glasbena Matica na dekliško šolo v Ribnici, in da je posečal Prešeren ljudsko šolo v Ribnici, je splošno znano. Kdo ne ve, da so naši klasiki Trubar, Levstik, Jurčič, Stritar, dolenjske korenine, ki so opevali in opisovali naše lepe kraje, ljudi in njih navade?

Tudi v novejši dobi se ni moglo preko Ribnice. Imeli smo trasirano in že uzakonjeno jadransko železnico, ki se bo gotovo kdaj zgradila. Tedaj bo prišla ta pokrajina do svoje prave veljave. Že več let je edina avtomobilska cesta k našemu morju speljana preko Ribnice in tudi zrakoplovna proga od Berlina do Sušaka pelje preko naših, žal premalo upoštevanih krajev. Zgodilo se je pa tudi že, da je tak jekleni ptič le sedel, čeprav zaenkrat še nimamo aerodroma, na preveč vabljive livade, tam počival ter nabral novih moči za nadaljnji svoj polet.

Po svoji zgodovini, po svoji pokrajinski lepoti Ribnica res upravičeno vabi in miče. V nedeljo bo še prav posebno privlačna. Sokolsko društvo, ki si je pred leti zgradilo svoj dom z zvočno filmsko napravo, bo praznovalo 30-letnico svojega obstoja in bo ob tej priliki odkrilo pred svojim domom spomenik nesmrtnemu kralju Aleksandru I. Gotovo se bodo ob tej priliki zbrali poleg številnih sokolskih društev, katerim je bil ribniški Sokol matica in bodritelj, tudi številni stari borci, ki so pred vojno širili sokolsko idejo in se na javnih telovadbah vzajemno podpirali nedeljo za nedeljo po vseh mogočih mestih Slovenije. Prišla pa bo seveda tudi mlada generacija in vsi oni, ki so si že prej hoteli ogledati starodavno Ribnico, da se pridružijo številnemu kadru prijateljev in stalnim obiskovalcem lepega kraja. V nedeljo 12. t. m. torej v Ribnico!

Šentviški mojstri razstavljajo

Uspela revija pohištvene obrti, ki kljub krizi izpričuje najlepši napredek

Ljubljana, 7. julija.

Razstava obrtniških izdelkov, ki jo je Društvo jugoslovenskih obrtnikov v St. Vidu otvorilo v nedeljo in ki zavzema domala vse prostore domače meščanske šole, nudi obiskovalcem, ki so se udeleževali tudi dosedanjih prireditev, nazoren dokaz, kako se kvaliteta obrtniškega dela, posebej pa še mizarskih izdelkov v tem važnem industrijskem kraju kljub težki gospodarski krizi vzdržema dviga, tako da prinaša vsaka razstava zmerom nova, zmerom lepša presenečenja. Letos se je zanjo priglasilo toliko interesentov izmed domačih obrtnikov, da organizatorji s predsednikom Vrhovcem načelu zaradi pomanjkanja prostora kar niso mogli vsem ustreči. In ker so morali nekateri mojstri, zlasti zastopniki onih panog, ki se dajo z lepim uspehom propagirati že v lastni delavnici in po izložbah lokala, izostati, je do toliko efektnejšega izraza prišla pohištvena stroka, ki je v resnici kompaktno in dostojno zastopana.

Kar bo obiskovalce šentviške razstave brez dvoma še posebej zanimalo, je dejstvo, da so se pohištveni izdelki v zadnjih letih v skladu s celotnim gospodarskim položajem naše zemlje in nam najbližjega sveta v izredni meri pocenili. Les, ki so se mu zaprla domala vsa kota v svet, je prišel ob svojo ceno, hkratu pa so se v veliki meri zaustavili stroji in delovne roke po delavnicah. Nizka cena surovin in pa skeleča potreba, da za vsako ceno poživijo svojo delavnost, sta tudi naše mojstre privedli do tega, da so šli z zahtevami po nagradi za svoje delo do skrajne mere navzdol, in tako smo doživeli, da so danes pohištveni kompleti, ki so svoj čas veljali do 30.000 Din, na prodaj že od 10.000—14.000 Din, a za višjo ceno že skoraj ni nobene opreme več na razstavi. Spričo tako ugodnih cen ni čuda, da so posamezni mojstri že takoj prve dni napravili nekaj dobrih kupčij. Tako je eden izmed razstavljalcev prodal jedilnico iz orehove korenine, ki je veljala za najlepše med vsemi in je bila menda tudi najdražja, za 14.000 Din nekemu gostu v Zagreb, neki drug pa krasno izdelano jedilnico iz jesenove korenine za 10.000 Din.

Sicer pa je v pritličju in v obeh nadstropjih šole na prebitek vsega, česar je treba človeku, ki se loteva življenja od pravega konca. Nekateri izmed šentviških mojstrov so pravi umetniki, ki prihajajo zmerom na nove ideje, nove zasnutke in v neštetih variacijah ustvarjajo primerke resnične lepote. Posebno razveseljivo je pri tem dejstvo, da se med njimi vsako leto pojavljajo številni mnogi mladi podjetni mizarji, katerih delo je najzgovornejši dokaz, da more mizarska umetnost v St. Vidu doživeti samo še pot k lepšemu, boljšemu, navzgor. A z enako vnemo, s kakršno se mojstri kosajo, da bi ustvarili čim dragocenejše, čeprav v resnici cenene izdelke, se znajo tudi potruditi, da nudijo preprostejšemu kupcu, kateremu so že tisočaki luksus, solidno izdelano pohištvo za najmanjši denar. Na prodaj so spalnice iz imitirane orehovine od 2.500—3.000 Din — pred nekaj leti bi veljale vsaj dvakrat, če ne že trikrat toliko. Vsa razstava — razen pohištva, so zastopani še izdelki raznih sorodnih obrti — je kljub skopo odmerjenemu prostoru nadvse okusno aranžirana, a v nemajhni meri pomagajo do prijetnega vtisa lepa pregrinjala, ki jih je brezplačno dala razstavljalcem na razpolago tvornica »Stora«.

Razen šolske razstave, o kateri smo že poročali, je na prireditev obrtnikov navezana tudi razstava malih živali, ki jo je oskrbelo društvo Rejec malih živali iz Tacna. Na dvorišču, ki ga je ta razstavica zasedla, vzbujajo pozornost poleg lepih eksemplarjev perutnine in druge domače drobnjave skupine izbranih sanskih koz in pa angorskih kuncev, , katerih reja zavzema med malimi ljudmi v našem položaju zmerom živahnejši razmah. Ker je prireditev šentviških obrtnikov v celoti prav lepo uspela, a tudi zavoljo ugodnosti, ki jih uživajo obiskovalci — Ljubljančani imajo za tramvaj tretjinski popust, medtem ko se bolj oddaljeni gostje lahko poslužijo nedeljske znižane voznine po železnici — prireditelji upravičeno pričakujejo čim številnejšega obiska.

Strašna prometna nesreča

Dve smrtni in ena hudo ranjena žrtev pri karambolu avtomobila z vlakom blizu Rogaške Slatine

Rogaška Slatina, 8. julija.

V ponedeljek popoldne se je po Rogaški Slatini razširila vest o strašni prometni nesreči na progi pri Sv. Križu. Tja je hitelo toliko ljudi, da so morali orožniki delati red. Okrog pol 14. je krenil iz Rogatca proti Rogaški Slatini tovorni avtomobil zagrebške tvrdke Mlinek in Šleger, ki je bil obložen s klobasami in 200 kg masti. V avtomobilu sta bila šofer Viktor Svoboda in zastopnik tvrdke Josip Hauc. Ko se je avto že premaknil, je priskočil klepar Maks Osrečki iz Rogatca ter prosil šoferja, naj ga vzame s seboj v Rogaško Slatino, ker je zamudil vlak. Šofer je prošnji ugodil in vsi trije so se odpeljali proti Rogaški Slatini. Nesrečni Osrečki ni vedel, da se vozi v smrt.

Pri Sv. Križu seka železniška proga cesto, ki vodi iz Rogatca proti Rogaški Slatini. Delavec Anton Verk je prekoračil progo in, ko je bil kakih 40 m od nje, je čul signal osebnega vlaka. Videl je tudi tovorni avtomobil. Instinktivno je obstal in mahal avtomobilu, naj se ustavi. Šofer, ki je menda mislil, da se mu spet vsiljuje kak potnik, je s srednjo brzino vozil naprej. Steklar Jugovan, ki stanuje kakih 10 m od križanja proge s cesto, je slišal signal vlaka in hupo avtomobila, takoj nato pa strašen ropot. Potem je videl, kako letijo po zraku večji in manjši kosi ter padajo na vse strani. Tekel je iz hiše in zagledal med tirom na trebuhu ležečega, strašno razmesarjenega človeka. Po progi in na okrog so ležale deske posode, iz katerih je tekla mast in vse polno klobas. Razlita mast je tako omastila tračnice, da je vlak drsel še kakih 90 metrov daleč od kraja karambola. Sprednji del avtomobila se je nabil na odbijač lokomotive in lokomotiva ga je vlekla s seboj.

V razmesarjenem človeku, ki je ležal na tiru, so spoznali zastopnika in inkasanta tvrdke Josipa Hauca. Drugo truplo je ležalo kakih 30 m od kraja nesreče. To je bil klepar Osrečki, ki je imel strašne rane po glavi in vsem telesu. Ko so ga našli, je še dihal, a ko je prišel banovinski zdravnik dr. Munda, je ugotovil, da je kakor Hauc tudi Osrečki že mrtev. Šofer Svoboda pa je ležal na cesti. Njegove prve besede so bile: Kaj je z njima? — Ko so mu povedali, da sta oba mrtva, je rekel: Škoda, da sem ostal živ, ubijte me, saj ne morem živeti! Banovinski zdravnik je Svobodi nudil prvo pomoč, potem so ga pa naložili na avtomobil in odpeljali v bolnico v Celje.

Strašen je bil pogled na torišče katastrofe: mlake krvi, na razdaljo kakih 100 m pa je bila proga posuta s kosi suhega mesa in klobasami. Med mesom in v razbitem avtomobilu je bilo tudi precej denarja v papirju in kovini. Okrog proge je stalo nad 200 gledalcev. Sprednji del avtomobila, ki se je nabil na odbijače lokomotive, se je dal le s težavo sneti. Pri pogledu na razbiti avtomobil se mora človek čuditi, da ni bil tudi šofer razmesarjen kakor sopotnika, ki sta sedela ob njegovi strani. Trgovski nameščenec Josip Hauc je živel v Zagrebu in je zapustil ženo in troje otrok. Klepar Maks Osrečki iz Rogatca pa je bil oče dveh malih otrok. Oženjen je tudi šofer Svoboda iz Zagreba, ki je nevarno poškodovan.

Stavka rudarjev v Hrastniku

Hrastnik, 8. julija.

Po daljšem presledku. v katerem je v revirjih prevladalo tiho, mirno razpoloženje, čeprav nad vsem rudarskim življem vzdržema visi oblak najtemnejše negotovosti, je včeraj prišlo v Hrastniku do nove stavke, ki pa je za zdaj še povsem lokalnega značaja, in kakor smemo upati, bo v najkrajšem času dosežen sporazum. Hrastniški rudarji so po svojih zaupnikih predložili obratnemu ravnateljstvu nekatere konkretne zahteve, ki se tičejo načina izplačevanja mezd. Ravnateljstvo zahtevam ni ustreglo, nakar so včeraj ob 12.30 vsi rudarji odložili delo. Včeraj popoldne in danes ves dan se vrše pogajanja med zastopniki delavstva in podjetja, a razen zaupnikov je tudi narodni poslanec Pleskovič interveniral za ugodno rešitev spora.

Bodijeva afera v številkah

Povračilo carine, takse in kazni bodo iznašale 23 ali pa 37 milijonov

Beograd, 8. julija.

Pri nas je vse gotovo, je rekel včeraj popoldne upravitelj carinarnice na Savi. Po tritedenski natančni preiskavi je carinarnica zdaj ugotovila, koliko bodo morali plačati bivši poslanik dr. Bodi in njegovi pomočniki, ker so uvažali v državo brez carine preproge in drugo blago. Po ugotovitvah carinarnice bodo plačali dr. Bodi, njegova žena in Nečajev okrog 23 milijonov dinarjev. Če pa bodo višje oblasti ugotovile, da je bilo v tihotapstvo zapletenih pet oseb, potem bo kazen znašala 37 milijonov. Cariniki so doslej vršili posel preiskovalnih sodnikov. Osumljence so zaslišali, zbrali podatke o krivdi ter izračunali, koliko so tihotapci oškodovali državno blagajno. Zdaj dobi vse spise finančna direkcija, ki bo kot sodišče odločila, ali so osumljenci krivi ali ne. Če so krivi, bodo morali plačati kazen. Finančni minister predstavlja za tihotapce višje sodišče in če bo on sodbo finančne direkcije odobril, bo imel zadnjo besedo državni svet.

V hiši Bodijeve žene je carinska oblast zaplenila 54 perzijskih preprog in razno pohištvo v težini 1.300 kg. Vse to je bilo uvoženo brez carine. Carina bi morala znašati 302.275 Din v srebru. Če bodo višje oblasti Bodija spoznale za krivega, bo moral s svojimi pomočniki plačati 10 kratno kazen, kar znaša 3,022.759 Din. K temu se doda taksa za preiskavo in taksa za sodbo, s čimer se vsota zviša na 3.415.885 Din. Redno carino morajo tihotapci plačati solidarno, kazen pa mora plačati vsak tihotapec posebej. Če bo finančna direkcija ugotovila, da so bili trije tihotapci, potem bo vsak plačal po 3,415.885 Din.

Pozneje so v stanovanju Bodijeve žene našli še 26 perzijskih preprog, za katere bo treba plačati carino, kazen in takse v iznosu 686.459 Din. Za vse, kar so našli v hiši ge. Bodijeve, bo treba plačati 4,102.345 Din. Toliko bi moral plačati vsak akter tihotapske afere.

Potem pa pridejo še ostale vtihotapljene preproge. Ko je bila razkrinkana Bodijeva afera, so carinske oblasti po vsej državi iskale preproge, ki jih je razprodajal Ivan Nečajev. Današnja »Politika« navaja, da so cariniki v Ljubljani zaplenili tri bale preprog (39 komadov v težini 423 kg.) Redna carina za te preproge znaša 173.298 Din, kazen 1,732.985 Din, takse in drugo 52.157 Din, skupaj 1,958.441 Din. Zagrebški carniki so zajeli tri bale preprog, ki tehtajo 316 kg, in bo treba za to plačati 1,333.692 Din. Za preproge, zaplenjene na Sušaku, pa bi bilo treba plačati 369.149 Din. Za vse doslej zaplenjeno vtihotapljeno blago znašajo carine, takse in kazni 7,673.627 Din. Ta vsota se množi s tremi ali s petimi po številu udeležencev tihotapstva in znaša tako vsa kazen 23 ali 37 milijonov dinarjev.

Od kod bo država izterjala tolike milijone? Vse vtihotapljeno blago je zaplenjeno. Vredno je več milijonov. Ostane še posest tihotapcev, ki se spet ceni na nekaj milijonov. Državno pravobranilstvo bo dalo pod zaporo premično in nepremično premoženje dr. Bodija, njegove žene in Ivana Nečajeva.

Zagonetka Senekovičeve smrti

Doslej je bilo aretiranih pet umora osumljenih oseb

Ptuj, 7. julija

Med prebivalstvom Ptuja in Dravskega polja vlada še zdaj veliko razburjenje zaradi zagonetne smrti 52letnega posestnika Senekoviča iz Hajdine. V zadnjih dneh so aretirali več oseb, ki so osumljene, da so izvršile roparski umor. Dokazali jim menda še niso ničesar. Priče, ki so jih zaslišali, niso mogle izpovedati kaj bistvenega. Domnevo, da je Senekovič umrl zavoljo padca s kolesa, je ovrglo razlelesenje, ki je pokazalo, da so bile rane na roki in glavi zadane z nekim okroglastim železnim predmetom. Udarec na roko je bil tako močan, da so se kosti dobesedno razdrobile, a udarec na desno stran glave je razbil lobanjo in so možgani zaradi tega na levi strani otrpnili. Nastopila je krvavitev v notranjosti glave, kar je naposled povzročilo smrt.

Ta dejstva potrjujejo, da gre za napad. Tudi nepoškodovano kolo priča, da se pokojnik ni ponesrečil. Govori se, da so usodno noč okoli pol 1. videli na cesti neznanega moškega močne postave in v sivi obleki, ki je dalje časa hodil sem ter tja po cesti, kjer se je zgodil zločin. Žito na njivi blizu prostora, kjer so našli Senekoviča, je bilo pomandrano in je menda zločinec na tem mestu čakal svojo žrtev. Koliko je imel Senekovič denarja, še ni ugotovljeno. Pokojnik je usodno noč igral v gostilni za večje zneske in si je baje tudi izposodil večjo vsoto denarja. Preiskava se nadaljuje in je pričakovati, da bo zločinec kmalu razkrinkan. V zvezi z roparskim napadom so orožniki aretirali včeraj še dve osebi, tako da je zdaj pet osumljencev izročenih ptujskemu sodišču.

Pogreb tragično preminulega posestnika Senekoviča Franca je bil v soboto popoldne na Hajdini. Na zadnji poti ga je spremljala velika množica ljudstva. Udeležila sta se pogreba tudi domača gasilska četa in Lovsko društvo iz Ptuja. Ob grobu se je od svojega lovskega prijatelja poslovil tajnik Lovskega društva g. Mazlu z ganljivim govorom, nato pa so lovci oddali salvo v zadnji pozdrav tovarišu.

S profesorskega kongresa v Varaždinu

Ko smo v Čakovcu prestopili na vlak za Varaždin, nas je pestrost govorice sopotnikov takoj opozorila, da smo na ozemlju, kjer so dolga stoletja oblastno gospodovali Madžari in da se bližamo mestu, kjer je Avstro-Ogrska za obrambo proti Turkom ustanovila vojno granico z generalatom v njem. Po 20 minutah vožnje smo že v Varaždinu.

Na postaji so nam prijazni tovariši Varaždinci izročili kongresne znake — tokrat brezplačno — v kuverti, kateri je bilo priloženo tudi vabilo načelnika oslobodnog i kraljevskog grada Varaždinac na skupen banket po končanem kongresu. Ob izhodu so sramežljivo stali varaždinski gimnazijci, ki naj bi vodili tuje profesorje v mesto, če bi sami tja ne znali priti. Vendar pa so v dobi splošne brezposelnosti ostali tudi ti brez posla.

Komaj je bilo časa, da smo si s kavo privezali nemirno dušo, pa je že bilo treba odriniti k otvoritvi kongresa. Stopnišče v dvorano varaždinskega gledališča je bilo vse pokrito s preprogami in ob obeh straneh so stali v svojih slikovitih zgodovinskih uniformah varaždinski grenadirji s puškami na ramah. Njihov obilni kapitan v prav tako slikoviti uniformi jih je zadovoljno premotril in odšel v dvorano.

Otvoritve kongresov vseh vrst so si pač podobne kakor prsti na roki in taka je bila tudi ta v Varaždinu. Po sprejetju vdanostnih in pozdravnih brzojavk sta se vršili dve predavanji. Prvo je bilo slavnostno predavanje ob 300-letnici varaždinske gimnazije — zato je bil letos za sedež kongresa izbran ravno Varaždin — drugo je pa bilo strokovno. Po otvoritvi še nekih formalnosti o poslovnem redu kongresa smo se razšli v določene nam restavracije na obed. Da obed v Varaždinu ni bil brez kuretine, se razume.

Popoldan prvega dne je bil namenjen ogledu mesta in izletom v bližnjo in daljnjo okolico. Varaždin je tipično ravninsko kmečko mesto. Po večini pritlične male hišice so še nekako prikupne; večja in starejša poslopja pa s svojo zunanjostjo groze, da se bodo podrla na mimoidočega. Resen globok vtis napravi na tujca dobro ohranjen grad Zrinjskih z visokim nasipom na severni strani. V gradu je prav skrbno urejen mestni muzej, ki razpolaga s prav lepimi zbirkami starinskega pohištva in slik. Ostale zbirke so bolj skromne. Varaždinci so menda ljubosumni na svoje starine in bi jim ne bilo prav, da si jih vsak ogleda, zato pobira sluga ob nedeljah dopoldne od posetnikov po 5 Din vstopnine. Slugi, ki je obenem vodnik, je govorica tako tekla, da smo mu komaj sledili, čeprav je kajkavec.

Ob 4. popoldan je bil odhod na izlet v Varaždinske Toplice. Dva precej zrešetana avtobusa sta sprejela izletnike v svojo ne prav lepo notranjost. Kmalu smo se začeli po serpentinah vzpenjati po bregovih zagorskih goric; pokrajina silno nalikuje našim Slovenskim goricam. Obširni pasovi žlahtnega trsa so že oškropljeni z galico. Prijazni uradnik kopališke uprave nam je povedal, da ima topliška voda temperaturo 58 stopinj in nam svetoval, da si jo pred kopanjem ohladimo z mrzlo. Vožnja pri povratku je bila še bolj neprijetna; prevozniško podjetje je poslalo po nas en sam avtobus, da smo se morali v njem natlačiti kot sardele. Kljub temu smo se s poldrugourno zamudo srečno vrnili v Varaždin.

Večerne ure so potekale v ugibanju, kakšno bo razpoloženje drugega dne kongresa, ko se bodo obravnavale stanovske zadeve. Nekateri črnogledi so trdili, da bo ena skupina profesorjev navalila vehementno na drugo in da bomo morali mi, miroljubni Slovenci, posredovati. Drugi so menili, da je brezbrižnost že tako zglodala stanovske vrste, da se ni treba bati nikake nevihte. Pa to je bilo samo govorjenje ob čaši jeruzalemca, ki ga imajo tudi Varaždinci radi, kakor nam je zatrjeval gostoljubni gazda.

Po poročilu glavne uprave JPD, je naslednji dan predsednik R. Kneževič podal ostavko celokupne glavne uprave v znak protesta proti zapostavljanju in krivicam, ki jih mora trpeti profesorski stan. V znak solidarnosti so sledile burne aklamacije navzočih.

Nato se je zvrstila dolga vrsta govornikov, ki so vsi bolj ali manj ostro obsojali merodajne faktorje, ki so zakrivili, da so pripadniki profesorskega stanu prišli v tako kritične materialne prilike. Pa ne samo na svoj težavni položaj so opozarjali govorniki, nego so tudi drastično slikali žalostne razmere, v katerih je danes naša srednja šola. Predmet ostre kritike je bilo pomanjkanje primernih šolskih zgradb, prenapolnjenost razredov, ki onemogoča slehrno uspešno delovanje, vzdrževanje zavodov s prevelikim številom vzporednic, ki bi se morali razcepiti v več zavodov.

K debati se je prijavilo tudi več slovenskih profesorjev, ki so predlagali predvsem reformo predpisov za izdajanje učbenikov in pa sprožili vprašanje poenostavljenja šolske administracije. Seveda so tudi ti prav kot ostali govorniki po večini govorili za materialno izboljšanje položaja zlasti mlajših in za reaktiviziranje onih tovarišev, ki so od zadnjih redukcij še vedno brez službe.

Zahteve in predlogi so bili vnešeni v resolucijo, ki jo bo glavna uprava predložila na vseh merodajnih mestih.

Debata, ki se je zavlekla do druge popoldanske ure, je bila stvarna in na višim, tako da se prerokovanja o burji in viharju na kongresu niso uresničila.

Po sprejetju resolucije so se vršile volitve, pri katerih je bila z malimi spremembami izvoljena stara uprava z R. Kneževićem na čelu.

Z zavestjo, da smo z udeležbo na kongresu storili svojo stanovsko dolžnost, pa tudi s prepričanjem, da najbrž tudi ta kongres še ne bo najpomembnejši mejnik v razvoju prosvetnih prilik v naši državi, smo se popoldne začeli razhajati.

A. G.

Pere *res* belo!

Pri lenivosti črevesja
je naravna
FRANZ-JOSEFOVA
grenčica
prijetno, dobro delujoče domače sredstvo, ki zmanjšuje težave, ker često dobro delujejo že male količine
Ogl. reg. S. br. 3047/35.

Točno plačuj »Jutru« naročnino

Varuj svojcem zavarovalnino

Domače vesti

* **Novi dekani zagrebškega vseučilišča.** Na zagrebškem vseučilišču so izvoljeni za dekane za tekoče šolsko leto naslednji redni profesorji: na filozofski fakulteti s farmacevtskim oddelkom dr. Rudolf Cesarec, na juridični fakulteti dr. Ivo Krbek, na bogoslovni fakulteti dr. Janko Šimrak, na medicinski fakulteti dr. Anton Šercer, na veterinarski fakulteti dr. Lovro Bosnić, na tehnični fakulteti inž. Miroslav Plohl, na poljedeljsko - gozdarski fakulteti inž. Stanko Flögl. — Profesorski svet ekonomsko-komercialne visoke šole pa je izvolil za rektorja rednega profesorja Filipa Lukasa, za dekana pa rednega profesorja dr. Josipa Nagya.

SAMO ŠE 3 DNI

LETNO BLAGO

PO IZREDNO NIZKIH CENAH:

MANUFAKTURA

Souvan

* **Spominska plošča Henriku Friedlu na Marjanu.** V Split bodo prispeli te dni člani uprave Jugoslovenskega šumarskega združenja iz Zagreba. V Splitu se bo vršila seja upravnega odbora, potem pa bodo odborniki odkrili na pročelju zgradbe prirodoslovnega muzeja na Marjanu spominsko ploščo pokojnemu gozdarskemu svetniku Henriku Friedlu, začetniku akcije za ureditev gozdnih nasadov na Marjanu. Henrik Friedl je služboval kot gozdarski svetnik v Splitu od leta 1884 do 1893. Slovesno odkritje spominske plošče bo v nedeljo 12. julija.

*Graditev zagrebške zvezdarne. V prisotnosti rektorja zagrebške univerze dr. Hondla, prorektorja inž. Stipetića in direktorja geofizičnega zavoda prof. dr. Škreba so bili položeni temelji novega paviljona za zagrebško zvezdarnico. Ta paviljon bo priključen geofizičnemu zavodu, ki je zgrajen v paviljonskem sistemu. Aparat za novo zvezdarnico je bil dolgo časa v Beogradu v skladišču blaga, ki smo ga dobili na račun reparacij iz Nemčije. Sredstva za zgraditev novega paviljona so bila zbrana v Zagrebu deloma s prispevki zagrebške tehnike, deloma s prispevki privatne inicijative. Nova zvezdarnica je državna ustanova, katero gradi mesto Zagreb za državo, pričakujejo se pa od države primerne dotacije.

22 vrst vonjev

KOLINSKE VODE

1/4 litra samo Din 12·—

Drogerija KANC IVAN, Nebotičnik tel. št. 35-20

* **Prenos teniških tekem Nemčija:Jugoslavija iz Zagreba.** Uprava radiofonske oddajne postaje v Ljubljani javlja radijskim naročnikom, da bo oddajala reportažo o teniških tekmah Nemčija:Jugoslavija v Zagrebu v slovenskem jeziku v dneh 10., 11. in 12. od 17. do 18. ure. Poročal bo g. Ernest Nagy, cand. iur.

* **Enotne karte za potovanja z železnico in parniki so,** kakor je »Jutro« že kratko poročalo, uspeh sporazuma med predstavniki prometnega ministrstva in glavnih parobrodnih družb. Kdor bo recimo hotel potovati na otok Krk, bo lahko že na ljubljanski železniški postaji kupil vozovnico do Krka, ki bo veljala za vožnjo po železnici in parnikih. V pristaniščU se ne bo treba brigati za vozovnico s parnikom. Potniki se bodo lahko posluževali vseh parnikov jadranske, dubrovniške in zetske plovbe, ki so s predstavniki prometnega ministrstva že sklenile dogovor. Direktne vozne karte veljajo dva meseca in se lahko potovanje nastopi katerikoli dan v tej dobi. Doslej so veljale karte samo dva, največ štiri dni. V novi tarifi so predvidena tudi krožna potovanja po Jadranu in si lahko turisti nabavijo enotne vozovnice za taka potovanja na kaki večji železniški postaji. Začasno bodo take vozovnice, veljavne za železnice in parnike, na razpolago samo na 60 večjih železniških postajah in v 60 pristaniščih. Prekinitev vožnje z železnico je dovoljena po novi tarifi za eden dan, na morju pa za tri dni. Vozna karta, izdana za relacijo Split-Sušak, Dubrovnik-Sušak, Hercegnovi-Sušak, Metković-Sušak, bo veljala tudi za potovanje do Trsta ali Benetk brez vsakega doplačila. Ravno tako se bo tudi prtljaga naravnost pošiljala z železnico in parniki. Samo za prenos prtljage iz vlaka na parnik ali narobe bodo morali potniki sami skrbeti. Skupine osmih oseb uživajo pri direktnih vozovnicah 30 odstotni popust.

Za sport in sončenje

Crema universal

„LA TOJA“

Velika doza Din 12.—, manjša doza Din 6.—

* **Jugoslovenski Touring klub,** podružnica Ljubljana, Gajeva 3 obvešča vse kolesarje, kateri se želijo udeležiti ciljne vožnje na olimpiado v Berlin od dne 1. do 10. avgusta t. l. da sprejema prijave in potrjuje prevožene kilometre. Vožnje se morejo udeležiti vsi kolesarji z zahtevo, da dnevno prevozijo najmanj 120 km, in dame najmanj 80 km. Vsak udeleženec prejme plaketo »Olympiac«. Prijaviti se je treba najkasneje do 20. julija t. l. v pisarni Gajeva 3. Prijavnina RM 1.—.

* **Prodaja neuporabljenih znamk v filatelistične svrhe.** Jugoslovenska filatelistična zveza v Beogradu se je pritožila pri poštnem ministrstvu, da imajo filatelisti pri nakupovanju neuporabljenih znamk v filatelistične svrhe razne ovire. V poštnih uradih se jim ne dovoli, da bi znamke zbirali in tako sploh ne morejo dobiti vseh znamk, ki jih izdaja poštna uprava. Te ovire občutijo posebno oni filatelisti, ki dobavljajo za inozemstvo serije znamk. Ker ima država od prodaje znamk velike koristi, je poštno ministrstvo zdaj odredilo, da morajo vse pošte v krajih, kjer delujejo filatelistični krožki in trgovci z znamkami, onim, ki se legitimirajo z obrtnim listom ali z legitimacijo strokovne organizacije, omogočiti zbiranje znamk po želji. Poštni uradi naj za prodajo znamk filatelistom odredijo posebne prikladne ure.

* **Smrt zaslužnega zdravnika.** V Zagrebu je umrl sarajevski zdravnik dr. Vekoslav Kušan, star komaj 46 let. Dr. Kušan je dovršil svoje medicinske studije v Pragi in na Dunaju, potem pa se je specializiral kot internist. Uspešno se je udejstvoval na polju socialne medicine in v protituberkulozni borbi. Velik ugled si je pridobil tudi v inozemstvu. Mnogo se je bavil s stanovskimi zadevami in so bile vse zdravniške strokovne organizacije v Sarajevu ustanovljene po njegovi iniciativi. Dolga leta je bil tajnik zdravniške zbornice v Sarajevu in predsednik društva za pobijanje tuberkuloze. Po njegovi inciativi se je nedavno v Sarajevu vršil kongres protituberkuloznih lig, katerega se pa zaradi bolezni ni mogel udeležiti. Pomembno je bilo njegovo delo v raznih kulturnih in narodnih organizacijah. Njegove temeljite studije so bile objavljene v raznih domačih in tujih strokovnih glasilih. Zadnja leta je bil vodja protituberkuloznega oddelka državne bolnice v Sarajevu. Zapustil je ženo in dva mala otroka. Ohranjen bo v častnem spominu!

LIPINSKAJA

velika umetnica gostuje v soboto 11. t. m.

v „CASINO“ — BLED

Kot zaključek elitna plesna zabava.

* **Namesto venca na grob pok. majorja Franca Zacherla** je daroval g. dr. Ciril Porekar, zdravnik v Ljutomeru, Družbi sv. Cirila in Metoda 100 Din. Iskrena hvala!

* **Največja kad v Evropi.** Tako je bil 2. t. m. v »Domoljubu« naslovljen članek, ki je poročal, da so v Novem Sadu izdelali velikansko kad z vsebino 95.000 litrov. Naglašeno je bilo, da to najbrž ni samo največja v Jugoslaviji izdelana kad, nego najbrž tudi največja v vsej Evropi. Znano pa je, da ta kad še daleč ni največja v Jugoslaviji, zakaj sodarji v Tacnu pod Šmarno goro so že leta 1919 izdelali kad, ki je držala 145 tisoč litrov in v kateri je bilo toliko prostora, da je lahko naenkrat plesalo 14 parov. O tej kadi so pisali časopisi in nenavadno rajanje v kadi je še marsikateremu Šiškarju v najlepšem spominu. Rekord se torej pač ne da pripisovati kadi, ki dosega komaj dve tretjini one, ki je bila že davno izdelana v Tacnu pod Šmarno goro.

KINO UNION, tel. 22-21

Smeh in živahen aplavz je izzvala pri včerajšnji premierski publiki sijajna burka

2 x ZAROČEN

Fritz Kampers — Lien Deyers
Jakob Tiedtke

Predstave ob 19.15 in 21.15 uri. (popoldanska ob 16. uri odpade)

Predprodaja vstopnic od 18. ure dalje

* **Bivši orožnik je postal hajduk.** V okolici Kosovske Mitrovice je polnih 18 let služboval orožniški narednik Bajgorac. Nedavno pa je bil odpuščen iz službe zaradi zlorab in nasilnosti. Ne ve se še zakaj je tedaj vdrl v hišo kmeta Jusufa Memeta, ubil gospodarja in njegovega sina, hudo pa ranil gospodinjo. Po krvavem zločinu je divjal po vasi in grozil tudi nekim drugim vaščanom s smrtjo. Ko so prestrašeni vaščani poklicali na pomoč orožnike, je zbežal v planine. Ves okoliš je v velikem strahu pred podivjancem, ker preti nevarnost, da se bo krvavo maščeval nad ljudmi, ki so pričali proti njemu. Ubežnega bivšega orožniškega narednika, ki je postal nevaren hajduk, iščejo močne orožniške patrulje.

* **Razbojnik, ki mu ni mogoče soditi.** Radislav Radojičić iz Ratarjev v valjevskem okrožju se more pohvaliti, da so mu oblasti naklonjene, dasi je v vednem boju z njimi. Leta 1921. je bil obsojen na pet let ječe. Leta 1929. je dobil novih šest let. Letos pa ga je valjevsko okrožno sodišče obsodilo v dosmrtno ječo, ker je umoril lastnega brata. Ta stvar pa je prišla tudi pred beograjsko kasacijsko sodišče, ki je razveljavilo razsodbo okrožnega sodišča in mu stvar vrnilo v ponovno razsodbo. Kedaj pride do te razsodbe, ali če sploh pride do nje kedaj je veliko vprašanje, kajti je Radojčić pred dvema mesecema s tremi tovariši pobegnil iz zapora valjevskega okrožnega sodišča in ga še danes niso zasledili kljub vsem tiralicam in iskanju.

* **Sonce s svojimi žarki** tvori in vzdržuje vse organično življenje na zemlji. Pomanjkanje svetlobe škoduje človeškemu zdravju. Zato na sonce in zrak toda previdno, navadimo prej kožo nanje in ne pozabljajmo nikoli na KREMO NIVEA ali OLJE NIVEA. Samo KREMA NIVEA vsebuje EUCERIT.

* **Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne Franc Jožefove grenčice.**

* **Tovarna JOS. REICH** sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.

Iz Ljubljane

u— **Minister dr. Spaho na obisku v Sloveniji.** Včeraj je z jutranjim brzovlakom prispel v Ljubljano prometni minister dr. Mehmed Spaho. Na kolodvoru so ga pozdravili pomočnik bana dr. Majcen, direktor železniške uprave dr. Fatur in predstavniki ostalih oblastev in železniških uradov. Minister dr. Spaho je nadaljeval vožnjo na Bled, z večernim brzovlakom pa se je vračal proti Beogradu.

u— **Ljubljanskemu občinstvu!** Obveščamo cenjeno občinstvo, da ima Udruženje jugoslovenskih nacionalnih železničarjev in trodarjev svoj XVIII. kongres letos v Ljubljani. Kongres se bo vršil v dneh 10. do 12. t. m. Glavni dan kongresa je nedelja 12. t. m. s pričetkom ob 10. v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru. Obveščamo ljubljansko občinstvo o svojem kongresu s prošnjo, da s simpatijami sprejme v goste jugoslovenske železničarje iz vse države. Obveščamo pa tudi vse prijatelje našega Udruženja, kakor tudi sorodne strokovne organizacije in društva o kongresu. Oblastni odbor UJNŽB.

Triumph najpopolnejši štedilnik

Okusen štedljiv a poceni

Izdelek: Osješke livarne železa in tovarne strojev d. d. - Osijek

Samoprodaja za Ljubljano: FRANC GOLOB, železnina - Wolfova ulica. Za Maribor: PINTER & LENARD

u— **Idrijčani in prijatelji.** V nedeljo bo odhod v Žiri ob 5. s prvim izletniškim vlakom do Škofje Loke. Železniško karto naj kupi vsak sam. Kolesarji se odpeljejo že ob 4. izpred Figovca. Ob pol 6. odhod iz Škofje Loke. Na Visokem bodo izletniki izstopili in šli na grob pisatelja Ivana Tavčarja. Na grobu bo govoril Zorko Prelovec, oktet Ljubljanskega Zvona bo zapel Prelovčevo »Poljana toži«. Ob 8. prihod v Žiri. Pozdravi in razhod. Ogled Žirov in kopanje v Sori. Zaradi prehrane naj se izletniki drže navodil vodstva. Zbor popoldne ob 15. Program sestanka bo zelo pester. Sodeluje oktet Lj. Zvona pod vodstvom Doreta Matula in Cimermanov trio. Po programu bo prosta zabava s plesom. Odhod iz Žirov po dogovoru. Izlet in gostovanje v Žireh bo največji praznik za Idrijčane v Jugoslaviji in Žirovce same. Tudi žlikrofi ne bodo izostali, saj se naše brhke Idrijčanke v Žireh vneto pripravljajo, da jih bodo napravile zadostno število, pristno idrijskih, z okusno »bakalco.« Prijave za avto sprejemajo še danes in jutri v trgovini Ivan Železnikar na Marijinem trgu.

Danes zvečer

KONCERT

vojaške godbe

NA VRTU HOTELA ŠTRUKELJ

u— **Nove oficirske legitimacije** naj dvignejo v soboto, dne 11. julija 1936 ob 8. zjutraj pri poveljstvu ljubljanskega vojnega okrožja v Maistrovi ulici, v Ljubljani bivajoči rezervni častniki z začetno črko L.

u— **Združenje gostilniških podjetij** vabi članstvo, da se udeleži pogreba dolgoletnega člana gostilničarja Ložarja Jerneja. Pogreb bo ob 5. popoldne iz Sv. Petra ceste št. 20.

u— **Pevsko društvo »Slavec«** vabi članstvo na letni občni zbor, ki bo 14. t. m. ob 20. v društvenem lokalu.

u— **Gospodinje,** danes predvajamo kuhanje s patentnim loncem »Problem« na Bregu 8, ob 4. Vabljene vse. Vstop prost.

u— **Pozor,** mamice in gospodinje, danes ob 16. z malčki v Radion posvetovalnico, Mestni trg 23.

u— **Ljubljanskemu Sokolu** je nakazala odvetniška pisarna dr. Iva Lulika 100 Din, iz poravnave neke kazenske zadeve.

Zobozdravnik

DR. I. VERČON,

zopet redno ordinira

u— **Kino Union bo tudi še naprej predvajal premiere!** Da se tudi poletna filmska sezona čim bolj poživi in da se mnogošlevilnim prijateljem filma tudi v teh mesecih nudi čim več novih dobrih filmov, se je uprava Kina Union odločila nadaljevati s filmskimi premierami tudi preko poletnih mesecev. Tako pridejo še ta mesec na spored burka **»Dvakrat zaročen«,** veliki Schmidtov pevski film **»Zvezdni utrinki«,** Claudette Colbert v veseloigri **»Poročim svojega šefa«,** Käthe Nagy v senzacionelnem filmu **»Po krivici osumljen«,** Magda Schneider v veseloigri »Lizelota«, senzacionelni film o **Schmelingovem boksmatchu z Joe Louisom o »Kanadskih petorčkih«** itd. Julijski filmski spored je tedaj prav srečno izbran in bo ljubiteljem lepih filmov nudil mnogo zabavnih in veselih uric. Zaradi poletne vročine bo v mesecih juliju in avgust ob delavnikih **razen ob sobotah** odpadla predstava ob 16., zato pa bo publika pri večernih predstavah ob 19.15 in 21.15 v prostrani in hladni unionski dvorani našla dovolj veselja, zabave in razvedrila. Ob vročih, sončnih nedeljah bo v teh mesecih odpadla tudi predstava ob 15. uri, o čemer bo občinstvo obveščeno po inseratih v dnevnem časopisju.

ČATEŠKE TOPLICE

Najbolj vroči (54° C) radioaktivni vrelec v Dravski banovini. Krasni uspehi zoper revmo, išias, otrpelost, želodčne in ženske bolezni. Odprte od 1. V. do 30. IX. V predin po-sezoni 10 dni zdravljenja Din 600.—, 20 dni Din 1.100.— (stanovanje, hrana, kopel, zdravniški pregled, vožnja, taksa). Železniška postaja Brežice in Dobova. Prospekti: Uprava Čateških Toplic v Brežicah.

u— **Realitetni trg v juniju.** Na realitetnem trgu je junija vladala večja živahnost kakor druga leta. V okolici in mestu je bilo prijavljenih in zaznamovanih do 80 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 7.500.000 Din. Stavbne parcele so bile prodane od 50 do 300 Din m2. Gjesova pivovarna v Gradcu je po svojem pooblaščencu prodala Centralni vinarni d. d. v Ljubljani svoje nepremičnine s poslopji vl. št. 467 k. o. Spodnja Šiška za 400.000 Din. Koslerjevi dediči so prodali Josipini Zor 600 m2 obsegajočo stavbno parcelo v Spodnji Šiški za 102.000 Din. Računski inšpektor v p. Bojan Drenik je kupil od dedičev po Cirilu Kochu vilo št. 10 v Nunski ulici za 435.000 Din. Izvršenih je bilo še več drugih kupčij stavbišč in zemljišč. Zaradi mezdnega gibanja med stavbinskim delavstvom se kljub živahnemu povpraševanju po stavbiščih ne more ugodno razvijati gradbena akcija. Letos je bilo že v 6 mesecih sklenjenih do 400 kupnih pogodb za vrednost do 35 milijonov dinarjev.

Iz Celja

e— *Kopanje v Savinji — luksus!* Prejeli smo: Mestni svet celjski je na svoji zadnji seji sklenil med drugim, da je kopanje na prostem v Savinji od prvega železniškega mostu do izliva Ložnice prepovedano, da se pa smejo mejaši kopati na prostem med izlivom Sušnice in Ložnice, če plačajo sezonsko karto. Proti temu sklepu morajo protestirati vsi Celjani ne glede na stan, narodnost ali politično prepričanje. Tak sklep je mogoč le iz fiskalnih, nikakor pa ne iz socialnih, zdravstvenih ali nravstvenih razlogov. Kopanje v Savinji pri »Savinjskem dvoru« je bilo n. pr. že več desetletij dovoljeno. Tam so se kopali povečini neimoviti sloji, ki si ne morejo privoščiti kopanja v mestnih kopališčih. Na kaki pravno utemeljeni podlagi bi moral celo lastnik parcele ob Savinji v primeru kopanja na prostem plačevati sezonsko karto, ko je obrežje Savinje vendar njegovo, Savinja pa javna voda in ne last občine! Namesto da bi se kopanje v Savinji omogočevalo najširšim plastem prebivalstva, pa se hoče utesniti samo na one, ki imajo še kaj pod palcem. In to naj bo socialno delo? Sklep mestnega sveta je potreben takojšnje revizije, ker je povzročil med prebivalstvom upravičeno nevoljo in ostre kritike.

e— *Pri invalidski tomboli,* ki je bila v nedeljo popoldne na Dečkovem trgu, je zadel prvi tombolski dobitek invalid Franc Medved z Ljubečne pri Celju, drugi dobitek slikarjev sin Vojko Holobar iz Celja, tretji dobitek pa posestnikov sin Stanko Janc z Miklavškega hriba. Poleg tega je bilo še 13 tombolskih in mnogo drugih lepih dobitkov. Udeležba meščanstva je bila znatno manjša nego sicer. Za uboge vojne žrtve ne bo ostalo mnogo prebitka.

e— *Ugotovitev.* V torek smo iz uradnega vira objavili vest, da je mestni delavec Anton Rupnik v nedeljo napadel in poškodoval v Lebičevi gostilni na Sp. Hudinji delavca Josipa Polnarja in Aleksandra Mesariča. Naknadno pa smo izvedeli, da se to ni zgodilo v Lebičevi gostilni, marveč je bil izvršen napad na Polnarja v Dečkovem vinotoču v Gaberju, napad na Mesariča pa na cesti na Sp. Hudinji.

e— *Škropljenje cest* izvršuje mestna občina v splošnem zadovoljivo, pozabili pa so škropiti ulico Pred grofijo, kjer je okrožno sodišče. Upamo, da bodo odslej tudi to ulico, ki vodi obenem v park, redno škropili.

e— *Žrtev napadalcev.* Ko se je vračal 31-letni dninar Valentin Padežnik iz Stranic v nedeljo iz vinotoča posestnika Antona Klančnika, so ga na cesti napadli neznanci s kamenjem in noži ter ga hudo poškodovali po glavi in vsem telesu. Padežnik se zdravi v celjski bolnišnici.

Iz Maribora

a— **Docent dr. Matko v Mariboru operiran.** V mariborski bolnišnici se je včeraj podvrgel težki operaciji čeljustne votline docent dr. Ivan Matko iz Ljubljane. Operacija je dobro uspela in se g. docent počuti prav dobro. Želimo mu čim prejšnjega okrevanja.

a— **Letošnji jubilejni V. mariborski teden** bo imel predvsem gospodarsko obeležje. Zato ni povsem slučajno, da bo prireditev posvečena v veliki meri tudi naši industriji, od katere živi pretežni del tukajšnjega življa. Industrija daje obmejnemu Mariboru posebno karakteristiko, saj ga nekateri imenujejo z ozirom na visoko razvito tekstilno industrijo »Jugoslovenski Manchester«. Za tekstilno industrijo, ki je v Mariboru na prvem mestu in za katero je namenjena posebna razstava na V. mariborskem tednu, prednjači kemična industrija. To industrijsko panogo zastopa pri nas več tvornic, ki so znane ne samo v naši državi, temveč priznane tudi v tujini. Na splošno industrijski razstavi bo prikazana poleg mnogih industrijskih panog, tudi kovinska industrija, ki je za naše narodno gospodarstvo zelo važna. Med zelo važne činitelje v razvoju mariborske in okoliške industrije moramo vsekakor šteti tudi razvoj mariborskih Mestnih podjetij, predvsem električnega. Tudi mestna podjetja bodo na tej razstavi zastopana. Nikdo ne bo oporekal, da je Maribor eno najvažnejših industrijskih središč naše države. Seveda se povojna industrija Maribora bistveno razlikuje od prejšnje. Zaradi ugodnih elektrifikacijskih razmer se je v Mariboru najbolj razvila tekstilna industrija, ki je predvojni Maribor ni poznal. Tej panogi industrije bo na letošnjem Mariborskem tednu posvečena specialna razstava. Ker bo letošnja revija industrije prirejena v zelo velikem obsegu, so potrebni razsežni in takim razstavam primerni razstavni prostori. Zato je uprava Mariborskega tedna upoštevala željo industrijskih razstavljalcev in jim dala na razpolago vse prostore v pritličju meščanske šole v Cankarjevi ulici. Številne prijave mariborskih industrijskih podjetij vseh panog jamčijo, da bosta velika splošno-industrijska in specialna tekstilna razstava na letošnjem jubilejnem V. mariborskem tednu res prava slika vse mariborske industrije.

a— **Pri oknu obešeno** so našli v torek zvečer v Zgornjem Radvanju št. 2/a 35-letno soprogo trgovskega potnika Štefanijo Smolejevo, ki je izvršila samomor v trenutku duševne zmedenosti. Zapušča moža in 6-letnega otroka.

a— **Nekateri manjši stavbeniki so podpisali.** Situacija stavke stavbinskih delavcev pri manjših stavbnih podjetnikov v Mariboru in okolici v se je v toliko izpremenila, da je včeraj podpisalo ljubljanski sporazum pet manjših stavbenih podjetnikov in je pričakovati, da bodo sledili tudi ostali. Ti podjetniki niso svojčas podpisali kolektivne pogodbe, ker niso stavbeni gospodarji zgradb, ki so jih gradila manjša podjetja, pristali na doplačilo razlike delavskih mezd.

a— **Delavnica za vzrževanja omrežja mestnega vodovoda** se je preselila iz Slovenske ulice k črpalni postaji na Tezno in ima telefonsko številko 21-05.

a— **Davčne zadeve.** Davčna uprava razglaša, da zapade 15. avgusta v plačilo rentnina v prvem poletju 1936 izplačanih ali v dobro vpisanih obresti.

a— **S štirimi milijoni ne bo nič.** Poročali smo o akciji, da bi se pri Pokojninskem zavodu doseglo posojilo štirih milijonov dinarjev, ki naj bi se uporabili v svrhe likvidnosti tukajšnje Mestne hranilnice, ki bi razen tega, kakor zatrjujejo, dobila od Hipotekarne banke posojilo 18 milijonov dinarjev. Posojilo pri Pokojninskem zavodu naj bi bilo kratkoročno. Pokojninski zavod pa je rešil zadevo v tem smislu, da mestna občina mariborska v svrho likvidnosti lahko uporabi zadevni znesek od vsote osmih milijonih dinarjev, ki jih je Pokojninski zavod svoječasno posodil mariborski mestni občini za gradnjo Magdalenskega šolskega kompleksa.

a— **Prorokovanje bodočnosti iz hlač in srajc.** Pri nekem čevljarskem mojstru v Frankopanovi ulici se je zglasil okoli 45-letni moški srednje postave in zagorelega obraza, ki govori hrvatski in ki je čevljarskemu mojstru natvezil, da mu bo iz obleke prerokoval bodočnost. Čevljarski mojster je zneznancu verjel, mu izročil srajco in hlače, ki ju je neznanec obljubil še istega dne vrniti, ter mu dal še napačilo 50 dinarjev. Odtlej za tem čudovitim grafologom ni bilo ne sluha ne duha in ga oblastva sedaj iščejo.

Iz Kranja

Dr. med. Janko Kalan

specialist za ustne in zobne bolezni

V KRANJU, Strossmayerjev trg, 4-1.

ordinira

od 15. julija do 1. septembra

od 7.—12. dopoldne in 5.—7. popoldne.

Vhod poleg Ljudskega doma.

Iz življenja na deželi

BOROVNICA. Poletna vročina je na višku. Vse hiti iz mesta v naravo na oddih in v razvedrilo. Prijetni izlet nudi nedeljskim izletnikom dobro uro od kolodvora oddaljeni Pekel pri Borovnici s svojimi znamenitimi petimi slapovi. Po dolini se vije Borovniščica, ki s svojo zmerno toplo vodo ohladi kopalca. Za kopalce je prav primeren prostor v neposredni bližini posestva Franceta Drašlerja v Jeli. V nedeljo 12. t. m. praznuje Sokolsko društvo svoj srebrni jubilej. Člani in prijatelji društva se bodo gotovo odzvali povabilu k udeležbi. Ob 8. bo slavnostna seja društvenega odbora, po seji pa na pokopališču počastitev spomina pokojnih ustanoviteljev, dobrotnikov in članov društva. Sprejem gostov bo ob prihodu vlaka, ki odhaja iz Ljubljane ob 13.45. Potem bo sprevod z godbo na telovadni prostor. Tam se bo vršil telovadni nastop članstva vseh oddelkov. Pri prireditvi bo sodelovala priznana godba poštnih uslužbencev iz Ljubljane. Zabavna prireditev bo na prostranem dvorišču staroste Franceta Drašlerja v Jeli, 15 minut od kolodvora. Prijazna lega, senčnat gozdiček, izvir bistrega studenčka, ki ima prav posebno zdravilno moč in se kosa s slatinami, prav posebno priporočajo nedeljski izlet v Borovnico. Z vrha griča je lep razgled na Trebelnik, v daljavi pa je videti triglavske vrhove. Jubilejno Sokolsko društvo je bilo ustanovljeno leta 1911. Prvi starosta je bil pokojni Makoratti, sledili pa so mu pokojni Majaron Ivan, ml. in drugi, večkrat pa tudi sedanji starosta Drašler.

Banovinsko šahovsko prvenstvo

Izredno zanimiva je bila partija iz 7. kola Šorli - Weiss. Šorli je prehitro forsiral napad, ki ga je nasprotnik odbil in spravil Šorlija v popolnoma brezupno pozicijo. Z žrtvijo dveh figur bi Weiss lahko takoj odločil partijo, a te kombinacije ni videl. Končnico je igral v časovni stiski slabo in je partijo celo izgubil. V 8. kolu je Preinfalk kot črni v 29. potezi matiral Klanjščka, Vidmar je nasproti Šorliju zašel v slabo pozicijo in izgubil. Marek je bil v igri s Šiško v 45. potezi kontumaciran v izgubljeni poziciji. Cibic je proti Lešniku žrtvoval kvaliteto in dobil močan napad, ki ga je odločil s prostimi kmeti. Singer je bil prost in dobil točko proti Kranjcu. Partija Weiss - Berčič še ni končana.

Stanje po 8. kolu: Šorli 7, Šiška 5½(1), Marek 5, Cibic, Lešnik, Preinfalk, Vidmar 4½, Weis 3½(2), Singer 3½, Berčič 3(1), Klanjšek ½, Kranjc 0.

Danes igrajo v 9. kolu Lešnik - Klanjšček, Šiška - Singer, Šorli - Marek, Berčič-Vidmar, Preinfalk - Weiss, Cibic je prost.

★

Podjebradi, 8. julija. p. V III. kolu je Aljehin porazil Zinnerja, Eliskases Stahlberga, Frydman Fazekaša, Foltys pa Skaličko. Partije Flohr - Menčikova, Petrov-Treybal, Richter - Opočenski in Steiner-Pirc so bile remis. Thomas in Pelikan sta krenila. Partijo iz II. kola Skalička - Fazekaš, je Skalička dobil. V istem kolu je Foltys porazil Treybala in ne Frydman, kakor je bilo pomotoma javljeno.

Stanje po III. kolu: Foltys 3, Aljehin 2 (1), Petrov 1½ (1), Eliskases 1½, Frydman 1(2), Flohr, Opočenski, Pirc, Richter, Skalička 1(1) itd.

Gospodarstvo

Pred obnovo trgovinskih odnošajev z Italijo

Naše stare terjatve v Italiji znašajo četrt milijarde Din

Iz Beograda poročajo, da se bodo v prihodnjih dneh vršile konference med zainteresiranimi ministrstvi glede vprašanja obnove naše trgovine z Italijo po ukinjenju sankcij odnosno protisankcij. Postavijo naj se smernice, da se čim bolj zaščitijo interesi naših izvoznikov. V tej zvezi bodo proučili tudi problem naših starih terjatev v Italiji, ki znašajo v celoti skoro četrt milijarde dinarjev. Po podatkih Narodne banke znaša saldo naših kliring. terjatev v Italiji 41,1 milijona lir, t. j. okrog 135 milijonov Din; k temu pa je treba še prišteti terjatve nasproti italijanskim uvoznikom, ki niso bile vplačane v kliring, ker je po uvedbi sankcij prenehalo vplačevanje na kliring. račun s strani italijanskih uvoznikov. Te terjatve se cenijo na okrog 100 milijonov Din.

Izgledi za obnovo trgovine z Italijo niso trenotno preveč ugodni. V poučenih krogih računajo s tem, da bo mogoče obnoviti trgovino v višini ene tretjine prejšnjega obsega. Zlasti ni računati s tem, da bi v starem obsegu obnovili izvoz lesa v Italijo. Po informacijah italijanskih lesnih uvoznikov, ki so že vrsto let v trgovinskih odnošajih z našimi trgovskimi krogi, bo v tretjem četrtletju malo možnosti za naš izvoz lesa, ker je federacija italijanskih uvoznikov lesa že izdala dispozicije za uvoz lesa v tem četrtletju, po katerih bo Italija uvažala les predvsem iz Avstrije, Nemčije, Švice in Albanije. Obseg našega izvoza v Italijo po končanih sankcijah bo docela odvisen od tega, koliko bomo mi lahko iz Italije uvažali, kajti novi režim uvozne kontrole, ki je stopil v veljavo 1. julija t. l., uveljavlja princip 100odstotne kompenzacije in je posebno strog nasproti dosedanjim sankcijskim državam ter dovoljuje uvoz iz sankcijskih držav izključno le na podlagi uvoznega dovoljenja trgovinskega ministra, ne glede na to, v katero kategorijo je uvrščeno dotično blago. Pri tem je treba tudi vpoštevati plačilne težkoče zaradi starega dolga. Zato bodo v Beogradu na merodajnih mestih predvsem obravnavali vprašanje, kako zmanjšati te stare terjatve. V poučenih krogih so mnenja, da bo mogoče ta saldo naših terjatev, ki znaša skoraj četrt milijarde, zmanjšati le na ta način, kakor smo to storili glede Nemčije. V takem primeru bo potrebno, da bo tudi naša država z večjimi naročili prispevala k likvidaciji salda, kakor je to storila zaradi zmanjšanja nemškega salda.

Anglija nam je ukinila kompenzacijske kontingente

Kakor je znano, je Anglija dovolila naši državi, ker je bila hudo prizadeta zaradi sankcij, specialne uvozne kontingente v vrednosti 100 milijonov Din na leto, od katerih smo doslej izkoristili le okrog 30 milijonov. Po vesteh iz Beograda je angleška vlada pismeno obvestila našo vlado, da prenehajo ti kontingenti veljati na dan ukinjenja sankcij, t. j. 15. t. m. Po 15. juliju ne bodo veljali ti kontingenti za ono blago, ki je že na potu, če ne bo prispelo v Anglijo še pred 15. julijem. Pričakovati je pogajanja z Anglijo, in sicer tudi zaradi tega, ker spada Anglija med neklirinške države, glede katerih velja uvozna kontrola. Od 25. junija, odkar smo uvedli za določene vrste blaga uvozno kontrolo, Narodna banka ni izdala nobenih uvoznih dovoljenj za uvoz iz Anglije. Seveda pa je treba upoštevati, da smo pred uvedbo sankcij uvozili iz Anglije znatne količine blaga, zlasti tekstilnega.

Ne pozabi Ki-Ki BONBONOV!

IZDELEK: UNION, ZAGREB

Sporazum glede kabla Dunaj—Beograd

Iz Beograda poročajo, da sta predsednik vlade dr. Stojadinovič in avstrijski poslanik na našem dvoru dr. Schmidt podpisala 3. t. m. sporazum med našo državo in Avstrijo o polaganju telefonskega kabla na progi od avstrijske meje preko Maribora in Zagreba do Beograda. Ta sporazum je podpisan na osnovi sklepov mednarodne konference o telefonskem prometu, ki je bila lani v začetku oktobra v Beogradu. Na tej konferenci je bilo med drugim sklenjeno, da se morajo na teritoriju naše države nemudoma zgraditi (poleg obstoječih) še naslednje mednarodne zveze: Beograd—Dunaj, Beograd—London, Beograd—Berlin, Beograd—Pariz, Beograd—Curih, Beograd—Praga, Zagreb—Curih, Zagreb—Berlin Zagreb—Praga, Zagreb—Dunaj, Ljubljana—Dunaj, Ljubljana—Graz, Maribor—Graz nadalje dve liniji za radijske prenose in tranzitne linije Berlin—Sofija, Berlin—Atene, Berlin—Carigrad in Dunaj—Sofija. Vsega bi bilo torej zgraditi 15 novih linij poleg že 11 obstoječih.

Sporazum, med našo državo in Avstrijo, ki je bil te dni podpisan, pravi v uvodu, da razvoj telefonskega prometa, zlasti pa stalno naraščanje prometa z Balkanom in z vzhodnimi državami, zahteva nujno zgraditev telefonske kabelske zveze za dolge linije. Ta nujnost je bila že priznana leta 1927. na sestanku poštnih uprav obeh držav na Bledu. Že takrat je bilo določeno, da se položi kabel Dunaj—Graz—Maribor—Slovenska Bistrica—Zagreb—Beograd. Na osnovi tega dogovora je avstrijska poštna uprava že leta 1928. položila kabel za dolge proge od Dunaja preko Graza do jugoslovenske meje pri Mariboru, medtem ko naša država v tem pogledu doslej še nič ni storila. Ta kabel pa postaja vedno nujnejši, zlasti ker v pravcu od Zapadne in Severne Evrope v smeri proti Beogradu, Atenam, Sofiji in Carigradu stalno narašča promet. Zato je bilo sklenjeno, da se mora ta kabel nemudoma zgraditi. Po izkušnjah nemške avstrijske poštne uprave je računati, da se bo po zgraditvi kabla promet, zlasti tranzitni, znatno dvignil (v petih letih za 100%). Kabel, ki ga je treba položiti bo imel 20 pupiniziranih četvornih žic in bo mogoče vzdrževati 60 direktnih linij. Dokler novi kabel ne bo položen, bo naša država zasigurala še dve visoko frekvenčni zvezi od avstrijske meje do Beograda

Gospodarske vesti

= **Dobave premoga železnicam.** Po uredbi, ki ureja za l. 1936/37 odnošaje med rudniki in železnicami glede dobav premoga, odpadejo na državne in privatne rudnike v primeni s prejšnjimletom naslednji dobavni kontingenti (v tonah):

	Državni rudn.		privatni rudn.	
1935/36	49.420	38 %	80.610	62%
1936/37	53.220	39.1%	83.050	61%

Skupni kontingent je povišan od 130.030 na 136.270 ton. Od poviška odpade 3600 ton na državne in le 2440 ton na privatne rudnike, katerih delež na skupnih dobavah se ponovno zmanjša od 62 na 61%.

= **Nagli dvig pšeničnih cen na svetovnem trgu.** Zadnje dni je prišlo na svetovnem žitnem trgu do nenadnega znatnega dviga cen. Zlasti na ameriških borzah so tečaji v nekaj dneh poskočili za okrog 10%. Povod za to dviganje cen so neugodne vremenske razmere v Zedinjenih državah, odkoder prihajajo alarmantne vesti. Že prej je suša povzročila veliko bojazen glede letine, nedavno pa je nastopila v državah srednjega zapada, kjer pridelujejo največ žita, strašna vročina, ki je ponekod letino docela uničila. Iz New Yorka poročajo, da znaša doslej škoda, ki jo je povzročila ta vročina, okrog 300 milijonov dolarjev. V severni Dakoti je zaradi silne vročine poginilo tudi precej živine. Predsednik Roosevelt je že uvedel akcijo za pomoč prizadetim farmarjem, ki jih je okrog 200.000. Pridelek v Zedinjenih državah bo vsekakor znatno manjši. Pri tem je treba še upoštevati okolnost, da svetovni trg nima več na razpolago ogromnih množini žita, ki smo jih prej prenašali iz enega leta v drugo. Po podatkih angleškega statistika Broomhalla (Liverpool) so 1. junija 1934. znašale vidne svetovne zaloge pšenice še 464 milijonov bušljev, lani 381 milijonov, letos pa le še 285 milijonov bušljev. Nadaljnje zmanjšanje svetovnih zalog pri izredno slabi letini bi lahko ogrožalo sigurnost svetovne oskrbe do prihodnje letine. Zato ima poslabšanje letine mnogo večji vpliv na razvoj cen kakor v prejšnjih letih, ko so bile svetovne zaloge še mnogo večje.

= **V trgovinski register se je vpisala** tvrdka Malner & Ko, Ljubljana (izdelovanje in prodaja barv, lakov in firneža ter v stroko spadajočih predmetov.) — Pri Mohorjevi tiskarni in knjigovezni družbi z o. z. v Celju je sedaj vpisano kot obratni predmet: izdajanje in razpečavanje knjig, prodaja devocionalij, muzikalij, pisarniških in šolskih potrebščin; kot poslovodja je vpisan dr. Franjo Kotnik, ravnatelj v Celju. Iz tvrdke Gerkman Ludvik, tekstilna tovarna »Lavat«, je izstopil Hinko Brečko, industrijec v Laškem, in nadaljujeta družbo ostala dosedanja družabnika Gerkman Ludvik in Franjo. — Pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo v Ljubljani je izbrisan član upravnega sveta Rado Hribar, vpisan pa je dr. Josip Kamušič, odv. v Ljubljani. Prokurista Ivan Hieng in dr. Janko Berce sta dobila značaj ravnateljevega namestnika. — Pri tvrdki »Gradivo«, družba z. o. z., preje C. Pickel, se izbrišeta poslovodji Josip Lehan in Franc Balanč, vpišeta pa se inž. Boris Hribar in Minko Battelino, oba industrijca v Ljubljani. — Pri škofjeloški predilnici, družbi z o. z., sta se vpisala poslovodji Pavel Markgraf in Gustav Horak, oba industrijca v Kranju.

= **Jesenski velesejm.** Kakor smo že poročali, je jesenski velesejm za nekaj dni preložen, in se ne bo vršil od 29. avgusta do 9. septembra, marveč od 1. do 13. septembra. Tudi železniška uprava je sedaj dovolila to spremembo in bo veljala ugodnost 50% popusta na železnicah za odhod v Ljubljano v času od 27. avgusta do 13. septembra in za povratek od 1. do 18. septembra.

= **Ponovno znižanje diskonta v Nizozemski.** Nizozemska banka je te dni ponovno znižala svoj diskont od 3.5 na 3%.

= **Konkurz je razglašen** o imovini tvrdke Stržič in drug v Dobračevem pri Žireh (upravnik mase Fran Primožič, posestnik v Žireh) prvi zbor upnikov pri sreskem sodišču v Logatcu 10. julija ob 9., prijavni rok do 12. avgusta, ugotovitveni narok 17. avgusta.

= **Povišanje glavnice.** Družba »Astra« d. d., industrija kemičnih proizvodov (Beograd), ki spada v koncern londonske Phönix Oil and Transport Co (proizvaja tehnična olja in masti v tvornicah v Zagrebu, Novem Sadu in Petrovgradu) je po odobrenju trgovinskega ministra zvišala glavnico od 6 na 10 milijonov Din.

= **Odtok zlata iz Francije se je ustavil.** Poslednji izkaz Francoske banke od 26. junija zaznamuje po nekaj mesecih stalnega odtoka zlata prvikrat malenkostno povečanje zlatih rezerv, in sicer za 64 milijonov na 53.999 milijonov francoskih frankov, medtem ko je znašal v zadnjem tednu odtok zlata 609 milijonov, v predhodnih 2 tednih pa 959 in 1500 milijonov. Seveda pa ta dotok zlata še ne pomeni, da je devizna bilanca docela izravnana, kajti poslednji izkaz zaznamuje še vedno odtok deviz za 156 milijonov. Po izjavi francoskega finančnega ministra je zadnje dni prišlo do dejanskega večjega dotoka zlata. Portfelj privatnih in zakladnih menic je nadalje zelo velik in znaša 21 milijard frankov, dočim je lani v tem času znašal le 8 milijard. Zakladne menice so ločeno izkazane v višini 13.8 milijarde frankov. To je vsota, za katero se je država pri Francoski banki zadolžila v letošnjem letu, ko ni našla druge možnosti za kritje deficitov državnih financ.

= **Dobave.** Dne 9. julija bo pri upravi vojno - tehničnega zavoda v Kragujevcu ofertna licitacija za dobavo papirja in drugih pisarniških potrebščin ter 1,100.000 kg jekla, 10. t. m. za dobavo 12.000 kg profilnega železa, 14. t. m. za dobavo 100.000 ofenzivnih bomb (telesa), raznega jekla, železa in 5.832 kg orodnega jekla 15. t. m. za dobavo 10.000 kg medi in kompletnega rezervoarja za pijo, 16. t. m. za dobavo 2.600 m parovodnih cevi in 5 lokomotiv. Dne 25. t. m. bo pri komandi mornarice v Zemunu pismena ofertna licitacija za dobavo razne živce vrvi in pocinkane jeklene žice, 10. avgusta pa za dobavo raznega kabla. Dne 23. t. m. bo v pisarni inženjerije štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertna licitacija za popravilo konjušnice v Mariboru. Dne 30. t. m. bo pri direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu ofertna licitacija za dobavo strugarskega stroja za direkcijo državne železarne v Varešu.

= **Dobave.** Uprava I. oddelka vojnotehničnega zavoda v Sarajevu sprejema do 9. t. m. ponudbe za dobavo izolirnih cevi za montažo pirometra in porcelanastih cevi za pirometre, do 20. t. m. za dobavo 1.010 kg pocinkane pločevine. Dne 16. julija bo pri upravi ofertna licitacija za nabavo 4.000 kg bakrenih cevi. Direkcija državnika Kreka sprejema do 20. t. m. ponudbe za dobavo 500 hrastovih pragov. Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. t. m. ponudbe za dobavo zidne opeke, bitumena, žičnikov bitumizirane jute, hrastovih stebrov, remelinov in raznega lesa, ograjnih lesenih štaket in gozdnih drogov. Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 16. t. m. ponudbe za dobavo cevi iz medi. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 22. t. m. ponudbe za dobavo 30 krilnih sesalk raznih železnih vijakov z maticami in bakrenih zakovic. Komanda podmorske flotilje v Tivtu sprejema do 30. t. m. ponudbe za dobavo raznih električnih žarnic.

Borze

8. julij

Na ljubljanski borzi so oficielni tečaji deviz ostali skoro brez izpremememb. V privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,92 in v angleških funtih po 238. V zagrebškem privatnem kliringu so bili zaključki v avstrijskih šilingih po 8.80, v angleških funtih po 238, v grških bonih 27-8750 in v španskih pezetah po 6.50. Nemški kliring. čeki so se trgovali v Ljubljani po 13-88, v Beogradu po 13.75 in v Zagrebu po 13,80, odnosno za konec julija po 13,70. Italijanske lire notirajo v privatnem kliringu v Beogradu 311 — 321.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda notirala 366 — 368 brez prometa (v Beogradu zaključki po 366 — 366.50). Promet pa je bil v 7% Blairovem posojilu po 75 (v Beogradu) po 74-50) in v delnicah PAB po 231 (v Beogradu po, 232 — 232.50).

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2962,43—2977.03, Berlin 1752.05—1765.93, Bruselj 734.62—739.68, Curih 1424.22—1431.29, London 217,84—219.90, Newyork 4311.81—4348.13, Pariz 288.32—289.76, Praga 180.76—181.87.

Curih. Beograd 7, Pariz 20.2450, London 15.3250, Newyork 305.25, Bruselj 51.60, Milan 24.10, Madrid 41.95, Amsterdam 208.0250, Berlin 123.20, Dunaj 57.85, Stockholm 79, Oslo 77, Kobenhavn 68.40, Praga 12.70, Varšava 57.70, Budimpešta 60.50, Atene 2.90, Bukarešta 2.50.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 366—368, za sept.—okt. 366 den., 4% agrarne 48 den., 6% begluške 68.75 den., 6% dalm. agrarne 66 den., 7% invest. 83.50 den., 7% stabiliz. 82—83, 7% Drž. hip. banka 85 den., 7% Blair 74—75, 8% Blair 83—84; delnice: PAB 232—234.

Beograd. Vojna škoda 365.75—366 (366—366.50), 4% agrarne 48.50—49, 6% begluške 69.25—70 (69.50—69.75), 7% invest. 83.50—84.25 (84), 7% stabiliz 83—84 (83), 7% Blair 74.50—76 (74.50), 8% Blair 83—84, Narodna banka 6250 den., PAB 230—233 (232—232.50).

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago, 8. julija.** Začetni tečaji: **pšenica:** za julij 106.875, za sept. 107, za dec. 108; **koruza:** za julij 82.75, za sept. 80.25, za dec. 77.625.

+ **Winnipeg, 8. julija.** Začetni tečaji: **pšenica:** za julij 92, za okt. 91, za dec. 91.25.

+ **Novosadska blagovna borza.** (8. t. m.) Tendenca prijazna. **Pšenica (stara):** baška, sremska in banatska 120 — 122; baška, okolica Sombor 119 — 121; ladja Tisa 123 — 125; ladja Begej 122 — 124; slavonska 121 — 123. **Ječmen:** baški in sremski novi, 64 kg 78 — 80. **Oves:** baški, sremski in slavonski 100 — 102. **Koruza:** baška in banatska 97 — 99. **Moka:** baška, sremska, slavonska in banatska »0g« in »0gg« 197 — 207.50; »2« 177.50 — 187.50; »5« 157.50 — 167.50; »6« 137.50 — 147.50; »7« 117.50 — 127.50; »8« 105 — 107.50. **Otrobi** baški, sremski in banatski 85 — 90

+ **Budimpeštanska terminska borza** (8. t. m.) Tendenca prijazna. **Koruza:** za julij 12.38 — 12.40, za avg. 12.35 — 12.38, za sept. 12.25 — 12.27.

BOMBAŽ

+ **Liverpool, 7. julija.** Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za julij 6.79 (prejšnji dan 6.78), za dec 6.27 (6.27).

+ **New York, 7. julija.** Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za julij 12.59 (12.52), za dec. 11.85 (11.78).

SPORT

Waterpolo v Ljubljani

Že marsikdo, ki so mu vsaj malo znane naše sportne prilike, se je z začudenjem spraševal, kako je mogoče, da kljub vsem napredkom plavalnega sporta, ni vidnejšega uspeha pri najlepši vodni igri, pri waterpolu. V plavanju in skokih smo Slovenci večkratni državni prvaki, v waterpolu pa pobiramo le zadnja mesta in le redko se nam zasmeje sreča in nam pomaga do majhnega uspeha.

Waterpolo je sama po sebi ena najlepših, obenem pa najtežjih in najnapornejših iger. Zahteva od igrača absolutno obvladanje plavanja in zopet plavanja ter končno — žoge! Potreben je ogromen trening, da se doseže vsaj povprečno znanje. Ne meseci, dve, tri leta morajo poteči, da se doseže vsaj delna popolnost.

Naši Ilirijani, saj jih moramo vsaj za sedaj smatrati kot edine predstavnike slovenskega plavalnega sporta, absolutno ne trpe na pomanjkanju treninga. Tehnični del, obvladanje žoge in plavanje je vsekakor dovoljno! Vendar, kje so uspehi!? In zakaj jih ni!

Deloma moramo opravičiti neuspehe, sicer na račun vodstva, s tem, da so trenirali v petih letih Ilirijane kar štirje trenerji. In to vsak na svoj način, vsak drugače! Radi tega sicer ni nastal v znanju igračev nikakšen kaos, temveč moramo reči, da je v tem tudi mnogo koristnega, toda posledice tega treninga se bodo pokazale morda šele letos ali pa celo pozneje.

Nikakor pa ni moglo koristiti takrat, ko se je trener pojavil štirinajst dni pred državnim prvenstvom in mesto, da bi svoj čas izrabil v izboljšanje tehnike, je ubijal igračem v glavo igralne sisteme svoje domovine in rezultat je bil seveda vedno enak ničli! In tako stojimo pred dejstvom, da razpolagamo z lepim številom odličnih posameznikov, katere bi v svoje vrste sprejeli najboljši klubi, ne moremo pa oziroma dosedaj nismo mogli sestaviti neke celote, moštva, ki nas bi dostojno reprezentiralo in pokazalo naše faktično moč in znanje.

Druga rak rana naših uspehov pa je pomanjkanje tekem. Potekle so sezone, ko ni ilirijanska ekipa odigrala niti ene tekme do državnega prvenstva, kjer se je potem znašla pred dejstvom, da more v dveh dneh odigrati kar štiri do pet tekem, poleg tega morajo pa vsaj trije ali štirje waterpolisti nastopiti tudi v plavalnih disciplinah in včasih najtežjih! Da smo potem zasedali zadnja mesta ni prav nič čudnega za vsakega, ki pozna napor plavačev na državnih prvenstvih, ko je potrebno absolvirati ves program, včasih z nezadostnim številom plavačev. Da ni bilo mogoče prirejati tekem, ne zadene pač nobena krivda vodstva, ker nas je pač težki finančni položaj prisilil k temu. Na ju goslovenske klube, ki so povečini zelo oddaljeni (Dubrovnik, Split) skoraj vsled prevelikih stroškov ni računati. Z bližnjimi inozemskimi (Trst, Gradec, Celovec) pa se le po izredno srečnem naključju sklene tekmovanje. Zaenkrat trpimo pri nas na pomanjkanju plavalnih sekcij, toda, kakor se zdi se bo položaj kmalu izboljšal.

Ilirija se bavi resno z waterpolom nekako šest, sedem let. Treniralo se je veliko, uspehi pa so precej menjajoči. Ko so se še vršile velike borbe med Ilirijo in Primorjem za podsavezno prvenstvo, so bile pač vse sile in misli okupirane z delom, kako osvojiti prvenstvo. Ko pa je ilirijanska sedmorica pričela dominirati v tej panogi, pa smo se povzpeli korak naprej, gledali smo že na državno prvenstvo. V vsej tej dobi se je Ilirija izkazala kot najmočnejši celinski klub v državi, vendar je le s težavo konkurirala obmorskim. Šele po dolgem in napornem treningu se ji je posrečilo da se je postavila v isto vrsto s splitskim Jadranom in celo pregazila sušaško Viktorijo, dočim dubrovniškemu Jugu dosedaj še ni mogla do živega. Pravzaprav je že s tem samim dosežen precejšen uspeh. Kajti če pomislimo, da imajo obmorski klubi zaradi dolgotrajne tradicije nekak monopol v waterpolu in da jim ga Ilirija nekako kazi, včasih celo prav občutno, vidimo, da je nekak uspeh vendarle tu. Lepše rezultate pa je dosegla Ilirija na svojih mednarodnih prireditvah. Doseže so bili odlični rezultati z nekaterimi prvovrstnimi madžarskimi in avstrijskimi klubi. Vedno je dosedaj bil slovenski waterpolo sam kot tak nekako dostojno reprezentiran. Če smo pa pogledali plavalne uspehe in jih nato primerjali z uspehi v waterpolu, smo uvideli ogromno razliko.

V letošnji sezoni kaže, da se stvar nekako popravlja. Pod vodstvom novega trenerja, ki je član enega najboljših moštev Madžarske, trenira dnevno ilirijanske ekipa, ki je letos prvič sestavljena iz samih waterpolistov-specialistov. Pozna se predvsem, da je imela priliko trenirati v zimskem bazenu, kar bo seveda k formi precej pripomoglo. Rezultat, ki je bil dosežen v Gradcu napram štajerskemu prvaku, govori o veliki formi našega moštva. Pa tudi izjava trenerja, ki jo je dal takoj ob svojem prihodu, nam daje upanje, da bo letošnje leto boljše, uspešnejše.

V splošnem pa moramo odkriti reči: Popularizirati je treba ta sport. Neznan je dosedaj še našemu kmečkemu prebivalstvu. Reči moramo in to z veseljem, da se je v zadnjih letih mnogo pripomoglo k temu. Vsa čast in hvala Iliriji ki je, skoraj na svoje stroške s svojo ekipo potovala po deželi in privabljala mladino v plavalne vrste.

Zanimiv nogometni turnir

V soboto in nedeljo na igrišču Hermesa

Da ne bodo ostali Ljubljančani prihodnjo nedeljo brez nogometnih prireditev, je poskrbljeno. V dneh od 10. do 12. t. m. bodo v Ljubljani zborovali delegati železničarjev iz vseh delov države ter je pričakovati, da se bo zbralo v teh dneh v Ljubljani do 800 delegatov-železničarjev UJNŽB.

Ob tej priliki se bodo odigrale nogometne tekme železničarskih klubov za pokal g. ministra saobračaja in Oblastnega odbora Udruženja jugosl. nacionalnih železničarjev in brodarjev Ljubljana.

O klubih, ki bodo nastopili v soboto in nedeljo, bomo poročali prihodnjič.

Ljubljanski plavalni podsavez. Za tekmo proti Celovcu so določeni naslednji plavači Ilirije: 200 m prosto: Wilfan, Mihalek. 200 m prsno: Cerer, Binder. 100 m hrbtno: Wilfan, Schell, 4×100 m prosto: Wilfan, Cerer, Ziherl, Mihalek, skoki: Ziherl, Kržan. Waterpolo: Linhart, Jamnik, Otruba, Fux, Lenart, Jesih, Čuden, rezerva Mihalek, Vrankar. Dame: 100 m prosto: Bradač, Groschel, rezerva Lampret. 100 m prsno: Binder. Finc. 3×100 m mešano: Binder, Bradač, Groschel, rezervi: Lampret, Finc. Skoki: Kržan. Vsi navedeni naj si preskrbijo trikoje pri Otrubi. Odhod je v soboto ob 15.30 izpred kopališča Ilirije.

Službene objave LNP

30. seja k. o. dne 7. VII. 1936.

Kaznujejo se: Trček Ciril, Korotan-Lj. po § 18 k. p. z enomesečno zabrano igranja. — Žohar Franc, Olimp, po §§ 30, 31 k. p. s 14-dnevno zabrano igranja. — Klokočovnik Franc, Celje, po § 18 k. p. s tritedensko zabrano igranja. — Sinkovič Ivan, Rapid, po §§ 30, 31 k. p. z uporabo §§ 13, 14 k. p. s 3-tedensko zabrano igranja. — Vse kazni tečejo od dneva objave.

Božič Stanko, Olimp, po § 18 k. p. s 3-tedensko zabrano igranja; všteje se suspenz in mu je kazen potekla 26. VI. 1936. — Šuster Robert, Amater po § 25 k. p. s 3-mesečno zabrano igranja; všteje se suspenz in mu kazen poteče 24. IX. 1936. — Barlovič Josip, Rapid, po § 22 k. p. z uporabo §§ 13, 14 k. p. s 6-tedensko zabrano igranja; všteje se suspenz od 20. VI. 1936. do 27. VI. 1936. in mu kazen poteče v teku 5 tednov po objavi. — Frangeš Franjo, železničar po § 24 k. p. s 6-tedensko zabrano igranja; všteje se suspenz in mu kazen poteče 7. VIII. 1936. Tičar Boris, Maribor, po § 25 k. p. s 8-mesečno zabrano igranja; všteje se suspenz in mu kazen poteče 19. II. 1937. — Kirbiš Josip, Maribor, po § 27 k. p. z uporabo §§ 13, 14 k. p. s 3-mesečno zabrano igranja; všteje se suspenz in mu kazen poteče 19. IX. 1936.

Ponovno se poziva Svoboda Zagorje, da takoj pošlje zapisnik o zaslišanju igralca Mostarja Evgena v zadevi prestopka na tekmi Svoboda-Amater z dne 24. V. 1936.

U. o. se preda odbornik o. o. v Celju in predsednik Olimpa g. Svetek po prijavi sodnika g. Vebleta v poročilu o tekmi Celje—Olimp jun. z dne 24. V. 1936.

Uvede se kazensko postopanje zoper Ambroža Adolfa, Zalog, Hribarja Henija, Lopana Josipa, oba Trbovlje in Regenška Lada, Hrastnik.

Sportniki!

Pomnite: 19. tm. bo vaš dan

Tour de France

V torek se je pričelo, kakor smo že poročali, veliko kolesarsko tekmovanje okoli Francije, na katerem so startali tudi jugoslovenski kolesarji Abulnar, Grgac, Ljubić in Fiket. Prva etapa je šla od Pariza do Lillea ter je znašala 258 km. Naši dirkači, katerim se mora brez dvoma priznati velika požrtvovalnost, saj so potovali na tedirke popolnoma na lastne stroške, so imeli že na prvi etapi veliko smolo. Pri St. Germainu v bližini Pariza je Hermežan Abulnar padel ter si zlomil sprednje kolo. Pri tem se je tudi nekoliko ranil. Po tej nesreči so tudi ostali trije jugoslovenski tekmovalci odstopili.

Rezultati prvega dne so bili: 1. Egli (Švica) 7:06-18, 2. Archambaud (Francija) isti čas kot Egli, 3. Bettini (turistična skupina) 7:06.23 4. Daneels (Belgija) 7:07.15, 5. Bulla (Avstrija) 7:07.25, 6. Bautz (Nemčija) isti čas kot Bulla, 7. Cloarec (turistična skupina) 7:07.32, 8. Marcaillon (turistična skupina), 9. Mersch (Luksemburška), 10. Canardo (Španija).

Vabilu Moto-Hermesa, danes našega gotovo najbolj agilnega motokluba, se je odzvalo lepo število tekmovalcev. Pa kaj se tudi ne bi? Saj je razpis tega tekmovanja tako nov in nudi vsakemu vozaču toliko prilike za individualno udejstvovanje, da je sigurno, da bodo taka tekmovanja prešla v stalni sportni koledar vseh naših motoklubov. Kakor vse kaže, bo v nedeljo na cilju kvalitetne vožnje pred Narodnim domom na Bleiweisovi cesti zelo živahno. Zamudniki naj takoj dvignejo razpis in prijavnice pri blagajni kavarne »Zvezde«.

SK Ljubljana. Seja tehničnega odseka danes ob 20. v tajništvu. Od 17. naprej obvezen trening prve skupine. Lah I. Slapar, Janežič sigurno.

ŠSK Hermes. Danes od 16.30 trening I. moštva na igrišču, isto ostali radi razdelitve v skupine.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Višja sila je zmagala

Zakaj ni uspela zadnja ekspedicija na Mount Everest

Ruttledgeva ekspedicija na Mount Everest še ni podala sklepnega poročila o svojih doživljajih in vzrokih svojega neuspeha, vendar si moremo napraviti že iz tega, kar pišejo angleški listi doslej, dober vpogled v velikanske ovire, ki so ji zastavile skoraj ob cilju zadnji korak do njega. Rutledge se je gotovo kaj težko odločil za povelje, ki je pomenilo odhod nazaj, ne da bi stopili na zaželjeni vrh najvišje gore sveta, a navzlic temu povelju umika je treba reči, da je angleški alpinist pokazal mnogo poguma, mnogo odločnosti — ali duha odpovedi, kakor vzameš. Bitka je bila izgubljena in ostavil je bojišče kot dober vojščak, ne da bi žrtvoval niti enega moža, kar bi se moralo na vsak način zgoditi, če bi angleški plezalci vztrajali na tem, da se bodo borili proti viharju in snežnemu metežu oziroma proti monsunu, kajti bil je ponovno monsun, ki je odpravo prisilil, da se vrne, ne da bi izboljšala niti rekorda, ki ga je pred tremi leti dosegel Smythe v višini 8500 m.

Kakor pišejo londonski listi, je eden izmed vzrokov za ta neuspeh v tem, da je ekspedicija dospela kakšnih deset dni pozneje, nego je bilo določeno, do samostana v Rongbuku, ob vznožju silnega lednika istega imena, nad katerim se dviga ogromna severna stena Mounta Everesta. Deset dni se vam ne bo videlo dosti, toda pri takšnem podjetju odloči lahko vsak izgubljeni dan. Če so hoteli od vznožja Rongbuka dospeti do vrha, bi morali to izvršiti še pred prihodom monsuna, ki prinaša deževno dobo, strašne viharje in snežne mete z nevarnostjo plazov vred. Monsuna je bilo pričakovati v treh tednih, kvečjemu v štirih, najpozneje sredi junija bi morali biti že nazaj, kajti gorje mu, kogar zaloti monsunska glavna sila v višini nad 5000 m. Izgubljen je brez milosti, čaka ga usoda slavnega Mummeryja, ki ga je bela smrt z dvema nosačema ujela nad prepadi Nanga Parbata, kjer je pričakala ista bela smrt tudi člane zadnje nemške odprave na to goro.

Treba je še dodati, da so bile okoliščine letos še posebno neugodne, kajti monsun je začel divjati prej nego običajno in že od konca maja so dale kratke brzojavke slutiti, da se bo ta odprava končala na isti način kakor že štiri pred njo v zadnjih petnajstih letih. Beseda o tem, da bodo poskusili plezalci še »zadnji napor«, je pomenila toliko, kakor da hočejo javnost pripraviti na neuspeh.

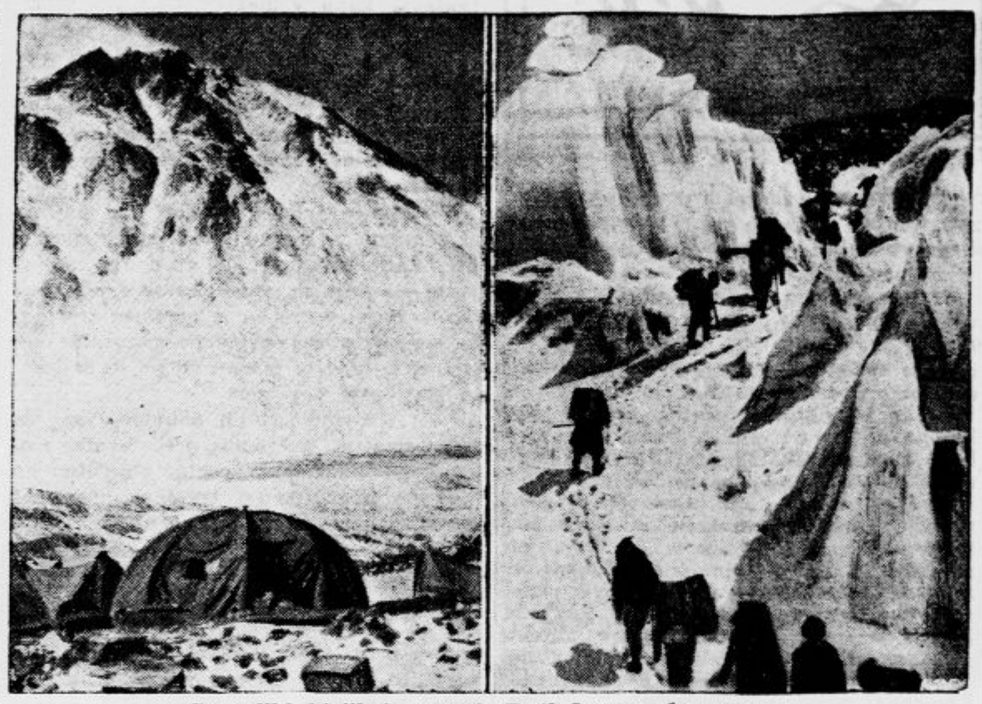

Dve sliki, ki jih je posnela Rutledgeova ekspedicija

Ta neuspeh je časten, gre za višjo, nepredvideno silo. Vendar pa je vprašanje, ali bi bilo kaj bolje, če bi monsun ne začel razsajati tako zgodaj. V nekem bengalskem dnevniku, piše neki častnik, ki je napravil že neštevilno topografskih pohodov na Himalajo, do danes še ne poznamo vseh tehničnih težkoč, ki se ponujajo plezalcem v zadnjem predelu Mounta Everesta, v višini med 8600 do 8900 m. V tem zadnjem delu gorskega orjaka se skriva velika neznanka. Kajti če bo treba plezalcem v takšni višini še kaj živahnejše »telovadbe«, če jim bo treba plezati preko strmih sten, tedaj bi lahko rekli že sedaj, da je zasedba najvišjega vrha sveta človeško nemogoča, pa čeprav bi ne bilo monsuna vmes in bi plezalci imeli več mirnih tednov na razpolago. Prav za prav nam najvišji del Mounta Everesta ni tako neznan, ker so ga med sijajno letalsko ekspedicijo l. 1934. prefotografirali od vseh strani. Toda navzlic temu, si je kaj težko ustvariti pravi pojm o strminah pod vrhom, saj so bile posnete od zgoraj in takšen pogled vsako strmino zelo ublaži.

Nastaja vprašanje, ali bodo Angleži po vseh dosedanjih neuspehih še nadaljevali svoje poskuse ali pa jih bodo opustili, potem ko so izdali zanje ogromne vsote in žrtvovali več človeških življenj, med njimi tudi življenje Malloryja in Irvina, ki sta v juniju 1924. izginila nad višino 8500 m. Nekateri menijo, da sta postala žrtev gore šele potem, ko sta se morda vračala z njenega premaganega vrha. To so gole domneve, ki je vsaka beseda o njih odveč. Končni odgovor more dati le tista ekspedicija, ki bi ji uspelo, da bi stopila na vrh in našla tam morda kakšen znak, ki bi dokazoval, da sta stala izginula plezalca na njem. Ta ekspedicija, posebno po zadnjem neuspehu, pa gotovo ne bo tako kmalu.

Tvegano podjetje

Z balonom iz Amerike v Evropo

Sloviti belgijski balonski pilot Demuyter si je napravil načrt, da bo v treh, štirih dneh z balonom preletel Atlantski ocean od Amerike do Evrope.

Demuyter hoče pri tem izkoristiti zapadne vetrove, ki vladajo kolikor toliko stalno nad severnim Atlantikom. Pri tem gre v glavnem za spretno izkoriščanje trenutnega vetrovnega in vremenskega položaja. Poleg Demuyterja se hoče te ekspedicije udeležiti tudi eden najboljših francoskih meteorologov.

Navzlic vsemu znanju, ki ga imata oba moža o zračnih razmerah nad severnim Atlantikom, pa je to seveda nad vse tvegano podjetje. Ko se bo balon dvignil, bo postal skoraj popolnoma odvisen od vremena in vetrovne smeri. Potnika bosta morala v nezadostno zaščitenem zračnem vozilu preleteti tudi do 5000 km. Pri takšnem poletu je eden glavnih pogojev, da bosta mogla v zadostno močnem vetru potovati vsaj z brzino 80 km na uro. Če bi veter popustil, bi balon letel dosti počasneje, ne bi dosegel Evrope v nameravanem času in bi mu pretila velika nevarnost, kajti balon se more držati v zraku le neki določen čas. Samo ob sebi se razume, da bo moral veter pihati tudi stalno od zapada proti vzhodu, kar je veliko vprašanje.

Po izkušnjah, ki so si jih pridobili s spuščanjem balonov s parnikov, je zapadni veter nad severnim Atlantikom do višine 5000 m zelo nezanesljiv, šele nad to višino se je mogoče nanj bolj zanesti. Podnevi bo Demuyter morda brez nadaljnega dosegel to višino, toda ponoči, ko se balon stisne, bo skoraj nemogoče, da bi letel tako visoko. Tako preprost, kakor je videti na prvi pogled, ta načrt belgijskega letalca torej ni.

Sovjetska geografija

Kako in zakaj so spremenili v Rusiji v zadnjih sedemnajstih letih krajevna imena

Nedavna odredba sovjetske vlade prepoveduje vsako preimenovanje mest in občin brez dovoljenja vlade. To naj bi preprečilo neredno »prekrščevanje« krajev, kakršno so prakticirali v zadnjih 17 letih po vsej Rusiji, saj je hotel vsak vaški sovjet preimenovati svoj kraj po Leninu, Marksu ali vsaj z rdečo barvo. Nemogoče je navesti vse spremembe, ki so se izvršile v tem času na ruski zemljepisni karti. Od kakšnih 1700 prekrstitev so mnoge, ki še niso priznane, druge se še niso udomačile, tretje so krajevni činitelji sprejeli, toda višje inštance so jih odklonile, mnogi kraji so bili celo dvakrat prekrščeni.

Pri prekrstitvah ni imela posebne vloge samo želja, da se caristična in cerkvena imena odpravijo, a tudi prizadevanje, da se uvedejo revolucionarna imena. Tu so ljudje najbolj razsipavali z rdečo (»krasno«) barvo: Jakaterinodar je postal na primer Krasnodar, Sarepta Krasnoarmejsk, Carevokokšajsk Krasnokokšajsk, Konstantinograd Krasnograd itd. Velik delež je pripadel sovjetskim voditeljem: Petrograd je postal Leningrad, Murmansk Kirovsk, Vladikavkaz Ordžonikidze, Bahmut Artjemovsk, Bogorodsk Noginsk, Tver Kalinin, Aleksandropol Leninakan, Jenakievo Rikovo, Simbirsk Uljanovsk, ogovo Urick, Gurjev Čapajevsk, Samara Kujbišev itd. Ko je padel Trocki v nemilost, so Gačino, ki so jo bili imenovali po njem, takoj prekrstili v Krasnoarmejsk, Ivaščenko je iz Trockega postal Čapajevsk. Zasluge Zinovjeva, kakor vse kaže, danes v Rusiji višje cenijo nego zasluge Trockega, kajti Jelizavetgrad, ki so ga bili po njem imenovali Zinovjevsk, se Zinovjevsk imenuje še danes, čeprav je Zinovjev sam padel v prilično nemilost.

Slabše so odrezali inozemski marksisti. Celo Karla Marksa so ovekovečili samo v majhni nemški koloniji Jekaterinastadt (Baronsk), ki se imenuje danes Marxstadt. Po Engelsu so imenovali bivši Pokrovsk, po Rozi Luxemburgovi kozaško občino Konstantinovskajo, Kropotkin, teoretik anarhizma je dal svoje ime za stari Hutor Romanovski. Čugujev v evropski in Pišpek v azijski Rusiji sta postala Frunze po vodji rdeče vojske, Birjuč je postal Budjenij. Razume se, da so Stalina ovekovečili v najrazličnejših krajih. Po njem se imenujejo danes Stalingrad (bivši Caricin), Stalinov (Jusovsk), Stalinabad (Ašabad ozir. pozneje Djušimbe) itd. Po vodji čeke Dzierdžinskem so imenovali bivše občine Romanov Raspjatino in Kajdanov, ki se imenuje danes Dzierdžinsk. Od književnikov so prišli pri prekrstitvah v poštev skoraj sami sovjetski pisatelji in pesniki: Nižni Novgorod je postal Gorki, Spask pa Bednodemjansk. Po ukrajinskem pesniku Ševčenku so imenovali mestece Ksorunj. V enem primeru je prišel v poštev učenjak: rojstni kraj slovitega rastlinoslovca Mičurina Kozlova so prekrstili v Mičurinsk. Poleg tega so se spomnili razbojniškega poglavarja Pugačeva, po katerem so imenovali obvolžno mestece Nikolajevsk.

V nekaterih primerih prekrstitve niso bile izrazito revolucionarnega značaja. Carskoje selo je postalo na pr. Detskoje selo, Novo Nikolajevsk je postal Novosibirsk, Aleksandrovsk ob Murmanu se je spremenil v Poljarnoje. Aleksandro-Gruševsk se imenuje sedaj Šahti, Jekaterinoslav Njepropetrovsk, Petrovsk Zabajkalskij je sedaj Petrovskij Zavod. Zelo številni so primeri, da so se ruska imena krajev nadomestila z imeni v jeziku ljudstva, ki v kakšnem kraju prebiva. Vjernij je na pr. postal Alma Ata, Jelizavetpol Gandža, Temir Kan Šura (ki sicer ni rusko ime, a je nastalo pred revolucijo) se imenuje danes Bujnaksk, Semirečinsk je Džetisu, Prševalsk je Karakol. Lokalno ime Prikums (po reki Kumi) je dobilo mesto Svjatoj Krest, bivša Beodosja pa se imenuje še po starejšem zgodovinskem imenu Kefe.

Smrt ruskega državnika

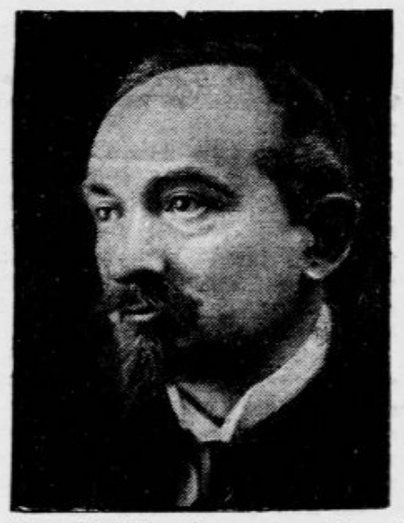

Bivši sovjetski komisar za vnanje zadeve Čičerin, (glej poročilo na II. strani)

Politična nevrastenija

Artur Greiser, predsednik gdanskega senata, ki je sporazumno z Berlinom napovedal v Ženevi nemški napad v severnovzhodni Evropi. Uradna varšavska »Gazeta Polski« mu je odgovorila, da bo Poljska znala čuvati svoje pravice v svobodnem mestu Gdansku

Naraščanje japonskega prebivalstva

Kakor sporoča japonska vlada, je bilo ob zadnjem ljudskem štetju 1. nov. lanskega leta na Japonskem (brez naselbin) 69.2 milijona prebivalcev.. Od predzadnjega štetja l. 1931. je naraslo za 4.8 milijona ali za 7 in pol odstotka. Tokio šteje 6.36 milijona prebivalcev.

Strah pred nevihtami

Kaj moramo vedeti in kako se moramo ravnati, kadar treska

Mnogi ljudje se boje nevihte, zlasti pa strele. Ta strah pa ni posebno upravičen, nevihte niso tako grozotne. Blisk, ki ga človek vidi, mu na pr. ne bo napravil zlega, kajti v trenutku ko ga vidiš, ga je že konec. Grom nam pa sploh ne more hudega.

Potrebno pa je seveda, da se v primeru neviht držimo nekih varnostnih ukrepov. Znano je, da ne smemo stati v bližini železnih in žičnih ograj ter pod posameznimi drevesi ali pod takšnimi, ki sosedna drevesa po višini močno prekašajo. V sobi je tudi najbolje, da se držimo bolj v sredini, proč od peči dimnikov ali oken. Nasprotno pa smo v jamah ali globokih soteskah lahko brez skrbi.

Nesreče, ki jih povzroča strela, so dosti bolj redke, nego si mislimo. V Nemčiji kjer vodijo o vseh stvareh statistike, trešči na leto na primer komaj v 200 do 300 ljudi, a niti v polovico primerov (50 do 100) ni izid smrten.

Strahu pred nevihto to je pred bliskom, ne moremo odpraviti kar tako. Medikamenti so brez učinka. Ostane nam samo prigovarjanje k obvladanju samega sebe. Morda vpliva tudi nekaj hipnoze ali sugestije.

Sreča je, da ni strah pred nevihto v nobenem razmerju s škodo, ki jo strela napravi na človeku. Malo strahu se morda iznebimo na ta način, da si ponazorimo oddaljenost nevihte. To oddaljenost izračunamo iz časa, ki preteče med pojavo bliska in gromom. Če sekunde, ki pretečejo med obema dogodkoma pomnožimo s 333, dobimo oddaljnost nevihte v metrih.

Če nekoga zadene strela, tedaj so mogoči razni učinki. Ali je ponesrečenec mrtev ali pa samo onesveščen. Nezavest je lahko tako težka, da je že podobna navidezni smrti. Če se je nekomu zavoljo strele ustavilo srce in dihanje, to še ne pomeni, da je mrtev. Prav pogostoma mu pomaga umetno dihanje spet v življenje in neredko se prebudi še po mnogih urah umetnega dihanja. Nastop smrti more ugotoviti strokovno le zdravnik. Zanimivo je, da se ponesrečenci po streli, ko se zbude v življenje, običajno ne spominjajo, kaj se jim je zgodilo.

Radenska
prirodna mineralna voda

VSAKEMU
NI MOGOČE ITI V KOPALIŠČE
VENDAR
MORE VSAK ŽRTVOVATI DIN 100.— (20 DO 25 VELIKIH STEKLENIC) TER MESEC DNI PITI MESTO DRUGE VODE NAŠO ZNAMENITO
RADENSKO
Z RDEČIMI SRCI!

Afriški bojevniki se vračajo v Italijo

Bataljoni italijanskih vseučiliških prostovoljcev defilirajo po izkrcanju v Napoliju pred prestolonaslednikom Umbertom

Kdo je bil ‚stric Sam'?

Po vsem svetu poznajo Zedinjene države pod imenom »Uncle Sam« (stric Sam). Sedaj so oficielno dognali zanimiv izvor tega imena.

Vlada je bila naročila nekim brezposelnim duševnim delavcem, naj napišejo uradni vodič skozi zgodovino Zedinjenih držav. V tem vodiču bereš med drugim, da je leta 1812 v Troyu v državi New York živel neki Samuel Wilson, ki je delal v nekem podjetju za dobavljanje mesa ameriškim četam, ki so se tedaj borile proti Angležem. Bil je delovodja. Na velikih zabojih, v katerih so razpošiljali meso, je stala z velikimi črkami označba »U. S.« (United States — Zedinjene države). Ko so Wilsona nekoč vprašali, kaj ta označba pomeni, je odgovoril šaljivo: »Uncle Sam«. Ta odgovor je postal med delavci in vojaki zelo popularen in se je razširil po vsej deželi, pozneje tudi po vsem svetu.

List blaznežev

Blaznica v Leicestru ki je urejena samo za ženske paciente, izdaja poseben list, ki ga od začetka do konca urejajo, tiskajo in ekspedirajo same bolnice. List ima mnogo rednih naročnikov in čitateljev po vsem Angleškem. Po mnenju zdravniških in časnikarskih strokovnjakov dokazuje ta list prav posebno nadarjenost blaznikov za časnikarsko delo. To bi se dalo razlagati z njihovim izredno tenkim čutom. List izhaja brez kontrole in brez cenzure, in vsebuje znanstvene članke, stalen roman, majhne podlistke in izredno mnogo pesmi, ki kažejo globlji občutek nego povprečje moderne angleške lirike.

Smrtna nesreča letalca Melrosea

Sloviti avstralski letalec James Melrose je strmoglavil pri Melbournu iz doslej še nepojasnjenih vzrokov in se je smrtno pobil. Zdi se, da je motor v zraku eksplodiral, kajti drobci letala so ležali več kilometrov naokrog. Melrosea in njegovega spremljevalca je treščilo proti neki skali in ju zmaličilo tako, da ju ni bilo spoznati.

Melrose je štel komaj 21 let in je postal znan l. 1934., ko se je pojavil nenadoma, brez vsake napovedi s svojim malim letalom v Londonu in postavil nov svetovni rekord. Od tedaj je ponovno letel med Avstralijo in Anglijo ter se udeležil tudi velike zračne tekme iz Londona v Melbourne. V novembru lanskega leta je prekinil nov rekordni polet, da bi pomagal iskati izginulega letalca Kingsforda Smitha. Pri tem je malo manjkalo, da ni sam izgubil življenja. Letalo, s katerim se je Melrose sedaj ponesrečil, mu je rabilo še pred nekoliko meseci za polet iz Anglije v Avstralijo.

ANEKDOTA

Pri neki rekonstrukciji češ. vlade so novinarji, kakor običajno, čakali na konec posvetovanja. Prvi je prišel iz posvetovalnice minister Bechyně, ki je med novinarji zelo priljubljen zaradi svoje šegavosti. Ko so ga obstopili, je napravil zelo zaskrbljen obraz in se popraskal za ušesom. »Ali je kaj novega, g. minister?« so ga vprašali. Bechyné je odvrnil: »Pravkar je prišla novica — vražja reč! — iz Podkarpatske Rusije.« Novinarji so nastavili svinčnike, minister pa je nadaljeval: »V neki versko mešani občini so blagoslavljali novo brizgalno. Katoliški duhovnik je imel lep govor, ki je splošno ugajal. Za njim je nastopil pastor. Obnesel se je zelo zaradi tega, ker je bil kratek in je citiral samo neki izrek iz svetega pisma. Pozornost ljudstva je dosegla vrhunec, ko je pristopil rabin. Saj razumete: on je imel težje stališče, ker ni smel biti niti kratek, niti dolgovezen. In veste, kaj je storil? Vzel je nož iz žepa in odrezal košček gasilne cevi na koncu. Grozno, kaj?« Preden so se novinarji zavedli bistva potegavščine, je Bechyně s širokim smehom izginil skozi vrata.

VSAK DAN ENA

»Da, da, če bi gospodje moderni arhitekti vedeli, kaj se pravi snažiti okna, bi gotovo čisto drugače zidali hiše!«

(»Tidens Tegn«)

ZANE GREY: 15

BETTY ZANE

Zgodovinski roman iz ameriške revolucije

S temi pridigami se ji je posrečilo, da je premagala svojo pobitost, a nemir je ostal. Betty ni vedela, da si jo je bil mali, slepi bog, ki zavratno išče žrtev, že zaznamoval v last in da je bila vsa ta sladka zmeda le nezavedno prebujenje srca.

Mladi ljudje v obmejnih naselbinah so se navadno možili pred dvajsetim letom. Vzrok je bil v tem, da so jih ločile le zelo majhne razlike čina in rodbinskega ponosa. Pionirji, ki so se odpravljali na zahod, so imeli seveda namen zboljšati svoje razmere; toda spoznanje, kolikanj so odvisni drug od drugega, skupni vzroki njihovega vsakdanjega truda in strašne nevarnosti, ki so jim bili nenehoma izpostavljeni, vse to jih je družilo v eno samo veliko rodbino.

Zato so dajali zgodnjim ljubezenskim zvezam celo potuho, ne pa da bi jih bili krivo gledali, kakor danes ta dan — in posledica je bila navadno zgodnja ženitev.

Vendar nikar ne mislite, da je bila pot ljubečega mladeniča z rožami posuta. Čas snubitve ni bil samo čas veselja, ampak je imel tudi mučne strani. Premnogo je bilo nagód ki jih je moral srečni zaljubljenec pretrpeti d svojih tekmecev za dekletovo naklonjenost. In res junak je bil mo, ki jo je osvojil. Ko jo je zgodaj zvečer ubiral proti neni hiši, je bil tarča neštetim šalam, in celó izvoljenkina rodbina se je vneto udeleževala teh burk. In ko je potem spet stopil na cesto, je bilo več ko verjetno, da so ga — če je bilo pozimi — pozdravili s točo namočenih kep ali z velikimi vedri ledenomrzle vode, če ne kar s snežnim plazom, ki ga je potrpežljiv porednež s strehe zavalil nanj. V poletnih nočeh se je utegnil prepričati, da so mu bili ukradli konja in ga odvedli v gozd in kje privezali, ali pa sneli kolesa z voza in jih skrili, tako da se je moral peš vrniti domov. Navadno se je uspešni ljubimec, posebno če je živel količkaj delj od izvoljenke, le po enkrat na teden, in se še tedaj le pozno ponoči odpravil k njej na dom. Neslišno, kakor tat v temi, se je plazil po travi in grmovju do njenega okna. Na tiho, dogovorjeno znamenje je smuknila k vratom in ga spustila v hišo, ne da bi zbudila očeta in mater. Potem sta tiho sedela skupaj, ker sta se bala prižgati luč in se morda tudi nista nerada okoriščala s tem izgovorom, da sta mogla biti v temi, ki je prijateljica zaljubljenih. Tako sta se rahlo šepetaje pogovarjala, dokler ni zarja na vzhodu napovedala novega dne in ni mladi mož srečen in z lahkim srcem zapustil deklice, da se loti svojega vsakdanjega dela.

Stari in mladi so z veliko radostjo pričakovali svatbe. Ta je bila prav za prav edino snidenje naselnikov, ki ga ni spremljalo delo z žetvijo, gradba hiš ali neljuba dolžnost vojnega pohoda, bodi si v lastno obrambo, bodi si kaki sosedni naselbini na pomoč. Vsem jim je bila veselo kratkočasje; starim ljudem gostija in zabava, ko so gledali radost svojih otrok — mladim pa prijetna izpremememba v enoličju delavnega življenja, dan šal in kramljanja. in, kar je bilo najboljše, dan plesa. Zato je bila tudi svatba Alise Reynoldove za prebivalce Forta Henryja velik dogodek.

Veder in jasen se je zasvital dan. Solnce, ki je nalik rdečezlati krogli vzšlo izza obzorja, je sipalo svoje rumene žarke po golih rjavih gričih, se iskrilo na ivnatih strehah koč ter oživljalo nežno, kakor pajčevina tanko ledeno plast na reki, da se je lesketala v milijonih drobcenih demantov. William Martin, ženin, in njegovi svatje so se zbrali ob določeni uri, da bi obhajali staro, častitljivo slavje, ki se je zmerom vršilo, preden se je svatovska druščina odpravila na nevestin dom. To prireditev so imenovali »dirko za steklenico«.

Nekaj mladih mož, izbranih od ženina, so povabili, naj se udeležijo te dirke po najbolj neravni in nevarni progi, ki jo je bilo moči najti. Kolikor slabša je bila cesta in kolikor več je bilo jarkov, močvar, štorov in grmovja, skratka, vsakršnih ovir, toliko bolje je bilo, zakaj prav te so ponujale priliko za drzne in spretne jahaške umetnije.

Ta dan ni bila dirka nič manj razburljiva kakor drugače. Konje so kar moči vestno postavili v vrsto, in spuščač je zagnal indijanski bojni krik. Nato se je začulo pokanje bičev, divji topot težkih kopit, povelja tekmovalcev in klici gledalcev. Kakor blazna burja so zdrveli po cesti. Dirkalna proga je vodila miljo daleč naravnost po dnu doline. Prvih petdeset metrov so ostali konji tesno skupaj. Pri jarku onkraj mostu čez rečico se je od divje skakajočega krdela odtrgala lepa, gibčna žival in kakor ptica splula čez globoki jarek. Vsi so spoznali jezdeca: bil je Alfred Clarke na svojem polnokrvnem vrancu. Tik za njim je drevil George Martin na velikem sercu mogočne postave in zleknjene hoje. Podili so se po pašniku, čez debla in grmovje, navkreber po nizkih kopcih, nizdol v plitve globeli, ne meneč se za bodeče veje in za pljuskajočo vodo. Ko je Alfred predirjal pol proge, se je ozrl in zagledal serca tik za seboj. Na ravni cesti bi se bil smejal prizadevanju tega kljuseta, da bi ostalo z njegovim plemenitim konjem vštric, a zdaj se je jel bati, da ne bi čvrstoudi serec zaslužil svojega slovesa. Tik pred njim se je dvigal kup debel in zaraščene hoste, delo drznih naselnikov, ki so bili pripravili dirkalno progo. Z bledimi licj in stisnjenimi zobmi je Alfred izpodbodel svojega konja in se nato vrgel naprej. Plemenita žival je ubogala povelje. Visoko, visoko se je vzpela in preskočila oviro, tako, da se je dotaknila samo najvišjih vejic. Alfred se je znova ozrl in videl velikanskega serca, kako je preletel kup, ne da bi se vobče kam zadel. A v naslednjem trenutku je čofnil »Roger« v sredo majhnega močvirja in se do kolen pogreznil v mehko črno prst. Samo drugo za drugo je še mogel prestavljati noge, in Alfred je takoj izprevidel, da je zmaga njegova.

Kulturni pregled

Pri Otokarju Fischerju

Dr. Otokar Fischer, profesor germanistike na Karlovi univerzi in sedanji naslednik K. H. Hilarja v vodstvu drame Narodnega divadla v Pragi, sodi med predstavitelje češke intelektualne elite. Tankočuten, razgiban duh evropskega formata, literarni znanstvenik iz šole F. X. Šalde, idejno izoblikovan tudi pod vplivom T. G. Masaryka; prevajalec, esejist, lirični pesnik, dramatik in gledališki kritik. Pred vojno se je uveljavil s študijo o Nitzscheju, čigar Zarathustro je prevel v češčino. Prevajalsko mojstrstvo in tenak posluh za najrahlejše jezikovne in ritmične tone in poltone češkega jezika je pokazal v svojih prevodih Shakespeara in Goetheja: njegov prevod »Fausta« je bil pred nekaj leti dogodek v češki literaturi. Izdal je vrsto pesniških zbirk (naj omenim samo »Hořící keř«, »Leto«, »Polednе«, in se z zbirko esejev »Duše a slovo« pomaknil na eno prvih mest med češkimi esejisti. Njegov esej kaže v nasprotju z Březinovim ali Šaldovim večjo primes znanosti, vzdržnost v liričnih prilivih in metaforični slikovitosti, toda za njim vedno čutiš stvarjajočega pesnika. Fischerja predvsem zanimajo psihološki problemi stvarjanja in oblikovanja. V temnih pokrajinah duše se najrajši giblje tam, kjer se mu zdi, da tiplje meje med zavestnim in podzavestnim, med normalnim in nenormalnim, pri čemer ga vzpon nad normalo v strme višine genija zanima prav tako kakor padec pod to skrivnostno črto, v globeli, kjer polagoma ugaša luč duha.

Fischerjevo dramatsko-kritično izpoved predstavlja kmalu po osvobojenju izišla zbirka esejev in kritik »K dramatu«, v kateri je med drugim obdelal tudi dramatski značaj Ive Vojnoviča. Ogromna plast njegovega dela leži v revijah in dnevnikih; tu je zlasti zakopana njegova bistra dramatska kritika. Ko je po smrti največjega povojnega češkega dramaturga K. H. Hilarja stopilo pred kulturno javnost kočljivo vprašanje njegovega naslednika in ko so se v polemikah in izjavah pojavljale razne osebnosti in za njimi razne smeri, je imenovanje prof dr. Otokarja Fischerja znatno osvežilo zatohlo ozračje. V reprezentativno češko gledališče je prišel mož, ki s svojim odličnim poznanjem dramatske literature in vseh problemov sodobnega odra sodi na vodilno mesto, obenem pa s svojo osebno avtoriteto in življenjsko izkušenostjo uravnoveša nasprotujoče si tendence brezpogojnega modernizma in narodno kulturo predstavljajočega tradicionalizma.

Ko sem šel na obiske k prof. dr. Fischerju, je bilo za kulisami mogočnega odra v dekorativni palači ob Vltavi na moč živahno, kakor v vseh gledališčih ob polnem, čeprav že poznem utripu sezone. Na hodniku so pred številnimi vrati gledaliških funkcionarjev čebljale mlade dame, režiserji in igralci so se klicali med seboj, od nekod so prihajali zvoki klavirja in petja. Pravo gledališko ozračje, v katerem so dihali in ustvarjali toliki slavni umetniki; mais ou sont les neiges d'antan? sem se vpraševal z Villonom. Z nekih vrat je resno, kakor Dantejev lasciate ogni speranza, opozarjal lakonični napis, da so ponovni obiski gledaliških kandidatov nezaželjeni; zdi se, da ga mlade dame, ki so imele v očeh sanje o bodoči gledališki karieri, niso opazile. Nadprodukcija igralskega naraščaja: pri sleherni špranji h »karieri« se jih tesni množica. Toda to je le majhen del velikega kompleksa problemov in skrbi, ki tarejo kulturni narod.

Hilarjev naslednik me je sprejel v svoji tesni sobi, nekoliko odmaknjeni velikemu obratu na hodnikih; njenega vstopa ne straži nikak mrki Cerberus z uradno čepico na glavi, marveč ljubka gospodična tajnica. Sicer pa mi je odpiralo vrata prejšnje poznanstvo s prof. Fischerjem in prijetna okolnost, da sva se srečala na hodniku. Umljivo je, da je bilo med prvimi besedami v teh prostorih kar že simbolno ime: Hilar. Hilarjeva dedščina. Nadaljevanje dela, ki ga je izvrševal eden največjih čeških dramaturgov in režiserjev.

—Da, Hilar ni bil samo dramaturg, marveč tudi režiser, — je dejal prof. Fischer, — zato je tako težko izpolniti njegovo mesto. Nadomestiti ga — to nikakor ne. Velike osebnosti so nenadomestljive. Za njimi zija večna praznina.

— Moja naloga v teh častitljivih prostorih je ta: preko vseh individualnih mnenj in stremljenj dati drami Nar. divadla posebno in res reprezentativno mesto med češkimi gledališči. Treba ga je zlasti razmejiti nasproti Mestnemu gledališču, tako da bo vsako zase predstavljalo poseben gledališki slog. Skrbeti moram, da se razvija v duhu tvorne tradicije, ne da bi bilo zaradi tega staromodno; hotel bi mu dati znatno primes tega, kar imenujemo v najboljšem smislu besede ljudsko gledališče, vendar daleč od sleherne bulvarnosti in vsakdanjega okusa. Umljivo je, da dajem prednost češkemu repertoarju. V tem pogledu bi hotel izvršiti nekako revizijo preteklosti, tam imamo marsikaj, kar še ni izgubilo življenjskega soka; ali veste, da je bil stari J. K. Tyl naš prvi socialni dramatik?

Opozoril sem prof. Fischerja, da so pri nas očitali Nár. divadlu pretirano zapadnjaško usmerjenost češ, iz zapadne dramatike uvaža celo povprečno blago, slovanskih literatur pa ne upošteva.

Prof. Fischer je zavrnil ta očitek in dejal: —In če bi bil v preteklosti kakšen greh te vrste — skrbel bom, da se ne ponovi. V tem, da naj naša drama uprizori kakšno slovensko ali srbskohrvatsko novost, ne vidim le obzira in dolžnosti, marveč tudi kos programe; toda, povejte mi, kaj?

Takoj sva se sporazumela v načelu, da ima dejansko učinkovitost za občinstvo in kritiko zgoli kvalitetno delo, ki prepriča neposredno in samo potegne za seboj. Govorila sva o Cankarju, Vojnoviču, Begoviču, Nušiču, Krleži, Kreftu. O problemu »Gospode Glembajevih«, ki so bili na pr. v Ljubljani eden najuspešnejših domačih komadov povojnih sezon, medtem ko v češkem okolju kljub istemu režiserju niso užgali. Je to nekaka prostorninska relativnost; zdi se, da smo mi dojemljivejši za svojsko ozračje Glembajevih, saj se sicer osnovna ideja — propadanje družabnega sloja — ponavlja v neštetih variantah tudi v češki literaturi. Prof. Fischer sodi, da daje srbohrvatska epika dokaj rodovitna tla dramatskemu razvoju. A tu prihaja vprašanje forme, oblikovalnega mojstrstva: ob tem so se zlomili nekateri dosedanji poiskusi. Narodno jedro mora biti položeno v lupino, ki bo dostopna vsem narodom: gre torej za srečno sintezo narodnega in občečloveškega, regionalnega in svetovljanskega elementa.

—Drama Nar. divadla bo z veseljem pripravila sleherno igro iz vaše domovine, samo da vzdrži višje merilo. Valeur edini opravičuje medsebojno izmeno; to bodi uvozna in izvozna znamka. Sporočite mi, če opazite kaj primernega!

Razgovor se je zasukal k skupnim literarnim simpatijam, k velikim Mentorjem kakor sta Goethe in Šalda. Prof. Fischer mi je dejal, da sedaj prevaja Puškinove drame za novo jubilejno izdajo. Zavidam češkega čitatelja... Toda bolestno poglavje o slovenskem Puškinu sem bil načel že pred dnevi. Samo slovenski prevajalec Shakespeara bi nam mogel dati iz Puškina to, kar bo dal Čehom češki prevajalec Shakespeara: stična točka, ki mi je tisti hip živo stopila pred duha.

Vprašal sem prof. Fischerja, ali je v njegovem delu kaj jugoslovanskih elementov? Omenil je dalmatinske pesniške motive v zbirki »Polednе« in se bežno dotaknil mediteranske lepote naše Dalmacije.

Ko sem odhajal po hodnikih Narodnega divadla, sem moral zopet misliti, da so se v tem zakulisju kristalizirale najčistejše umetniške vrednote češkega gledališča. Hana Kvapilova, Vojan, Hübnerova i. t. d. — koliko imen, koliko usod! Preko davno posušenih vencev veje otožni veter slave. In pred gledališčem, ob vstopu na široko Narodni třido, sem se spomnil na nekdanjega ljubljanskega igralca R. Deyla, ki mi je tu v majniški noči recitiral slovenski odlomek iz Schillerjevih »Razbojnikov«: gladko, točno v elkajoči odrski govorici, kakor je bila na ljubljanskem odru pred tridesetimi leti. In še mnogo drugih vezi se je pletlo med našim gledališčem in slavnim Narodnim divadlem tu ob valovih Vltave. Najnovejša: Zvonimir Rogoz.

B. Borko.

Drugi zvezek Melikove „Slovenije“

Slovenska Matica je pravkar izdala 2. zvezek splošnega dela velike zemljepisne monografije univ. prof. dr. Antona Melika »Slovenija« (IV + 395 — 702 strani, 95 slik in risb, v prilogi 6 kart). O splošnem pomenu tega spisa je bila beseda na tem mestu, kakor tudi v drugih listih in revijah, že ob izidu prvega zvezka. Z Melikovo »Slovenijo« dobivamo delo velikega pomena, zgrajeno na vseh dosedanjih znanstvenih raziskavanjih in obdelano po metodi sodobne geografske vede: delo, čigar vrednost sega še v bodoče rodove.

Pričujoči zvezek, ki je nadaljevanje prvega (odtod skupna paginacija), je razdeljen v tri dele. Prvi del obravnava gospodarske stanje in sicer najprej prirodne pogoje, nato razmere po kulturnih kategorijah zemljišča, zatem pa pogoje in stanje posameznih gospodarskih panog, kakor so kmetijstvo, rudarstvo, obrt in industrija, promet in trgovina. Ker ne gre za kak gospodarski priročnik, marveč za geografsko — znanstveni oris, je seveda stanje prikazano v svoji osnovni, od zemlje in naravno danih okoliščin poteka joči podobi, tako da se jasno vidijo pogoji in smernice našega gospodarskega razvoja. Tako bo knjiga ohranila veljavnost tudi za bodočnost. Pri razčlembi posestnih razmer in zemljiške razdelitve je avtor prikazal zlasti njih zgodovinski razvoj v zvezi z geografskimi činitelji.

Drugi del tega zvezka se bavi z naselji in podrobno obravnava kmetska naselja z vsemi tipi naših selišč (vasi in kmetskih domov), zaustavljajoč se tudi pri njihovem geografsko utemeljenem zgodovinskem razvoju. Umljivo je, da je oris kmetskih naselij zavzel največ prostora. Pomembno pa je tudi poglavje o mestih, trgih in drugih urbanskih naseljih; tu je posebno zanimiva razčlemba vzrokov in značaja rasti naših mest in trgov v razdobju 1880-1931. Ta del zaključuje poglavje o gradovih, samostanih in cerkvah.

Tretji del (**Demografske in narodne razmere**) utegne posebno zanimati politično zainteresiranega čitatelja. Pisec obravnava notranje selitve prebivalstva v novejši dobi (posebno zanimive so selitve v luči priimkov), beg z dežele in izseljevanje, prirodni prirastek, gostoto prebivalstva, delitev po veri in rasni setavi ter prehaja nato na narodno stanje. Tu prikazuje gibala in učinek narodnega preporoda, boj za obmejna mesta, etnografične posledice narodne osvoboditve in nato podrobneje riše narodno stanje na Koroškem in v slovenskem Primorju od preporoda do naših dni. Zvezek zaključuje bibliografija s seznamom slik in z vsebino.

Založnica je omogočila, da je ta pomembna znanstvena publikacija, obilno ilustrirana; slike, risbe in karte izpopolnjujejo besedilo in so posebno važne tam, kjer kažejo na pr. gospodarsko-kulturne tipe slovenskih krajev in tipe naših kmetskih domov.

Zapiski

Dva nova člana Francoske akademije. Minule dni so člani Francoske akademije zopet volili dva nova »nesmrtnika«. Na mesto romanopisca Pavla Bourgeta je bil izvoljen pisatelj in kritik Edmond Jaloux, na mesto Th. Bainvilla pa Joseph de Pesquidoux. Jaloux je po rodu iz Marseilla in je vstopil v literaturo s knjigama »Crime et Châtiment« in »Les Oiseaux s'envolent et les fleurs tombent«. Nadebudnim začetkom je sledila daljša vrsta pripovednih knjig, med katerimi zavzemajo posebno mesto romani »La Fin d'un beau jour«, »Profondeurs de la mer«, »La Chute d'Icare« i. dr. Jaloux je tudi eden najboljših sodobnih francoskih kritikov, ki je enako oddaljen Brunetiérjevemu dogmatizmu kakor Lemaitrovemu impresionizmu. Znane so njegove kritike novih knjig v pariških »Les Nouvelles Littéraires«. — Joseph de Pesquidoux je v inozemstvu malo znan. Svojo prvo knjigo »Chez nous« je izdal l. 1921. Henri Bocquier poudarja v svojem članku »Les Nouvelles Littéraires« z dne 4. t. m.) njegovo latinstvo. Ves njegov svetovni in življenjski nazor je skrit v tehle besedah, ki jih je zapisal ob neki priliki: »Če je v prevratih držav, ras in idej ostala kakšna reč trdna — reč, ki je živa in odporna kakor človek sam, — tedaj je to očetovska streha, ljubezen do domačega ognjišča kot trdne točke v prostoru in čustva v srcu: tako je pač pri slehernem izmed nas«. Novi nesmrtnik, ki je naslednik odličnega desničarskega ideologa, zgodovinarja in publicista je potemtakem predstavitelj francoskega tradicionalizma, klasičnega življenjskega stila in zvestobe zemlji. Izmed njegovih knjig je treba zlasti omeniti »Livre de raison« in »Sur la glèbe«.

Radio

Petek, 10. julija

Ljubljana 12: Valčki in polke na ploščah. — 12.45: Poročila, vreme. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: 40 minut narodne glasbe. Sodelujejo: Radio orkester ter gdčni Poldka Zupanova in Leopoldina Rupnikova, gg. Banovec in Tone Petrovčič. — 14: Vreme, borza. — 17: Prenos teniške tekme iz Zagreba. — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Vesele pesmi Josephine Bakerjeve (plošče). — 20.10: Ženska ura: Kaj je z našim šolskim zobnim ambulatorijem (ga. Hočevar-Megličeva). — 20.30: Prenos iz Zagreba. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.20: Kmečki trio na ploščah. — 22.30: Angleške plošče.

Beograd 17.30: Narodne pesmi. — 18.30: Komorna glasba. — 20: Prenos iz Zagreba. — 22.20: Plesna muzika. — **Zagreb** 20: Koncertni večer. Komorni trio in pevski solisti. — 22.15: Lahka godba orkestra. — **Praga** 19.20: Koncert orkestra. — 20.20: Koncert Moravskega pevskega kvinteta. — 20.40: Pesmi. — 20.55: Simfoničen koncert. — 22.15: Plošče. — **Varšava** 19: Orkestralen koncert poljske glasbe. — 21.05: Glasbeni mozaik. — 23: Ples. — **Dunaj** 12: Koncert orkestra. — 15.20: Komorna glasba. — 16.10: Plošče. — 17.30: Koncertna ura. — 19.30: Adamova opera »Ko bi bil kralj«. — 22.10: Lahka godba. — 23.15: Nadaljevanje koncerta. — 23.45: Dunajska glasba. — **Berlin** 20.10: Klavirski virtuozi minulih dob. — 21: Pester glasbeni program. — 22.30: Prenos iz Stuttgarta. — **München** 19: »Frankovsko žegnanje.« — 21.10: Večer nemške umetnosti. — 22.30: Majevskijeva kantata za recitatorja, zbor in orkester. — **Stuttgart** 19: Spevoigra. — 20.10: Mešan glasbeni program. — 21: Zvočna igra »Življenje je vrtec«. — 22.30: Komorna glasba. — 24: Nočni koncert.

Iz Julijske Krajine

Reorganizacija šolskih skrbništev

Pred kratkim smo poročali o reorganizaciji šolskih skrbništev v Italiji. Kakor znano, se je v Julijski Krajini ukinilo enotno skrbništvo za vso deželo, ki je imela svoj sedež v Trstu, in so se ustanovila posebna skrbništva za vsako posamezno pokrajino. Tržaški listi so zaradi tega protestirali, češ, da odslej ne bo več mogoče voditi enotne fašistične prosvetne politike za vso deželo, kar naj bi zelo oviralo asimilacijo obmejnega prebivalstva.

Uredba o reorganizaciji šolskih skrbništev je stopila v veljavo s 1. julijem. Tedaj so prevzeli svoje posle tudi novi pokrajinski šolski skrbniki, tako dosedanji ravnatelj tehniške srednje šole v Rovinju dr. Arcidiacono v Puli, dr. Borzellino v Gorici itd. Znani šolski skrbnik dr. Josip Reina pa je bil degradiran od deželnega na pokrajinskega šolskega skrbnika in ostane še nadalje v Trstu, seveda z zelo omejenim delokrogom.

Dr. Reina je v 12 letih svojega delovanja v Julijski Krajini z malim presledkom od l. 1927—1933 vse od prevrata izvedel svojevrstno organizacijo italijanskega šolstva v obmejnih krajih. Na svoje mesto je prišel naravnost iz kadra. Že od vsega početka se je uvrstil med fašiste. V Trstu si je ustvaril pomemben politični in socialni položaj. V listih je sedaj objavil pismo, v katerem ne skriva svoje užaljenosti zaradi degradacije, ki ga je doletela z novo ureditvijo šolskih skrbništev. V njem opozarja posebej na svoje vojaške, fašistične in šolniške zasluge. Tudi oba tržaška lista v svojem komentarju hudo obžalujeta, da je dr. Reina izgubil svoj dosedanji položaj. Jasno pa je, da bodo mogli pokrajinski šolski skrbniki samo še bolj podrobno realizirati fašistični šolski program v deželi.

Drobne novice

Tržaški Lloyd. Pred dobrima dvema tednoma smo objavili pod tem naslovom nekaj podatkov o reorganizaciji italijanskih paroplovnih družb in posebej o omenjeni tržaški družbi. Za izhodno točko vseh njenih pomorskih zvez je določen Trst, ki bi moral biti že zaradi tega tudi favoriziran. Sedaj pa se »Popolo di Trieste« pritožuje zaradi voznine za potnike, ki potujejo na pr. v Masauo, ker je družba določila za Benetke nižjo tarifo kakor za Trst. Tako celo Tržačanom bolj konvenira, da se z vlakom peljejo do Benetk in se šele tam vkrcajo na parnik. Potniki iz inozemstva pa se bodo kar izognili Trstu in potovali naravnost v Benetke. Morda bo v kratkem kaj sličnega tudi v blagovni tarifi. Kljub temu pa bo Trstu vendarle tudi še nadalje prepuščena imperijska vloga, da veže Abesinijo z domovino Italijo.

Na Govejku pri Idriji so zadnje dni ustanovili novo dopolavorovsko društvo. V društvu so se včlanili obmejni miličniki, finančni stražniki in delavci, ki so zaposleni pri tamkajšnjih cestnih ter drugih javnih delih.

V Cerknem je v noči od predzadnje sobote na nedeljo deloma pogorela hiša 29letnega Aleksandra Jereba. Uničena je bila vsa oprema, poljsko in drugo orodje in zgorelo je tudi mnogo krme. Škode je preko 10.000 lir.

Na Zaposki pri Cerknem je pred dnevi nekaj pastirjev našlo na dnu globokega prepada truplo 70letnega užitkarja Petra Mavriča iz Cerknega. Prepeljali so ga v domačo vas in ga preteklo soboto pokopali. Mavrič se je, kakor vse kaže, po naključju ponesrečil.

Blizu Sv. Lucije je pretekli torek neki avto povozil 24letnega Marija Pavletiča. Fanta so nemudoma prepeljali v goriško bolnico. Njegovo stanje je zelo resno.

V Logu pri Vipavi se je smrtno ponesrečil 74letni posestnik France Švagelj. Po neprevidnosti je prišel v dotiko z električnim tokom visoke napetosti. Bil je pri priči mrtev.

Na Krasjem vrhu nad Ravnami pri Kobaridu pa je postal žrtev granate kmečki fant Lojze Skubin. Granata ga je vsega raztrgala.

V Komnu je strela udarila v hišo 60 letnega posestnika Josipa Kodriča. Poslopje je pogorelo do tal. Ogenj je uničil tudi hlev, poljsko orodje in 30 stotov sena. Škoda znaša okrog 20.000 lir.

Iz Pule v — Gondar. Te dni je moral zapustiti svoje službeno mesto tudi dosedanji tajnik pokrajinske pulske fašistovske zveze miličniški konzul Bellini. Bil je počaščen s tem, da so ga premestili v abesinsko mesto Gondar.

POTNIKA

mlado moč išče tovarna barv za takojšnji nastop za potovanje po Bosni, Hercegovini in Črni gori, ali stanujočega v Sarajevu. Ponudbe s sliko, katera se bo vrnila, in navedbo znanja jezikov, naj se pošljejo na Aloma Company d. z o. z. Ljubljana, pod št. 2174

Vsaka dama in vsak gospod

želi, da so rokavice lepe, čiste in mehke. Nošene rokavice, ki jih doslej nismo mogli čistiti doma, pere v tem trenutku

TEXIL

idealno **čudežno** sredstvo za pranje brez luga in mila

Barva, voljnost in mehkoba občutljivih predmetov ostanejo nespremenjene. TEXIL je takisto posebno pripraven za pranje in čiščenje volnenih, svilenih stvari itd.

Pere tudi v najtrši vodi. **Dobiva se povsod.** Originalni zavitek Din 2.50.

Glavna prodaja za Jugoslavijo: Hinko Mayer in drug, Zagreb.

†

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš nadvse ljubljeni soprog, oče, sin, brat, i. t. d., gospod

JOŽE GERMOVŠEK,

POSESTNIK IN GOSTILNIČAR,

dne 7. t. m., po kratki in mučni bolezni, v 43. letu starosti, previden s tolažili sv. vere.

Truplo blagopokojnika prepeljemo iz ljubljanske splošne bolnice v Dobrnič pri Trebnjem, kjer se bo vršil pogreb v petek, dne 10. julija 1936, ob 10. uri dopoldne na farno pokopališče.

DOBRNIČ, dne 8. julija 1936.

Globoko žalujoči:

PEPCA, roj. BUKOVEC, soproga; JURČEK, sin; MARJANCA, hčerka in ostalo sorodstvo.

Radijska patrulja — Roman v slikah.

24.

Copyright »Pantheon« & »Jutro«.

Medtem ko je razgovarjal Sam z lastnikom realitetne pisarne, je kramljal Pat z gospodično Lukes.

Obljubil ji je, da ji bo pokazal zbirko slik zločincev.

Gospodična Lukes je z velikim veseljem brskala po zbirki slovitih ameriških zločincev.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.-** v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Služkinjo

ki zna samostojno kuhati in opravljati vsa druga hišna dela, sprejmem k trem osebam pri Mariboru. Naslov v vseh posl. Jutra. 15784-1

Perfektno šiviljo

za šivanje pletenin izurjeno na Interloock in Überdeck stroju, sprejme tovarna pletenin, Henrik Farnzl, Ljubljana, Privoz 17. 15780-1

Prvovrstno kuharico

sprejme Pension »Olga«, Kranjska gora. 15772-1

Šoferja mehanika

neoženjenega sprejmem takoj v službo. Prešern Kranj 15753-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; davek 3 Din, za dajanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 12 Din.

Brivski pomočnik

dober bubistucer vojaščine prost, želi stalno službo za 15. juli. Ponudbe na naslov Rudi Košir, Slov. Bistrica. 15650-2

Natakarica začetnica

stara 22let, z dovoljno prakso, išče službo na dobroidoči gostilni na deželi, kamorkoli, najraje v okolici Celja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poštena natakarica«. 15758-2

Dekle

vajena poljskih del in pranja išče službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pridno dekle«. 15649-2

Potniki

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Zastopnik

ki je vpeljan pri trgovinah s kratko robo v Dravski banovini, more prevzeti zastopstvo za prodajo sukanca (preje) za ročna dela. Prednost imajo, ki že imajo druga zastopstva za katera potujejo. Ponudbe poslati na Poštanski fah 500, Beograd. 15757-5

INSERIRAJ V „JUTRU"

Varenci (ke)

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Učenko

pridno, poštenih staršev, sprejme takoj veletrgovina I. Andrašič veletrgovina Kranj. 15752-44

Prodam

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Šotor

(nemški) za 4 do 5 oseb, dobro ohranjen poceni naprodaj. Ogled Vodnikov trg štv. 2/II., vhod Študentovska ul. 3 15774-6

Pekovski in gostilniški inventar

poceni prodam. Poizve se Sv. Petra c. štv. 41. 15767-6

Foto-aparat

Zeiss-Tessar, F 1:4.5 compour 9X12, prodam Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Din 1.000.-«. 15621-6

Pozor frizerji!

Aparate za trajno kodranje najnovejše znamke ‚razprodajam proti tedenskemu odplačilu Din 100.- Straus Kranj, Blejska c. 17. 15754-6

Mlin za pesek

dobro ohranjen, proda elektropodjetje Oblak, Logatec. 15755-6

Pohištvo

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Spalna soba

orehova, krasna, kompletna s pianinom, vse novo naprodaj radi preselitve za zmerno ceno . Naslov v vseh posl. Jutra. 15779-12

Les

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Javorjeve sveže hlode

od 40 cm naprej, debele ter orehove in bukove hlode od 50 cm naprej debele, kupujem stalno po dnevni ceni. Ponudbe na Iv. Zakotnik, parna žaga Ljubljana, Kobaridska 47. 15763-15

Avto, moto

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Tovorni Ford

2 do 3 tone nosilnosti.

Buick

model 1929, 7 sedežni odprt v brezhibnem stanju.

Chevrolet

5 sedežna limuzina kot nov in več drugih vozov najugodnejše proda J. LOVŠE Tyrševa 35. — Telefon 26-57. 15476-10

Tovorni avto

4 do 5 ton nosilnosti, rabljen, v dobrem stanju, ev. s prikolico, z močnim košem za pesek zemljo itd., kupim. Obširne ponudbe z vsemi podatki na ogl. odd. Jutra pod »St. 339«. 15339-10

Horch 8-cilinderski kabriolet

ugodno naprodaj ali se zamenja proti vsakovrstnemu drugemu blagu. Vpraša se pri Ed. Suppanz. Pristava. 15750-10

Kolesa

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kolesa

kromirana in poniklana najboljši nemški fabrikat dobite po najnižjih cenah samo v Novi trgovini Tyrševa. 36. 15785-11

Živali

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Psa volčjaka

6 mesecev starega, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Čistokrven«. 15705-27

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne knjižice

vseh denarnih zavodov vnovčuje in prodaja najboljše za takojšnjo gotovino

ALOJZIJ PLANINŠEK

ag. bančnih poslov Ljubljana, Beethovnova ul. 14, I. nad. Telefon 35-10. — Znamke za odgovor. 14080-16

Bančno kom. zavod

Maribor, Aleksandrova 40. izvršuje najbolje nakup in prodajo HRANILNIH KNJIŽIC vseh denarnih zavodov Za odgovor Din 3 znamk 191-16

Frizerko

10.000. Din. sprejmem kot družabnico v dobo vpeljan salon, center Ljubljane. Naslov v vseh posl. Jutra. 15770-16

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah

ČERNE - juvelir

Ljubljana. Wolfova ulica 3

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pisarniški lokal

trisobni, oddam nasproti sodišča s 1. avgustom 1936. Naslov v vseh posl. Jutra. 15766-19

Malo trgovino

z mešanim blagom iščem v prometnem kraju. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro vpeljana št. 3500«. 15768-19

V najem

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pekarno

pri farni cerkvi, zelo prometna točka, dam v najem. Eksistenca sigurna. Vprašati: Leon Rataj Sv. Lenart Slov. gorice. 15783-17

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kovačijo

novozidano z malim posestvom na zelo prometni cesti prodam. Vprašati: Rataj Leon, Sv. Lenart, Slov. gorice. 15781-20

Gostilno

s posestvom ca. 8 ha na zelo frekventni cesti radi bolezni prodam. Vpraša se: Rataj Leon, Sv. Lenart Slov. gorice. 15782-20

Posestvo

v vznožju Kamniških planin, 3 ha. njiv, 1 ha travnika, 5 ha. gozda in poslopje prodam za primerno ceno. Lepe stavbene parcele za letoviške hiše. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zdravo podnebje«. 15646-20

Za letoviška selišča

pod Karavankami primerne parcele. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Letoviško selišče«. 15648-20

Stanovanje odda

2 enosob. stanovanji

oddam. Izve se v trg. Švajger. Podgora Št. Vid. 15776-31

Dve enosobni stanovanji

krasna lega, oddam s 1. avgustom. Rožna dolina c. V/34. 15730-31

Sobo odda

Opremljeno sobo

oddam v centru. Naslov v vseh posl. Jutra. 15789-23

Sobo

lepo opremljeno s kuhinjo oddam takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 15786-23

Separirano sobo

takoj oddam. Sv. Petra c. 62/I. 15775-23

Prazno sobo

veliko, parketirano, lepo, ter na ulico, pripravno za vsako obrt ali stanovanje takoj oddam. Mestni trg 11/I. 15765-23

Sobo in kuhinjo

brez štedilnika, oddam z avgustom v vili., Cesta IX. štv. 7. Cena Din. 200.- 15751-23

Opremljeno sobo

lepo s poseb. vhodom oddam. Naslov v vseh posl. Jutra. 15614-23

Sobe išče

Opremljeno sobo

iščem v bližini »Saturnusa« s 15. julijem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Cista«. 15771-23a

Informacije

Preklicujem

moža Antona Ponikvar, mesarja, da nisem plačnica za dolgove, ki jih dela, Ivana Ponikvar, mesarica, Poljanska cesta 54. 16762-31

Dopisi

Vsaka beseda 2 Din; davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 20 Din.

Lovec

išče inteligentno, simpatično spremljevalko. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Roža-nemško«. 15788-24

Razno

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lahka LETNA OBLAČILA buret, kaša lister i. t. d. v odlični izdelavi nabavite najceneje pri PRESKERJU SV PETRA C. 14

Telefon 2059

Suha drva, premog, karbopakete dobite pri

I. POGAČNIK

Bohoričeva ul. št. 5.

Med mestom in deželo

posreduje Jutrov mali oglasnik

„PLANINSKI DOM"

pri Sv. Treh kraljih na Pohorju (1200 m) moderni dom, 10 sob — z verando.

Krasni sprehodi na Veliki vrh (razgledni stolp) ter Črnemu jezeru. Popolni pension Din 35.—. Polovična vožnja. — Prospekt ima »Putnik«.

Informacije S.P.D. Slov. Bistrica.

Dajte hrane svoji koži

in napravite jo čvrsto, svežo in mlado

Odličnega profesor medicine na dunajskem vseučilišču odkriva novo hranilo za kožo, pridobljeno iz mladih živali

Poizkusite ta nov način da boste mladi in lepi

Evo novega hranila za kožo, pridobljenega iz mladih živali. Globoko prodre v Vašo kožo ter jo hrani baš na mestih, kjer se tvorijo gube, kjer se tkivo začenja omehčavati in veneti, in kjer se najprej pojavljajo ohlapne mišice lica. Tisoče žena so to hranilo že preizkusile s presenetljivimi rezultati. To je edini izdelek te vrste na svetu. Zdaj je v sestavi kreme Tokalon in to baš v odmerjeni količini, da lahko hrani ali redi Vašo kožo. Uporabljajte zvečer rožnato kremo Tokalon, zjutraj pa belo kremo Tokalon. S kremo Tokalon uporabljajte vedno puder Tokalon, ki je odporen proti vlagi. Iz kožnih znojnic neprestano puhti vlaga in če puder proti vlagi ni odporen se z vlago zmeša in tvorijo se trda zrnca, ki se vležejo v znojnice, zaradi česar se znojnice razširijo, zapirajo ter uničujejo polt. Da bi preizkusili, dajte ga malo na prst, ki ga pomočite v vodo. Ko prst potegnete iz vode, bo še vedno suh.

Izgledajte vsako jutro mlajši.

POD LASTNO CENO

vse manufakturno blago samo še 14 dni

pred izselitvijo. — Nikdar več ne morete kupiti Eponge in Panama od 12.— do 14 Din
Ia volneni deleni 90 cm široki 25.— Din — gradl za modroce 14.— Din
BELO BLAGO IZ LASTNE TOVARNE PO NABAVNI CENI.

SPLOŠNA TEKSTILNA d. d.
Ljubljana — Mestni trg 17.

G. Th. Rotman:

Miha Klapouh in njegovi prijatelji

78

Bum! Lepo sliko je zadela brca, in — rompompom! se je zakotalil slikar po njej, in tako je šlo dalje in dalje, dokler ni bila vsa slika na koščke raztrgana. In kar je bilo še hujše: Spodaj, ob znožju griča, je tekel globok potok!

✝

Globoko sklonjeni pod težkim udarcem javljamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, pretužno vest, da je Vsemogočnemu dopadlo poklicati v svoj angelski zbor našega edinega sinka

TOMAŽEKA.

Pogreb nepozabnega bo v četrtek, dne 9. julija 1936. ob 9. uri v Šoštanju.

Prosimo tihega sožalja.

ŠOŠTANJ - LJUBLJANA.

Globoko užaloščena rodbina MARIJAN KALINOVA.

Neizmerno potrti naznanjamo tužno vest, da so nam nad vse dobri, nepozabni, polni ljubezni in dobrote, oče, stari oče; tast, svak in stric, gospod

Mihael Korošec,

HIŠNI POSESTNIK V HRUŠICI,

danes ob 7. uri zvečer, v 77. letu, prevideni s tolažili sv. vere, nenadoma mirno v Gospodu zaspali.

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dne 9. julija ob 16. uri iz hiše žalosti na Hrušici, na mestno pokopališče na Jesenicah.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi na Jesenicah.

Vsem, ki ste jih poznali, jih priporočamo v molitev in blag spomin.

JESENICE, 7. julija 1936.

Rodbine: KOROŠEC, HROVAT, BAJŽELJ.

ZAHVALA

Za mnogobrojne izkaze prisrčnega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob smrti našega nad vse ljubljenega moža, papana, brata, starega papana in tasta, gospoda

JOSIPA MAZIJA

direktorja I. državne realne gimnazije v Ljubljani,

izrekamo našo najprisrčnejšo zahvalo.

Posebno smo dolžni našemu požrtvovalnemu domačemu zdravniku g. dr. Franti Misu, monsig. stolnemu kanoniku g. dr. Mihaelu Opeki, preč. duhovščini, ravnateljstvu, profesorskemu zboru in dijaštvu I. drž. realne gimnazije, gg. profesorjem Jušu Kozaku in Franu Grafenauerju za iskrene poslovilne besede, dijaškemu pevskemu zboru in pevovodji g. prof. Pavelu Rančigaju, čč. sestram usmiljenkam, Profesorskemu društvu, stanovskim tovarišem, Jadranski straži, predstavnikom raznih društev in korporacij, darovalcem vencev in cvetja, ter končno vsem, ki so ljubega pokojnika spremili na njegovi poslednji poti.

V LJUBLJANI, 9. julija 1936.

Žalujoče rodbine MAZI, JURKOVIČ, PERNE.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.